

ความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์เล่านิทาน

ปริญญานิพนธ์
ของ
เนื่อน้อง สันบุญ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย

พฤษภาคม 2541

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

..... ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภัฏโณนันตพงษ์)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กุลยา ตันติผลาชีวะ)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภัฏโณนันตพงษ์)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กุลยา ตันติผลาชีวะ)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(รองศาสตราจารย์ ดร.ภรณ์ คุรุรัตน์)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภัฏโณนันตพงษ์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

วันที่... 5 ... เดือน... พฤษภาคม... พ.ศ. 2541

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เพราะได้รับความเมตตาในการให้คำปรึกษา และแนะนำอย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภูัญญอนันตพงษ์ ประธานกรรมการ ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษยา ตันติผลาชีวะ กรรมการที่ปรึกษา ปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร. ภรณ์ คุรุรัตน์ และรองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภูัญญอนันตพงษ์ กรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและ ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร.วิลาศลักษณ์ ชั่ววลี ผู้ช่วยศาสตราจารย์วัฒนา บุญฤทธิ์ อาจารย์บำเพ็ญ การพาณิชย์ ที่ได้กรุณาตรวจและให้คำแนะนำในการแก้ไขเครื่องมือ ที่ใช้ในการทดลองเก็บข้อมูล คุณเกษเกล้า หมุ่มมิ่ง ที่ได้ช่วยเหลือในการวิเคราะห์ข้อมูล

ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลปราจีนบุรี และคณะครูนักเรียนชั้น อนุบาล 2 ที่กรุณาให้ความสะดวกและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการทดลองครั้งนี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์แผนกการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่ได้กรุณาอบรมสั่งสอนให้ ความรู้ ขอขอบพระคุณ คุณพ่อบัณฑิตย์ คุณแม่สง่า สันบุญ และคุณยาย ที่สนับสนุนช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจ ขอขอบคุณพี่ ๆ เพื่อน นิสิตปริญญาโทสาขาการศึกษาศึกษาระดับมัธยม และ ขอขอบพระคุณอีกหลายท่านที่มีได้กล่าวนามในที่นี้ ที่มีส่วนช่วยในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เสร็จสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของบิดา มารดาที่ได้อบรมเลี้ยงดู และพระคุณครู-อาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ ผู้วิจัย

เนื่อน้อง สันบุญ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษา	8
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ...	22
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิทาน	34
สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า	49
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	51
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	51
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	52
การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ	52
แบบแผนการดำเนินการทดลอง	57
วิธีดำเนินการทดลอง	58
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	62
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	65
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	65
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	65

5 สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ	72
จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	72
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	72
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	73
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	74
วิธีดำเนินการทดลอง	74
การวิเคราะห์ข้อมูล	75
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	75
อภิปรายผล	76
ข้อสังเกตเกี่ยวกับการศึกษาค้นคว้า	79
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้	80
ข้อเสนอแนะในการท้าววิจัยครั้งต่อไป	81
บรรณานุกรม	82
ภาคผนวก	92
ภาคผนวก ก	93
ภาคผนวก ข	100
ภาคผนวก ค	124
ภาคผนวก ง	127
ประวัติย่อของผู้วิจัย	129

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แบบแผนการทดลอง	57
2 วัน เวลา ทดสอบความสามารถทางภาษา	58
3 คำเน้นการทดลอง	59
4 แนวทางการจัดประสบการณ์	60
5 วัน เวลา ทดสอบความสามารถทางภาษาหลังการทดลอง	62
6 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความสามารถทางภาษาของ กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ก่อนและหลังการทดลอง	66
7 การเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ย ความสามารถทางภาษาของกลุ่มตัวอย่าง ทั้ง 3 กลุ่ม จำแนกตามการสอบก่อนและหลังการทดลอง	67
8 การเปรียบเทียบคะแนนความสามารถทางภาษาของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ก่อนการทดลอง	68
9 การเปรียบเทียบคะแนนความสามารถทางภาษาของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม หลังการทดลอง	69
10 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความสามารถทางภาษาของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม หลังการทดลองเป็นรายคู่	70
11 การเปรียบเทียบคะแนนความสามารถทางภาษาก่อนและหลังการทดลองของ กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม	71

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ทักษะการสื่อสารเป็นทักษะที่จำเป็น และสำคัญยิ่งในการดำรงชีวิตประจำวันของมนุษย์ การสื่อสารที่ผิดพลาดอาจทำให้เกิดความเสียหายทั้งส่วนตัว กลุ่มบุคคล สังคม และประเทศชาติ (हरषा नीलुविएर. 2535 : 7) เครื่องมือสำคัญที่ใช้ติดต่อสื่อสารระหว่างมนุษย์นั้นได้แก่ ภาษา ซึ่งต้องอาศัยทักษะการพูด การฟัง ซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานของการอ่านและเขียน ในการติดต่อทำความเข้าใจกับผู้อื่น และทำให้ผู้อื่นเข้าใจตนได้ (จินตนา สุทธิจินดา. 2532 : 2)

✧ ทักษะการพูด การฟัง สามารถส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีในช่วงปฐมวัย ซึ่งเป็นวัยที่กำลังเจริญเติบโตในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะด้านภาษาเรียกได้ว่า เป็นวัยทองของภาษา เพราะระยะนี้พัฒนาการด้านภาษาเจริญขึ้นอย่างมาก (วรรณภา หารชุมพล. 2530 : 1 - 2) ถ้าเด็กได้รับการส่งเสริมทักษะทางภาษาอย่างเพียงพอ จะทำให้การเรียนรู้ของเด็กพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว แต่มีเด็กจำนวนไม่น้อยที่ได้รับการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาจากทางบ้านและทางโรงเรียนไม่มากเท่าที่ควร เป็นผลทำให้เด็กขาดประสบการณ์ทางภาษา (ทัศนดา แฉมณดี. 2535 : 137) ประสบการณ์ทางภาษาที่จัดให้กับเด็กยังไม่ได้ผลดีนัก เพราะการสอนยังไม่ถูกวิธีและไม่แน่มั่นาวให้เห็นความสำคัญของภาษา (กาญจนา สุวรรณธาร. 2539 : 37)

ประสบการณ์ทางภาษาที่จัดให้กับเด็กจะเน้นให้เด็กอ่านออกเขียนได้ เพื่อเป็นการตอบสนองความต้องการของผู้ปกครองและครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งมีความเห็นว่า ก่อนที่เด็กจะขึ้นชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เด็กเล็ก ๆ จะต้องอ่านออกเขียนได้แล้ว หากไม่เป็นดังกล่าวน่าจะมีการกล่าวตักทวนในระดับก่อนประถมศึกษา (ราสี ทองสวัสดิ์. ม.ป.ป. : 1) จึงเป็นสาเหตุให้ครูระดับก่อนประถมศึกษา เร่งให้เด็กอ่านเขียน ฝึกให้จำตัวอักษร และตัวสะกดแบบเดียวกับที่เรียนในชั้นประถมศึกษา เด็กถูกเร่งในหลายเรื่องที่เขาไม่สนใจ ถูกฝึกทักษะจากแบบฝึก (วรรณภา รักสกุลไทย. 2537 : 170 - 175) โดยละเลยทักษะการพูดการฟัง เป็นผลทำให้ผู้เรียนเกิดความสับสน เพราะการเรียนการสอนเน้นการท่องจำ แต่ไม่เข้าใจความหมายและไม่สามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้ จึงกลายเป็นว่าภาษาซึ่งเรียนรู้มาตั้งแต่เด็กและใช้ได้ตั้งอยู่แล้ว เป็นสิ่งที่ยากและน่าเบื่อหน่าย การเรียนการสอนจึงประสบความล้มเหลว (นังอร พานทอง. 2534 : 1)

พัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัยเป็นไปอย่างรวดเร็ว และมีความเจริญงอกงามเป็นขั้นตอนที่ต่อเนื่องกัน (พรหมทิพย์ สิริวรรณมุขย์. 2521 : 96 - 98) โดยเฉพาะพัฒนาการทางด้านการพูด และการฟัง ซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญของการอ่าน การเขียน และการติดต่อสื่อสาร การเปิดโอกาสให้เด็กฝึกพูด ฟังอย่างอิสระในสภาพการณ์ที่เป็นจริง เพื่อตอบสนองความสามารถทางการพูด การฟังอย่างเหมาะสม จะเป็นพื้นฐานของความสามารถด้านการอ่าน และการเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป ดังเช่น ผลงานวิจัยของ วูดเวิร์ด คาโรลิน และเจอร์โรม (Woodward, Carolyn and Jerome. 1977 : 1) ได้ศึกษารูปแบบการเขียนของเด็กปฐมวัยพบว่า เด็กที่มีความพร้อมในการฟัง และการออกเสียง การผูกประโยค จะมีความสามารถในการเขียนสูงกว่าเด็กที่ไม่พร้อมในการฟัง การออกเสียง และการผูกประโยค ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ โฮลดาเวย์ (Raines and Canady. 1990 : 224 ; citing Holdaway. n.d.) พบว่า เด็กที่มาจากบ้านที่แวดล้อมด้วยหนังสือ มีประสบการณ์ที่พ่อแม่อ่านหนังสือให้ฟัง เด็กเหล่านี้จะสามารถอ่านออกก่อนเข้าเรียนชั้นประถมปีที่ 1 โดยเด็กอ่านออกด้วยตนเอง ไม่มีการสอนอย่างจงใจจากพ่อแม่ ดังนั้นผู้เกี่ยวข้องกับเด็กจึงควรให้ความสำคัญกับการจัดประสบการณ์ทางภาษา เพื่อส่งเสริมความสามารถทางด้าน การฟัง การพูด ให้กับเด็กอย่างเต็มที่ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

การจัดประสบการณ์ทางภาษาแก่เด็กควรจะต้องมีความเข้าใจในธรรมชาติ การเรียนรู้ หลักการสอน ตลอดจนเลือกใช้กิจกรรมเพื่อให้เหมาะสมกับความสนใจ และความสามารถของเด็ก เนื่องจากเด็กทุกคนมีความสามารถอยู่ภายใน เมื่อได้รับการเร้า และการเสริมแรงจากบุคคลใกล้ชิดด้วยกิจกรรมและวิธีการที่เหมาะสมก็จะแสดงความสามารถนั้นออกมา (วาสิ บรุณสิงห์. 2524 : 17 ; อ้างอิงมาจาก Froebel. n.d.) การเปิดโอกาสให้เด็กแสดงพฤติกรรมที่เป็นการพูดและการกระทำออกมาให้มากที่สุด จะส่งผลต่ออัตราการเรียนรู้ถึง 90% (บาเพ็ญ การพานิชย์. 2539 : 70 ; อ้างอิงมาจาก พรณี บุญประกอบ. 2535 : 63) และสิ่งเร้าที่มีประโยชน์พอภาษาพูดของเด็กคือการเปิดโอกาสให้เด็กพูดถึงสิ่งที่ชอบหรือสนใจ ด้วยคำพูดของตัวเอง (Stewig. 1995 : 145 ; citing Preece. 1991 : 71)

ขณะจัดประสบการณ์ทางภาษาให้กับเด็กครูจึงไม่ควรควบคุมเด็กตลอดเวลาเพราะอาจทำให้เด็กมีความรู้สึกว่าเป็นอิสระ ขาดโอกาสในการคิดและพัฒนาทางภาษาได้น้อย ประสบการณ์ทางภาษาที่จัดให้กับเด็กควรเป็นประสบการณ์ตรง โดยยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง เปิดโอกาสให้เด็กมีอิสระในการคิดการแสดงออก และการสนทนาระหว่างเด็กด้วยกันจึงจะทำให้เกิดการเรียนรู้ และพัฒนาทางภาษา ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของเพียเจท์ที่ว่า การจัดประสบการณ์ตรง โดยให้เด็กมีอิสระในการคิด การแสดงออก และการสนทนาระหว่างเด็กด้วยกัน จะทำให้เด็กสามารถเข้าใจกันได้เร็วกว่าครูเป็นผู้อธิบายหรือเล่าให้ฟัง (ศรียานิยมธรรม และประภัสสร นิยมธรรม. 2518 : 45 ; อ้างอิงมาจาก Piaget. n.d.) เพราะเด็กอายุรุ่นเดียวกัน บางครั้งสามารถสื่อสารกันเองได้ดีกว่า การที่สื่อสารกับครูผู้สอน (บึงอร พานทอง. 2540 : 37)

กิจกรรมที่ส่งเสริมการพูด การฟังของเด็กเป็นอย่างดี อีกทั้งยังนิยมจัดมากในโรงเรียนของรัฐบาลและเอกชน ได้แก่ การเล่าเรื่อง เล่านิทาน เพราะนิทานเป็นสิ่งที่เด็กชื่นชอบ มีอิทธิพลต่อความคิดจินตนาการ และมีคุณค่าต่อพัฒนาการทางด้านภาษาของเด็กเป็นอย่างดี (ภิญญาพร นิตยประภา. 2534 : 32) ทั้งการพูดและการฟัง เด็กจะสามารถเก็บความจากเรื่องที่ได้อ่านตามสมควรแก่วัย และฝึกให้เด็กเป็นผู้ฟังที่ดี (จวิรรณ กินาวงศ์. 2526 : 125 - 126) ความไม่สมบูรณ์ของกิจกรรมหรือกิจกรรมที่เปิดกว้าง เช่น การเล่านิทานค้างไว้แล้วให้เด็กแต่งต่อตามจินตนาการ สามารถกระตุ้นให้เด็กเกิดความคิดเป็นของตนเอง และเกิดการเรียนรู้ได้ดีและรวดเร็ว (ปาริชาติ อรุณศักดิ์. 2533 : 2 - 3) ซึ่งเป็นสิ่งเราที่มีประโยชน์ต่อภาษาพูดของเด็กเป็นอย่างดี เพราะวิธีดังกล่าวส่งเสริมให้เด็กคิดและแสดงความคิดเห็นออกมาเป็นภาษาพูด เพื่อสื่อสารให้ครูหรือเพื่อนได้รับฟัง

* นิทานมีความสำคัญกับเด็กปฐมวัยมาก เพราะนิทานช่วยเสริมสร้างพัฒนาการทางภาษาทางความคิด และมีจินตนาการ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2521 : 80 - 81) ครูปฐมวัยสามารถนำนิทานมาใช้ฝึกทักษะทางภาษา ด้านการพูด และการฟัง ให้กับเด็กปฐมวัยได้เป็นอย่างดี เพราะเด็กปฐมวัยชอบนิทานเป็นชีวิตจิตใจ เด็กมักจะรบเร้าให้ครูเล่านิทานให้ฟังเสมอ โดยปกติครูปฐมวัยมักจะเล่านิทานให้เด็กฟัง เนื่องจากเห็นว่า เด็กยังอ่านหนังสือไม่ได้ ทั้งที่จริงแล้ว เด็กสามารถเข้าใจเรื่องราวของนิทานจากภาพในหนังสือนิทานได้เป็นอย่างดี ขณะที่ครูเล่านิทานให้ฟัง เด็กอาจจะเกิดจินตนาการจากนิทานที่ได้ฟัง และมีพัฒนาการทางภาษา

เพราะเด็กปฐมวัยยังเป็นวัยที่ชอบเลียนแบบ แต่เด็กจะไม่ค่อยได้มีโอกาสคิด และใช้ภาษาด้วยตนเองอย่างอิสระ สุจิตรา ขาวสาอาจ (2533 : 50) ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า ควรมีการจัดกิจกรรมการเล่าเรื่องประกอบภาพโดยเด็กเป็นผู้เล่า เพื่อความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะทำการศึกษาวิธีการเล่านิทานที่เด็กแต่งนิทานเอง การเล่านิทานที่เด็กแต่งนิทานต่อเพื่อน และการเล่านิทานที่เด็กแต่งนิทานต่อจากครู โดยใช้ภาพจากหนังสือนิทานเป็นตัวกระตุ้นเนื้อเรื่อง ซึ่งเชื่อว่าวิธีการดังกล่าวจะส่งผลต่อความสามารถทางภาษาด้านการพูด และการฟังของเด็กปฐมวัย ซึ่งการทบทวนวิจัยในรูปแบบนี้พบว่าไม่มีผู้ใดทบทวนมาก่อน ดังนั้นผลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้จะเป็นแนวทางสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในการส่งเสริมความสามารถทางภาษา ด้านการพูด และการฟังแก่เด็กปฐมวัยอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๑. จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างคะแนนก่อนการทดลอง หลังการทดลองกับการจัดประสบการณ์การเล่านิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือก การเล่านิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อเพื่อน การเล่านิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อจากครู
2. เพื่อเปรียบเทียบคะแนนความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์เล่านิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือก การเล่านิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อเพื่อน การเล่านิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เลือกต่อจากครู
3. เพื่อเปรียบเทียบคะแนนความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดประสบการณ์เล่านิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือก การเล่านิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อเพื่อน การเล่านิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อจากครู

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาครั้งนี้ จะใช้เป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถทางภาษาด้านการพูดและการฟัง ให้แก่เด็กปฐมวัย สำหรับครู และผู้บริหาร ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชาย-หญิง อายุระหว่าง 5 - 6 ปี ชั้นอนุบาล 2 โรงเรียนอนุบาลปราจีนบุรี อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชาย-หญิง อายุระหว่าง 5 - 6 ปี ชั้นอนุบาล 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 ของโรงเรียนอนุบาลปราจีนบุรี อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่สุ่มอย่างง่ายมา จำนวน 45 คน จากกรอบประชากร จำนวน 329 คน แล้วสุ่มอีกครั้งเพื่อจำแนกเป็นกลุ่มทดลอง 1 กลุ่มทดลอง 2 และกลุ่มควบคุม จำนวนกลุ่มละ 15 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ 3 ลักษณะ คือ

3.1.1 การเล่าเรื่องที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือก

3.1.2 การเล่าเรื่องที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อ

กับเพื่อน

3.1.3 การเล่าเรื่องที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อ

จากครู

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสามารถทางภาษาด้านการพูดและการฟัง

4. ระยะเวลาในการทดลอง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 ใช้เวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 20 นาที รวมทั้งสิ้น 40 ครั้ง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กชาย-หญิง อายุ 5 - 6 ปี ชั้นอนุบาล 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 โรงเรียนอนุบาลปราจีนบุรี อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

2. ความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย หมายถึง การแสดงออกของเด็กปฐมวัย ในการสื่อสารทางวจนะภาษา ประกอบด้วย

2.1 ความสามารถทางภาษาด้านการพูด หมายถึง ความสามารถของเด็กในการบอกชื่อสิ่งของ การสร้างประโยคสมบูรณ์ (ใคร ทำอะไร ที่ไหน) และการเล่าเรื่องตามลำดับเหตุการณ์

2.2 ความสามารถทางภาษาด้านการฟัง หมายถึง ความสามารถของเด็กในการจำแนกเสียง เช่น คำพ้องเสียง เสียงจากธรรมชาติ การปฏิบัติตามคำสั่ง และการบอกประเด็นของเรื่องราวที่ฟังได้

3. การจัดประสบการณ์เล่านิทาน หมายถึง การเล่านิทานตามรูปในหนังสือนิทานที่เด็กเลือกตามความสนใจ ในช่วงกิจกรรมสันทนาการ และเหตุการณ์ที่เด็กมีโอกาสนั่งเวียนกันออกมาเล่านิทานตามจินตนาการของตน ความยาวเรื่องละ 3 นาที เมื่อสิ้นสุดการเล่านิทานทุกครั้ง ครูกับเด็กจะร่วมกันสรุปประเด็นการฟัง ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้มีการจัดประสบการณ์การเล่านิทาน 3 ลักษณะ คือ

3.1 การเล่านิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือก หมายถึง การเล่านิทานที่เด็กเป็นผู้เล่าตามรูปในหนังสือนิทานที่เด็กเลือกเองตามจินตนาการ

3.2 การเล่านิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อกับเพื่อน หมายถึง การเล่านิทานตามรูปในหนังสือนิทานทีละกลุ่ม กำหนดกลุ่มผู้เล่ากลุ่มละ 3 คน โดยเด็กจะเล่านิทานต่อ ๆ กันตามจินตนาการของตน โดยเนื้อเรื่องต้องต่อกันจนจบเรื่อง

3.3 การเล่านิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อจากครู หมายถึง การเล่านิทานที่เริ่มต้นจากเด็กเลือกหนังสือนิทานที่สนใจมาให้ครูเริ่มต้นเล่าเรื่อง แล้วเด็กก็นั้นจะเล่าเรื่องต่อตามจินตนาการของตนจนจบเรื่อง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจำแนกตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษา
 - 1.1 ความหมายและความสำคัญของภาษา
 - 1.2 องค์ประกอบของความพร้อมทางภาษา
 - 1.3 พัฒนาการทางภาษา
 - 1.4 ความสามารถทางภาษาด้านการพูดของเด็กปฐมวัย
 - 1.5 ความสามารถทางภาษาด้านการฟังของเด็กปฐมวัย
 - 1.6 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางภาษา
 - 1.7 แนวทางในการส่งเสริมความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย
 - 1.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางภาษา
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย
 - 2.1 ความหมายและความสำคัญของการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย
 - 2.2 แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย
 - 2.3 หลักการและรูปแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย
 - 2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์ และกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิทาน
 - 3.1 ความหมายของนิทาน
 - 3.2 ความหมายของการเล่านิทาน
 - 3.3 คุณค่าของนิทาน
 - 3.4 ประเภทของนิทาน
 - 3.5 เกณฑ์การเลือกนิทานสำหรับเด็ก
 - 3.6 รูปแบบการเล่านิทาน
 - 3.7 วิธีการเล่านิทาน
 - 3.8 การเล่านิทานกับการพัฒนาภาษา
 - 3.9 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิทาน

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษา

1.1 ความหมายและความสำคัญของภาษา

ภาษาเป็นเครื่องมือช่วยให้มนุษย์ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่เป็นนามธรรมต่อกัน ไม่ว่าจะเป็นการติดต่อกับผู้อื่นในลักษณะใด ย่อมต้องอาศัยภาษาเป็นเครื่องมือ เช่น การแสดงความคิดเห็น การวางแผน การทำงานร่วมกัน เป็นต้น ภาษาเป็นพฤติกรรมชนิดหนึ่งซึ่งเป็นตัวให้เด็กมีพัฒนาการทางสังคม ช่วยให้เด็กเกิดความอบอุ่นมั่นคง ภาษาช่วยให้เกิดการเรียนรู้ ช่วยให้มีแนวคิด ความรู้สึก ตลอดจนเจตคติต่าง ๆ การปรับตัวของเด็กได้รับอิทธิพลจากภาษาพูด (ศรียา นิยมธรรม, 2519 : 21) ภาษาเกิดจากความจำเป็นของมนุษย์ที่ต้องติดต่อสัมพันธ์กัน ภาษาเป็นสื่อกลางในการตอบตกลงบอกกล่าว ทำความเข้าใจระหว่างบุคคลเป็นเครื่องมือช่วยในการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ช่วยให้คนคิดวินิจฉัย คุณภาพของสติปัญญา (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2519 : 20)

นักทฤษฎีพัฒนาการได้ให้ความสำคัญของภาษาว่า ภาษาเป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางสังคม และสติปัญญาของเด็กปฐมวัย ดวงเดือน ศาสตราภรณ์ (2529 : 214 - 215) กล่าวว่า ภาษามีความสำคัญ 3 ประการ ได้แก่

1. เด็กสามารถที่จะใช้ภาษาเพื่อการติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น เปิดโอกาสให้เกิดขบวนการสังคมประกิจ (Socialization)
2. เด็กสามารถใช้ภาษาเป็นสาเหตุที่เกิดขึ้นภายในรูปแบบของการคิด และในระบบของสัญลักษณ์ ซึ่งเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อพัฒนาการทางภาษาในระดับต่อไป
3. ภาษาเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นภายในตัวเด็ก ดังนั้น เด็กจึงไม่ต้องอาศัยการจัดกระทำกับวัตถุจริง ๆ เพื่อแก้ปัญหา เด็กสามารถสร้างจินตนาการในสมอง ซึ่งก่อให้เกิดการทดลองขึ้น เด็กสามารถจินตนาการถึงวัตถุ แม้วัตถุนั้นจะอยู่นอกสายตาหรืออยู่ในอดีต เด็กสามารถทำการทดลองในสมอง และทำได้เร็วกว่าการจัดกระทำกับวัตถุนั้นจริง ๆ

สรุปได้ว่า มนุษย์ใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อสารแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกัน และใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัวจนทำให้เกิดพัฒนาการทางสังคมและสติปัญญาต่อไป

1.2 องค์ประกอบความพร้อมทางภาษา

พัฒนาการทางภาษาของเด็กแต่ละคนจะแตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลาย ๆ ด้าน คาวนิง และเชคเครีย์ (Downing and Thackrey. 1971 : 14 - 15) ได้แบ่งองค์ประกอบความพร้อมทางภาษาของเด็กไว้ดังนี้

1. องค์ประกอบทางกาย (Physical Factors) ได้แก่ การบรรลุวุฒิภาวะด้านร่างกายทั่วไป เช่น การมองเห็น การได้ยิน อวัยวะที่ใช้พูดปกติ
2. องค์ประกอบทางสติปัญญา (Intellectual Factors) ได้แก่ ความพร้อมด้านสติปัญญา โดยทั่วไปความสามารถในการรับรู้ (Perception) ความสามารถในการจําแนกภาพ และเสียง (Discrimination) ความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผลเกี่ยวกับการแก้ปัญหาด้านการเรียนการอ่าน
3. องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Factors) ได้แก่ ภาษาที่ได้รับจากที่บ้าน และประสบการณ์ทางสังคม
4. องค์ประกอบด้านอารมณ์ แรงจูงใจ และบุคลิกภาพ (Emotional Factors, Motivation and Personality Factors) ได้แก่ ความมั่นคงทางอารมณ์และความต้องการที่จะเรียนรู้ภาษา

บันลือ พุกษะวัน (2519 : 26) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบความพร้อมทางภาษาไว้ดังนี้

1. ความพร้อมทางกาย ได้แก่ สุขภาพของเด็ก การใช้สายตา การฟัง การพูด (ชัดหรือไม่ชัด) ความสัมพันธ์ด้านกล้ามเนื้ออกับตา เป็นต้น
2. ความพร้อมทางสมอง ได้แก่ ความสามารถในการลำดับเหตุการณ์จากนิทานที่ตนได้ฟังหรือดูภาพและลำดับภาพได้ สติปัญญาดี จําได้แม่นยำ สามารถเข้าใจคำสั่งได้ง่าย
3. ความพร้อมในด้านอารมณ์ ได้แก่ รู้จักควบคุมอารมณ์ สามารถทำงานเป็นกลุ่ม เล่นเป็นกลุ่ม ไม่แย่งสิ่งของกัน ไม่ทะเลาะวิวาทกันบ่อย ๆ
4. ความพร้อมในด้านจิตวิทยา ได้แก่ มีความสนใจในการอ่าน (ภาพหรือหนังสือ) มีช่วงความสนใจยาว รู้จักฟังอย่างตั้งใจ ใช้ภาษาได้ดีพอสมควร เป็นต้น

ทวี สุรเมธี (2521 : 7) ได้เสนอว่า องค์ประกอบความพร้อมทางภาษาที่สำคัญประกอบด้วยการสามารถต่อไปนี้

1. ความสามารถในการแยกสิ่งที่ได้ยิน ได้แก่ ความเข้าใจและความสามารถใช้ภาษาพูดได้ถูกต้อง แยกคำพูดที่ต่างกกัน สามารถแยกถ้อยคำ และออกเสียงได้ถูกต้อง
2. ความสามารถทางสายตา ได้แก่ ความสามารถในการแยกคำที่คล้ายคลึงกันและมองเห็นความแตกต่างของคำ
3. ความสามารถทางการคิดและจำ ได้แก่ สามารถใช้เหตุผล เข้าใจในเหตุผล รู้จักเชื่อมโยงความคิดต่าง ๆ ให้มีความหมาย เข้าใจความหมายของประโยค และจำรูปร่างของคำได้
4. ความสนใจ ได้แก่ ความสามารถที่จะนั่งฟัง และจับสายตาไปตามสิ่งที่อ่านเคลื่อนไหว สายตามีสมาธิในการอ่าน การฟัง และทำตามคำสั่งได้

ทิพย์สุดา สุเมธเสนีย์ (2528 : 14) ได้ให้ความเห็นว่า ความพร้อมทางภาษา หมายถึง การเข้าใจความหมายของคำ การเข้าใจความหมายของประโยค ความสามารถในการจำเรื่องราวที่ได้รับฟังแล้วสามารถสื่อสารกับผู้อื่นได้นั้น เป็นองค์ประกอบสำคัญของความพร้อมทางภาษาเช่นกัน

จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของความพร้อมทางภาษาที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า องค์ประกอบที่สำคัญของความพร้อมทางภาษา ประกอบด้วย ความพร้อมทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และความสนใจ

1.3 พัฒนาการทางภาษา

พัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัยเป็นไปอย่างรวดเร็ว พัฒนาการทางภาษาก็เหมือนกับพัฒนาการในด้านอื่น ๆ คือ มีความเจริญงอกงามที่ต่อเนื่องกัน เด็กแต่ละคนจะมีแบบแผนของการพัฒนาภาษาไม่แตกต่างกัน จะมีลำดับขั้นตอนของความเจริญงอกงามเหมือนกัน แต่อัตราและประสิทธิภาพของพัฒนานั้นอาจแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น ความสามารถที่มีอยู่เดิม ความถนัดอัตราของการพัฒนา ประสบการณ์เดิม และความสนใจของเด็ก (พรหมทิพย์ ศิริวารณกุลย์, 2521 : 96 - 98) ก่อนที่เด็กจะมีความสามารถในการใช้ภาษาติดต่อสื่อสารกันได้นั้น เด็กแต่ละคนจะมีขั้นตอนในการพัฒนาทางภาษา ดังนี้

1. การเปล่งเสียงออกมาก่อนการพูดภาษา (Prelinguistic Utterance) ตั้งแต่แรกเกิดถึง 1 ปี ในระยะนี้เด็กเริ่มส่งเสียงร้อง เริ่มจำคำง่าย ๆ ใกล้ตัว เช่น พ่อแม่ และบางครั้งเล่นส่งเสียงเพื่อความเข้าใจของตนเองเท่านั้น แต่ไม่มีความหมายสำหรับผู้อื่น
 2. การพัฒนาภาษาพูดในระยะเริ่มแรก (Early Linguistic Development) ระยะ 1 - 5 ปี เริ่มใช้ภาษาพูดเป็นประโยคง่าย ๆ เช่น แม่มา พ่อไป แต่ส่วนมากจะพูดคำเดียวมากกว่าคำยาว ๆ ในการวิจัยจึงปรากฏว่า เด็กเริ่มพูดนั้นจะพูดคำนามก่อน เช่น แมว หมา นม ต่อมาจึงเป็นคำกริยาเกี่ยวกับเคลื่อนไหว และคำคุณศัพท์ คำวิเศษณ์ สรรพนาม สันธาน บทบาทตามลำดับ เมื่อเข้าโรงเรียนภาษาของเด็กก็เริ่มเป็นประโยค เด็กจะฝึกทักษะในการออกเสียงมากกว่าอย่างอื่น
 3. การพัฒนาการพูดในภายหลัง (Later Linguistic Development) ระยะ 5 - 11 ปี ระยะนี้เด็กเริ่มเรียนคำศัพท์ การอ่านความหมาย เริ่มสนใจไวยากรณ์ เริ่มใช้ภาษาพูดในลักษณะรูปประโยคที่สมบูรณ์ และเริ่มเข้าใจคำ และความหมายของคำมากขึ้น
 4. การพัฒนาการสร้างประโยค (Development of Syntax) ระยะตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป เด็กเริ่มศึกษาไวยากรณ์อย่างแท้จริง และสามารถใช้ภาษาได้ดียิ่งขึ้น
- จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า เด็กสามารถใช้ภาษาได้ตั้งแต่แรกเกิด และพัฒนาการทางภาษาของเด็กจะเพิ่มขึ้นตามระดับอายุ และประสบการณ์ที่ได้รับจากการฟังเสียง และการฝึกออกเสียงซ้ำ ๆ ก่อให้เกิดความสามารถทางการพูด และการฟัง

1.4 ความสามารถทางภาษาด้านการพูดของเด็กปฐมวัย

เด็กเล็ก ๆ มีความอยากรู้อยากเห็น และความต้องการที่จะสื่อสารกับผู้อื่น เป็นสิ่งเร้าให้เกิดการแสดงออกทางความคิดในด้านการพูด แต่เด็กมีถ้อยคำในการสื่อสารที่ค่อนข้างจำกัด จึงพยายามแสวงหาการใช้คำพูดด้วยตนเอง ซึ่ง พรีย (Stewig, 1995 : 141 ; citing Preece, 1991 : 71) ได้กล่าวไว้ว่า สิ่งเร้าที่มีประโยชน์ต่อภาษาพูดของเด็ก คือ การเปิดโอกาสให้เด็กพูดถึงสิ่งที่ชอบด้วยคำพูดของเขาเอง ดังนั้น ครูผู้สอนควรจะได้ศึกษาถึงพัฒนาการด้านภาษา และความสามารถในการพูดของเด็กในแต่ละช่วงอายุ เพื่อจัดกิจกรรมตอบสนองความสามารถทางด้านการพูดได้อย่างเหมาะสมต่อไป

พราวพรรณ เหลืองสุวรรณ (2533 : 90 - 93) ได้กล่าวถึงความสามารถทางภาษาด้านการพูดของเด็กในแต่ละช่วงอายุไว้ดังนี้

อายุ 0 - 2 ปี เด็กแรกเกิดจะสื่อสารกับบุคคลอื่นด้วยภาษาท่าทาง เมื่อพูดได้สามารถพูดคำบางคำได้ชัดเจน แต่จะไม่เข้าใจความหมายของคำ 18 เดือน พูดได้ประมาณ 10 คำ และเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ถึง 30 คำ เมื่ออายุประมาณ 2 ขวบ ชอบตั้งคำถามว่าอะไรทำไม และส่วนมากยังพูดไม่ชัด โดยเฉพาะตัว ร, ล และคำควบกล้ำ บางครั้งยังพูดกลับกัน ผู้ใหญ่ควรเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษา ไม่ควรกล่าวล้อเลียนหรือตำหนิ เพราะจะทำให้เด็กพัฒนาช้า เด็กจะสามารถเข้าใจความหมาย และคำมากกว่าส่วนที่ต้องการจะพูดออกมา

อายุ 3 ปี มีพัฒนาการทางภาษาเร็วมาก สามารถตั้งศัพท์ใหม่ ๆ หรือเรียกชื่อสิ่งใหม่ตามความเข้าใจของตน สามารถเข้าใจคำพูดง่าย ๆ ของผู้ใหญ่ เช่น อย่า ไม่ แต่ยังไม่สามารถเข้าใจสิ่งที่มองไม่เห็น ดังนั้น การปฏิบัติตามคำสั่ง คำขอร้องของผู้ใหญ่จึงยังไม่สม่ำเสมอ และยังไม่สืบคำถามว่าทำไม จะพยายามทำความเข้าใจกับคำถามที่ตนเองถามไปเช่นกัน

อายุ 4 ปี ในด้านภาษาเด็กวัยนี้ เริ่มเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น มีความสนใจคำพูดของผู้ใหญ่ และชอบเลียนแบบ เริ่มพูดประโยคที่ยาว และใช้คำถามที่มีเหตุผลมากขึ้น ชอบฟังนิทานซ้ำ ๆ โดยไม่เบื่อ

อายุ 5 ปี สามารถเข้าใจคำพูด ข้อความยาว ๆ ของผู้ใหญ่ได้ดี และพยายามพูดยาว ๆ โดยเลียนแบบผู้ใหญ่ในการจะสร้างประโยค ชอบฟังนิทานประเภทเทพนิยาย และชอบแสดงบทบาทสมมุติประกอบ

อายุ 6 ปี เด็กส่วนใหญ่จะสนใจในการพูด ชอบสนทนากับเพื่อน ๆ หรือผู้ใหญ่ มากกว่าการเล่นสิ่งของ และมีความสุขมากเมื่อได้สนทนากับผู้อื่น และไม่ชอบถูกวิจารณ์ต่อหน้าผู้อื่นหรือชุมชน ชอบฟังเรื่องราวต่าง ๆ โดยเฉพาะเกี่ยวกับธรรมชาติ ปรากฏการณ์ต่าง ๆ เริ่มสนใจในการอ่าน โดยเฉพาะเทพนิยายที่มีภาพประกอบ

ลี และรูบิน (มาณวิภา พลวิรุฬ. 2533 : 15 ; อ้างอิงมาจาก Lee and Rubin. 1979) ได้กล่าวถึงความสามารถทางภาษาด้านการพูดไว้ดังนี้

อายุ 0 - 2 ปี จะเริ่มทดลองเล่นเสียง ทดลองใช้ริมฝีปาก ลิ้น สายเสียง กล้องเสียง ว่าถ้าทำให้ลมผ่านแล้วจะเกิดอะไรขึ้น และทดลองบังคับกล้ามเนื้อในการพูดต่าง ๆ

จะเกิดการพูดครั้งแรกระหว่างอายุ 10- 18 เดือน ในเด็กปกติจะเริ่มใช้ประโยค 1 - 2 คำได้ แต่ยังมีนิมิตใช้ภาษาท่าทางมากและชอบที่จะทำเสียงสูง ๆ ต่ำ ๆ

อายุ 2 - 5 ปี ใช้คำที่มีความหมายมากขึ้น ลักษณะการพูดเริ่มคล้ายผู้ใหญ่ ใช้ประโยคยาวขึ้นและมีความหมายมากขึ้น มักพบว่าจะมีการพัฒนาการอย่างมากและซับซ้อนในการใช้คำและประโยค โดยเฉพาะช่วงปีที่ 4 - 5

อายุ 5 - 7 ปี ใช้ประโยคที่มีความซับซ้อนเด่นชัด อธิบาย หรือบรรยาย เหตุการณ์หรือรูปภาพได้มีความหมายมากขึ้น สามารถใช้การ เชื่อมประโยคและอธิบายความคิดตัวเองได้

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่าเด็กสามารถใช้ภาษาได้ตั้งแต่แรกเกิดและมีพัฒนาการทางภาษามาเป็นลำดับขึ้นโดยเริ่มจากการใช้เสียง การใช้คำต่าง ๆ จนพัฒนามาเป็นประโยคที่สมบูรณ์ภายหลัง

1.5 ความสามารถทางภาษาด้านการฟังของเด็กปฐมวัย

เด็กทารกจะเริ่มเรียนรู้ภาษาด้วยการฟังผู้อื่นพูดก่อน แล้วจึงจดจำทวนเลียนแบบเป็นภาษาพูด อันเป็นผลทำให้การติดต่อหรือสื่อความหมายกับบุคคลรอบข้าง เป็นไปได้มากขึ้นตามลำดับ

นิตยา ประพฤติกิจ (2539 : 178 - 179) และहरรรษา นิลวชิเียร (2535 : 198 - 199) ได้กล่าวถึงความสามารถทางภาษาด้านการฟังของเด็กในแต่ละช่วงอายุ ดังนี้

อายุ 0 - 2 ขวบ พยายามเลียนเสียงที่ได้ยิน เข้าใจคำและประโยคง่าย ๆ ชอบฟังโฆษณาทางโทรทัศน์และเสียงที่สะกิดใจ ชอบฟังเรื่องสั้น ๆ และเพลงกล่อมเด็ก

อายุ 3 ขวบ ชอบฟังเสียงต่าง ๆ ที่ได้ยินอยู่ล้นหู เช่น เสียงสัตว์ ยานพาหนะ เครื่องใช้ในครัวเรือน ชอบฟังนิทานที่ผู้ใหญ่อ่านให้ฟังแบบ สONGต่อSONG ฟังไม่ได้นาน และฟังอย่างตั้งใจ สามารถเข้าใจภาษาพูดง่าย ๆ ของผู้ใหญ่ เช่น อย่า ไม่ การปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ใหญ่ยังไม่สม่ำเสมอ สามารถเชื่อมโยงเสียงกับวัตถุที่ใช้ทำเสียงได้

อายุ 4 ขวบ ฟังเรื่องได้นานขึ้น อาจเลือกหนังสือให้ผู้ใหญ่อ่านให้ฟัง สามารถปฏิบัติตามคำสั่งง่าย ๆ ได้ บางครั้งจะแกล้งทำเป็นไม่ได้ยิน หรือไม่สนใจคำสั่งหรือเสียง เรียก ชอบฟังเรื่องซ้ำ ๆ และสามารถจำแนกความแตกต่างของเสียงได้

อายุ 5 ขวบ ตั้งใจฟังนานขึ้น ชอบฟังนิทาน เพลง เล่นหัวและคำคล้องจอง สามารถปฏิบัติตามคำสั่งได้มากขึ้น เข้าใจคำพูดข้อความยาว ๆ ของผู้ใหญ่

อายุ 6 ขวบ ชอบฟังเรื่องราวต่าง ๆ โดยเฉพาะเกี่ยวกับธรรมชาติ ปรากฏการณ์ต่าง ๆ

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่าเด็กมีความสามารถทางการฟังมาแต่แรกเกิดและพัฒนาเป็นขั้นตอน จากการฟังเสียงบุคคลใกล้ชิดเพื่อเลียนแบบและเพื่อจำแนก มาเป็น การฟังเพื่อปฏิบัติตามคำสั่งและการฟังเป็นเรื่องสั้น ๆ จนสามารถถ่ายทอดเรื่องราวที่ได้ฟังให้ผู้อื่นรับฟังและเข้าใจได้

1.6 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการทางภาษา

การที่เด็กแต่ละคนสามารถพัฒนาภาษาพูดและความสามารถในการฟังจนสามารถใช้ในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นได้นั้น ได้มีผู้ให้ความสนใจศึกษาและกำหนดเป็นทฤษฎีพัฒนาการทางภาษาไว้ดังนี้

ศรียา นิยมธรรม และประภัสสร นิยมธรรม (2519 : 31 - 35)

ได้สรุปการศึกษาค้นคว้าทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาษาไว้ดังนี้

1. ทฤษฎีความพึงพอใจในตัวเอง (The Autism Theory) หรือ Autistic Theory) ทฤษฎีนี้ถือว่าการเรียนรู้การพูดของเด็กเกิดจากการเลียนเสียง อันเนื่องมาจากความพึงพอใจที่จะได้ทำเช่นนั้น โมว์เรอร์ (Mowere) เชื่อว่า ความสามารถในการฟังและความเพลิดเพลินจากการได้ยินเสียงของผู้อื่นและเสียงตัวเองเป็นสิ่งสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาการ

2. ทฤษฎีการเลียนแบบ (The Imitation Thoery) เลวิส (Lewis) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเลียนแบบในการพัฒนาภาษาอย่างละเอียด ทฤษฎีนี้เชื่อว่าพัฒนาการทางภาษานั้น เกิดจากการเลียนแบบ ซึ่งอาจเกิดจากการมองเห็นหรือการได้ยินเสียง

3. ทฤษฎีเสริมแรง (Reinforcement Theory) ทฤษฎีนี้อาศัยจากหลักทฤษฎีการเรียนรู้ ซึ่งถือว่าพฤติกรรมทั้งหลายถูกสร้างขึ้นโดยอาศัยการวางเงื่อนไข ไรน์โกลด์ (Rhiengold) และคนอื่น ๆ ศึกษาพบว่า เด็กจะพูดมากขึ้นเมื่อได้รับรางวัล หรือได้รับการเสริมแรง

4. ทฤษฎีการรับรู้ (Motor Theory of Perception) ลิเบอร์แมน (Liberman) ตั้งสมมติฐานไว้ว่า การรับรู้ทางการฟังขึ้นอยู่กับการเล่นเสียง จึงเห็นได้ว่า เด็กมักจ้องหน้าเวลาเราพูดด้วย การทำเช่นนี้อาจเป็นเพราะเด็กฟังและพูดซ้ำกับตนเอง หรือหัดเปล่งเสียงโดยอาศัยการอ่านริมฝีปาก แล้วจึงเรียนรู้คำ

5. ทฤษฎีความบังเอิญจากการเล่นเสียง (Babble Buck) ซึ่งธอร์นไดค์ (Thorndike) เป็นผู้คิด โดยอธิบายว่าเมื่อเด็กกำลังเล่นเสียงอยู่นั้น เผอิญมีบางเสียงไปทำให้เด็กเกิดพัฒนาการทางภาษา

6. ทฤษฎีชีววิทยา (Biological Theory) เลนเนเบอร์ก (Lenneberg) เชื่อว่าพัฒนาการทางภาษานั้นมีพื้นฐานทางชีววิทยาเป็นสำคัญ กระบวนการที่คนพูดได้ขึ้นอยู่กับอวัยวะในการเปล่งเสียง เด็กจะเริ่มส่งเสียงอ้อแอ้และพูดได้ตามลำดับ

7. ทฤษฎีการให้รางวัลของแม่ (Mother Reward Theory) ดอลลาร์ด (Dollard) และมิลเลอร์ (Miller) เป็นผู้คิดทฤษฎีนี้ โดยย้ำเกี่ยวกับบทบาทของแม่ในการพัฒนาภาษาของเด็กว่าภาษาที่แม่ใช้เป็นการเลี้ยงดูเพื่อสนองความต้องการของลูกนั้นเป็นอิทธิพลที่ทำให้เกิดภาษาพูดแก่ลูก

จรรยา สุวรรณทัต และคนอื่น ๆ (2529 : 122) กล่าวว่า พัฒนาการทางภาษาเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นจากความชำนาญและความสามารถด้านอื่น แล้วนำมาปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ และบุคคลที่อยู่แวดล้อมโดยการลองผิดลองถูก การเร้าและการให้แรงเสริมจะช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านภาษาดีขึ้น

กระบวนการเรียนรู้ภาษาพูดของเด็ก ตั้งแต่แรกเกิด จนกระทั่งสามารถใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารได้นั้น มีกระบวนการเรียนรู้ภาษาตามลำดับดังนี้

1. การเลียนแบบ (Imitation) เป็นกระบวนการที่สำคัญในการเรียนรู้ภาษา เพราะเป็นขั้นที่เด็กเลียนเสียงคนอื่นที่แวดล้อมจนก้าวหน้า นำมาสู่การพูดคำตามเสียงที่ได้ยิน

2. การเอาอย่าง (Identification) เด็กก็ได้เลียนแบบการออกเสียงอย่างเดียวกันเท่านั้น แต่พยายามเลียนแบบท่าทาง นิสัยใจคอจากบุคคลตามเสียงที่ได้ยินด้วย

3. การเลียนแบบพฤติกรรมตอบสนองพร้อมกับสิ่งเร้าหลายตัว (Multiple Response Learning) เป็นพฤติกรรมตอบสนองสิ่งเร้าที่เด็กพยายามทำตาม โดยลองใช้

อวัยวะการเปล่งเสียงต่าง ๆ นั้นทำงานร่วมกัน ได้แก่ ส่วนสมองที่รับรู้มองเห็น ได้ยิน สะสม ความจำ ควบคุมริมฝีปากสปี้น้ำ ทำทางและสายตา

4. การเรียนรู้ด้วยความสัมพันธ์ภาวะ (Associative Learning) เด็กจะเรียนรู้คำว่า ตุ๊กตา เมื่อแม่ยื่นตุ๊กตาให้แล้วบอกว่าตุ๊กตา เด็กเรียนรู้ได้จากการ เชื่อมโยงกับสิ่งของ

5. การลองผิดลองถูก (Trial and Error) ช่วงนี้เป็นช่วงลองปฏิบัติ อาจจะถูกบ้างผิดบ้าง การเข้าใจ การชมเชย เมื่อเด็กออกเสียงได้ถูกต้องจะทำให้เด็กมั่นใจ และช่วยให้ภาษาพัฒนาได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

6. การถ่ายทอดการเรียนรู้ (Transfer of Learning) การเรียนรู้ สิ่งใหม่ ๆ จะง่ายขึ้นถ้าผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับมาก่อน เช่น การรู้จักไก่แล้วสอนให้รู้จัก เป็ด ห่าน โดยชี้ให้เห็นความแตกต่าง เด็กจะจำได้รวดเร็วและมีความคิดตามลำดับอย่างมีระเบียบ (ศรีเรือน แก้วกังวาล. 2519 : 127 - 133)

จากการศึกษาทฤษฎีและกระบวนการเรียนรู้ภาษาพอสรุปได้ว่า พัฒนาการทาง ภาษาของเด็ก จะต้องผ่านกระบวนการพัฒนาเป็นขั้นตอน เด็กจะเรียนรู้ภาษาจากการ เลียนแบบ การมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว แบบลองผิดลองถูกและการ เรียนรู้จากคนใกล้ชิดและ สิ่งแวดล้อม

1.7 แนวทางในการส่งเสริมความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย

เด็กปฐมวัยเป็นระยะที่มีการพัฒนาการทางภาษาเร็วมาก สามารถพูดเป็น ประโยคที่ชัดเจน รู้จักคำมากขึ้น สามารถเลือกคำได้เหมาะสม รู้จักฟัง เข้าใจความสามารถ และทำตามคำสั่งได้ สนใจในการฟังอ่าน ชอบเล่าเรื่อง สนใจคำใหม่ ๆ ศัพท์ต่าง ๆ ซักถาม ความหมายของคำอยู่เสมอ แนวทางการส่งเสริมภาษาสำหรับเด็กคือ เปิดโอกาสให้เด็กทุกคน ในการพูด สนทนา ได้ตอบ ฟังการฟัง ฟังการอ่าน ฟังกล่ามนั้นให้สัมพันธ์กับตาตลอดจนให้ เด็กช่วยจำเรื่องราวได้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2528 : 16 - 17)

นงเยาว์ แซ่เพ็ญแข และคนอื่น ๆ (2522 : 98 - 99) ได้ศึกษางานวิจัย ต่างประเทศและสรุปว่า การใช้สื่อเพื่อกระตุ้นให้เด็กอยากเรียน มีผลต่อความพร้อมทางภาษา

ของเด็ก การเล่นต่าง ๆ ที่ส่งเสริมประสบการณ์ทางภาษาให้แก่เด็กปฐมวัย ได้แก่ การเล่นนิ้ว การเล่นตอบคำถาม การเล่นปริศนาศัพท์ทาย การเล่นร้องเพลง และท่าทางประกอบการเล่น แสดงตามนิทาน นอกจากนี้ยังให้แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมภาษาสำหรับเด็ก ดังนี้

1. ภาษาของเด็กปฐมวัย แสดงให้เห็นถึงความคิด ความสนใจ และความสัมพันธ์ของเด็กที่มีต่อสิ่งแวดล้อม ครูหรือผู้เกี่ยวข้องสามารถพัฒนาภาษาของเด็กได้โดยการ จัดหาสื่อ เพื่อให้เด็กเกิดประสบการณ์ ด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน
2. จัดประสบการณ์ด้านการฟังควรใช้สื่อที่มีเสียง การเล่านิทานคำคล้องจอง และเพลงกล่อมเด็ก และการเล่นตามคำสั่ง เพื่อให้เด็กเกิดความเข้าใจ
3. สื่อที่ใช้จัดประสบการณ์ด้านการพูด ควรเป็นสื่อที่เด็กเคยมีประสบการณ์ มาก่อน โดยนำมาจัดในรูปการสนทนา การเล่าเรื่อง การเล่านิทานและการแสดงละคร
4. สื่อที่ใช้ในการจัดประสบการณ์ด้านการอ่าน ควรเป็นภาพ หนังสือภาพ ตัวอักษร ที่ทำด้วยกระดาษแข็ง พลาสติก หรือไม้
5. สื่อที่ใช้จัดประสบการณ์ด้านเขียน ควรเป็นเส้นจัดตัวอักษร ดินหรือแป้ง สำหรับปั้น

ประมวญ ดิฉินสัน (2536 : 154) กล่าวว่า การส่งเสริมพัฒนาการทาง ภาษาของเด็กปฐมวัย ครูควรใช้หลักการใหญ่ ๆ ดังต่อไปนี้

1. ถ้อยคำที่นำมาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน ควรนำมาจากนิทาน บทความ เรื่องราวที่เด็กสนใจ แล้วหยิบคำที่น่าสนใจจากเรื่องราวมาใช้โดยอาจนำมา จัดเป็นหมวดหมู่หรือนำมาผูกเป็นเรื่องราวขึ้นใหม่
2. เด็กควรจะได้เรียนรู้ถ้อยคำจากใจความ เพื่อให้เข้าใจความหมายของ คำแจ่มแจ้งยิ่งขึ้น
3. เล่นเกมโดยใช้ถ้อยคำ เช่น ปริศนาอักษรไขว้ การทายประโยค จับคู่คำกับภาพ เป็นต้น

นอกจากนั้นครูควรส่งเสริมให้เด็กทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน เช่น

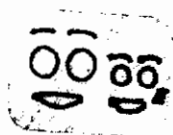
1. พูดขยายความหมายของถ้อยคำให้ใช้ได้หลากหลาย
2. ขยายความรู้ในการใช้โครงสร้างทางภาษาให้ถูกต้อง

3. รู้จักแต่ประโยคให้มีความหมายชัดเจน
 4. หาคำอื่นๆ มาใช้แทนกันได้
 5. จินตนาการ นึกภาพจากคำบรรยายได้
 6. รู้จักให้คำจำกัดความของถ้อยคำนั้น
 7. พัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาตามสถานการณ์ต่าง ๆ ทางสังคม
- จันทนา ภาควงกช (2538 : 1 - 2) กล่าวว่า ภาษาสามารถพัฒนาได้ดี

ในบรรยากาศที่ผ่อนคลาย มีการยอมรับ และไม่ถูกวิพากษ์วิจารณ์ ปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมให้เด็กมีความก้าวหน้าทางภาษาอย่างรวดเร็วมีดังนี้

1. การจัดสภาพแวดล้อมทางภาษา ชั้นเรียนและโรงเรียนควรตกแต่งด้วยคำหรือข้อความ ซึ่งเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน
 2. การเล่น การเล่นของเด็กเปรียบได้กับการทำงานในโลกของผู้ใหญ่ การพัฒนาภาษาส่วนมาก เกิดจากประสบการณ์จริง จึงควรจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้เด็กได้เล่น
 3. การอ่าน การอ่านเป็นสื่อของการเรียนรู้ ควรจูงความสนใจให้เด็กรักการอ่าน เช่น อ่านนิทานให้ฟัง
 4. การเขียน การอ่านมีความสัมพันธ์กับการเขียน ควรจัดกิจกรรมการเขียนให้สัมพันธ์กับสิ่งที่เด็กอ่าน
 5. การใช้สิ่งที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน เช่น การสื่อข้อความถึงกับข้อความถึงเด็กและข้อความถึงผู้ปกครอง การซื้อสิ่งของ เป็นต้น
- เฮนริค (Henrick. 1980) ได้เสนอแนะวิธีการพื้นฐานเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาของเด็กไว้ดังนี้

1. รู้จักรับฟังเด็ก
2. ให้เด็กได้พูดคุยถึงเรื่องราวที่เขาได้พบเห็นหรือได้ฟังมา
3. รู้จักพูดคุย หรือสนทนากับเด็ก
4. รู้จักซักถามเพื่อให้เด็กได้ใช้ภาษาได้อย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น
5. ให้เด็กได้รู้จักฝึกฝนการฟัง
6. ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ โดยเฉพาะ เมื่อเด็กมีปัญหา

นอกจากนี้การส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาของเด็กจะต้องมีองค์ประกอบอื่น ๆ เช่น พื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม ประสบการณ์ที่เสริมสร้าง การฝึกฝน ประสาทสัมผัส การยอมรับฟังเด็ก การปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ๆ การมีผู้ใหญ่เป็นแบบอย่างที่ดี การตั้งใจฟังเด็ก การไม่มีอคติต่อการใช้ภาษาของเด็ก และการที่เด็กมีโอกาสดำเนินการอย่างสนุกสนาน เป็นต้น (นิตยา ประพฤติกิจ. 2539 : 162 - 163 ; อ้างอิงมาจาก Henrick. 1980 : n.d.)

สรุปได้ว่า การส่งเสริมความสามารถทางภาษาให้กับเด็ก คือการเปิดโอกาส ให้เด็กมีประสบการณ์ตรงทางภาษาผ่านการพูด การฟัง การอ่าน และการเขียน ในบรรยากาศ ที่เป็นอิสระและผ่อนคลาย ตลอดจนให้กำลังใจ และความมั่นใจ เพื่อให้เด็กมีความเชื่อมั่น ซึ่งเป็นแรงเสริมให้เด็กมีความสามารถทางภาษาพัฒนายิ่งขึ้น

1.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางภาษา

งานวิจัยในต่างประเทศ

เลนเน และโจลิน (Laney and Jolynn. 1992) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ พฤติกรรมการอ่านของเด็กเกรด 1 เป็นเวลา 1 ปี ที่เปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับการอ่านจากการมีส่วนร่วมในการเรียนอ่านแบบธรรมชาติ (Whole Language) จำนวน 4 คน ได้บันทึกและ วิเคราะห์ 4 วิธีการ ที่ชี้ให้เห็นถึงการอ่านออกเขียนได้โดยการซึมซับภาษา จากพฤติกรรมการพูดคุยกับเพื่อนและบุคคลอื่น ๆ การเล่นเกม การอ่านด้วยตนเองที่สัมพันธ์กับสื่อในห้องเรียน และการเขียนแบบไม่เป็นทางการในศูนย์การเรียนรู้ แล้วบันทึกความถี่จากการเข้าใจคำ ความเข้าใจความหมาย ความคล่องแคล่วในการอ่านมากกว่า 3 เดือน พบว่า เด็กมีความ เจริญก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องในการอ่านแบบไม่เป็นทางการ และจากประสบการณ์การเล่น โดยรวม

บลัด (Blood. 1996 : Abstract) ได้ศึกษาความสามารถทางภาษา ของเด็กอายุ 3 - 5 ปี จำนวน 67 โรงเรียน โดยการทดลองพัฒนาการทางภาษาการรับรู้ การเขียน และมีการศึกษาระยะยาว มีผู้ปกครองของเด็กจำนวน 6 คน เข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนของเด็ก จากการศึกษาพบว่า การเรียนรู้ทางภาษาของเด็กขึ้นอยู่กับความสนใจของเด็กและเจตคติของผู้ปกครองในกระบวนการเรียนรู้ เพื่อการอ่านออกเขียนได้และส่งเสริม ให้เด็กเขียนชื่อตนเอง จะทำให้มีความสามารถในการเรียนรู้ การสอนอ่านเขียนได้อย่างมี

ความหมาย เพราะชื่อของเด็กถูกเรียกอยู่เป็นประจำทุกวันและเห็นคำที่นึกภาพได้หากเด็กสามารถเขียนชื่อตนเองได้จะเป็นแนวทางขยายความสามารถในการรับรู้คำต่อไป

วูดเวิร์ด คาโรลีน และเจอโรม (Woodward, Carolyn and Jerome. 1977 : 1) ได้ศึกษารูปแบบการเริ่มเขียนของเด็กระดับปฐมวัย พบว่า เด็กที่มีความพร้อมในการฟังและการออกเสียง การผูกประโยคจะมีความสามารถในการเขียนสูงกว่าเด็กที่ไม่พร้อมด้านการฟังการออกเสียง และการผูกประโยค

โฮลดาเวย์ (Raines and Canady. 1990 : 224 ; citing Holdaway. 1979) พบว่า เด็กที่มาจากบ้านที่แวดล้อมด้วยหนังสือ มีประสบการณ์ที่พ่อแม่อ่านหนังสือให้ฟัง เด็กเหล่านี้จะสามารถอ่านหนังสือออกก่อนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่ง โดยเด็กอ่านออกด้วยตนเอง ไม่มีการสอนอย่างจริงจังจากพ่อแม่

เทเลอร์ และเลสลี (Raines and Canady. 1990 : 224 ; citing Taylor. 1983 ; Lesley. 1989) พบว่า เด็กที่มีประสบการณ์ที่พ่อแม่อ่านหนังสือให้ฟังเป็นประจำ จะสามารถอ่านหนังสือออกได้เอง ซึ่งทำให้เกิดแนวคิดที่ว่าเด็กเรียนที่จะอ่านออกได้เองโดยธรรมชาติ เช่นเดียวกับที่เด็กทารกเรียนที่จะพูดภาษา และในการสอนพูด พ่อแม่ก็จะไม่เน้นหรือตำหนิเมื่อผิด พูดไม่ชัด แต่จะค่อย ๆ สอนให้พูดให้ชัดโดยทวนแบบอย่าง แสดงความยินดีเมื่อพูดได้ และส่งเสริมให้เด็กกล้าพูดโดยการรับฟัง ตั้งใจฟัง จึงทำให้นักวิจัยภาษากลุ่มนี้เกิดแนวคิดว่าการเรียนการสอนภาษาทางด้านอ่านเขียนของเด็กก็ควรจะให้เป็นการเรียนรู้ตามธรรมชาติเช่นเดียวกันกับเด็กเริ่มเรียนพูด

ชอมสกี (พัชรวิทย์ เกตุแก่นจันทร์. 2539 : 28 ; อ้างอิงมาจาก Chomsky. 1988) รายงานว่าเด็กหลายคนที่มีจากครอบครัวที่แวดล้อมไปด้วยหนังสือ มีพ่อแม่ที่รักการอ่านเป็นต้นแบบมีภูมิสัมพันธที่ดีในครอบครัว จะทำให้เด็กเกิดแรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) และเด็กมีหนังสือที่น่าสนใจหลากหลายพร้อมที่จะให้เด็กเลือกเมื่อเด็กอยากเรียนรู้ อยากอ่าน

เกรฟ (Goodman. 1989 : 119 ; citing Graves. 1983) สรุปจากผลงานวิจัยด้านการเรียนรู้ที่จะเขียนของเด็กว่าเด็กอยากเขียน ถ้าได้เขียนเพื่อสื่อสารที่ในบรรยากาศที่สนับสนุนให้กำลังใจ

งานวิจัยในประเทศ

อภิญญา กังสนารักษ์ (2530 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการทางภาษาด้านจำนวน ถ้อยคำ และการใช้ประโยคในการสื่อสารของเด็กปฐมวัยอายุ 3 - 6 ปี ที่อยู่ในสถานสงเคราะห์ กรมประชาสงเคราะห์และในครอบครัวปกติ โดยเปรียบเทียบพัฒนาการทางภาษาด้านจำนวน ถ้อยคำ และการใช้ประโยคที่มีระดับอายุและเพศต่างกัน และหาความสัมพันธ์ระหว่างพัฒนาการทางภาษาด้านจำนวนถ้อยคำกับพัฒนาการทางด้านการใช้ประโยค พบว่า เด็กที่อยู่ในครอบครัวปกติมีพัฒนาการทางด้านจำนวนถ้อยคำและการใช้ประโยคสูงกว่าเด็กก่อนวัยเรียนที่อยู่ในสถานสงเคราะห์เด็กที่มีอายุน้อยกว่าเด็กหญิงและเด็กชายมีพัฒนาการด้านจำนวนถ้อยคำและการใช้ประโยคไม่แตกต่างกัน และพัฒนาการทางภาษาด้านจำนวนถ้อยคำมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพัฒนาการทางภาษาด้านการใช้ประโยค

จิระภา กัณธิยาภรณ์ (2532 : 70) ศึกษาวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาส่งผลต่อความพร้อมทางการเรียนภาษาไทยและคณิตศาสตร์ ของเด็กระดับก่อนประถมศึกษา ที่พูดภาษาไทยเป็นภาษาที่สองเด็กอายุ 5 - 6 ปี อำเภอฟาง จังหวัดเชียงใหม่ ผลปรากฏว่าเด็กระดับก่อนประถมศึกษาที่เรียนโดยวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษามีความพร้อมทางการเรียนภาษาไทยความสามารถในการจำแนกเสียง ความสามารถในการรู้ค่าศัพท์ ความเข้าใจในการฟัง ความสามารถในการใช้สายตาและกล้ามเนื้อ และความสามารถในการหาความสัมพันธ์ระหว่างภาพกับสัญลักษณ์สูงกว่าเด็กระดับก่อนประถมศึกษาที่เรียนตามแผนการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็ก

ขจิตพรรณ ทองคำ (2536 : 134) ศึกษาเกี่ยวกับการเล่นบทบาทสมมติ โดยเด็กมีส่วนร่วมในการจัดสื่อการเล่นที่มีผลต่อการคลายการยึดตนเองเป็นศูนย์กลางและความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย อายุ 5 - 6 ปี จำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 30 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 30 คน ผลการวิจัย พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นบทบาทสมมติตามปกติมีความสามารถในการคลายยึดตนเองเป็นศูนย์กลางและความสามารถทางภาษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กาญจนา สุวรรณธาร (2537 : 105) ศึกษาเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเองและความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นสร้างสรรค์ที่ครูมีปฏิสัมพันธ์และ ไม่มีปฏิสัมพันธ์กับเด็ก กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นเด็กนักเรียนชายและหญิงอายุ

4 - 5 ปี จำนวน 60 คน กลุ่มทดลอง 1 ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นสรรค์สร้างแบบที่ไม่มีปฏิสัมพันธ์และกลุ่มควบคุมได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นแบบปกติ กลุ่มละ 20 คน ผลการศึกษาพบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นสรรค์สร้างแบบที่ครุมีปฏิสัมพันธ์ มีความเชื่อมั่นในตนเอง และมีความสามารถทางภาษาสูงกว่าเด็กที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นสรรค์สร้างแบบครูไม่มีปฏิสัมพันธ์และการจัดประสบการณ์การเล่นแบบปกติ

อุบล เวียงสมุทร (2537 : บทคัดย่อ) ศึกษาความพร้อมทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ เล่าเรื่องประกอบหุ่นมือ โดยใช้ภาษากลางควบคู่กับภาษาถิ่น กับกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชายหญิง ชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 60 คน กลุ่มทดลองได้รับการจัดประสบการณ์เล่าเรื่องประกอบหุ่นมือโดยใช้ภาษากลางควบคู่กับภาษาถิ่น กลุ่มควบคุมได้รับการจัดประสบการณ์เล่าเรื่องประกอบหุ่นมือโดยใช้ภาษากลาง ผลการศึกษา พบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ การเล่าเรื่องประกอบหุ่นมือโดยใช้ภาษากลางควบคู่กับภาษาถิ่นมีความพร้อมทางภาษาสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ การเล่าเรื่องประกอบหุ่นมือโดยใช้ภาษากลางเพียงอย่างเดียว

จากงานวิจัยต่าง ๆ สรุปได้ว่า พัฒนาการทางภาษาของเด็ก เกิดจากการที่เด็กได้มีประสบการณ์ตรงทางภาษา การจัดสิ่งแวดล้อมและกิจกรรม เพื่อตอบสนองความสามารถทางภาษาอย่างเหมาะสมกับระดับอายุและประสบการณ์ เดิมในบรรยากาศที่ผ่อนคลาย และมีการยอมรับจะทำให้เด็กมีความสามารถทางภาษาเพิ่มขึ้น

× 2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

2.1 ความหมายและความสำคัญของการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

ความหมายของการจัดประสบการณ์

นักการศึกษาหลายท่านให้ความหมายของการจัดประสบการณ์ ดังนี้

ราณี ทองสวัสดิ์ และคนอื่น ๆ (2529 : 2) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์ หมายถึง การจัดกิจกรรมตามแผนการจัดประสบการณ์และการจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายนอกและภายในห้องเรียนให้กับเด็กปฐมวัย โดยให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงจากการเล่น การลงมือปฏิบัติซึ่งจะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้ดี และเพื่อส่งเสริมพัฒนาการให้ครบทุกด้าน ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา

พิกเกอ ชัซพงษ์ (2530 : 24) ได้กล่าวว่า การจัดประสบการณ์ หมายถึง การจัดการศึกษาให้กับเด็กปฐมวัย เพื่อพัฒนาครบทุกด้าน มิได้มุ่งให้อ่านเขียนได้ดังเช่นระดับประถมศึกษา แต่จะเป็นการปูพื้นฐานให้ โดยคำนึงถึงวัยและความสามารถของเด็กและจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพัฒนาให้พร้อมที่จะเรียนรู้ในระดับต่อไป

ความสำคัญของการจัดประสบการณ์

จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยมีความสำคัญมากในการฝึกให้เด็กคิดแก้ปัญหา การแสดงออกอย่างอิสระ และสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากประสบการณ์นั้น ๆ มาใช้ในการแก้ปัญหาาร่วมด้วย เนื่องจากเด็กปฐมวัยกำลังมีพัฒนาการอย่างรวดเร็วทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา เด็กจะเรียนรู้ได้ดี เมื่อการเรียนการสอนและประสบการณ์ที่จัดให้กับเด็กเป็นประสบการณ์ตรง เด็กลงมือปฏิบัติเองการจัดประสบการณ์โดยยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง (จักรสิน พิเศษสาคร, 2521 : 232 ; อ้างอิงมาจาก Dewey, n.d.) ให้สอดคล้องกับ ความสนใจและสภาพชีวิตจริงของผู้เรียนโดยเน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติจริงมากที่สุด (กรมวิชาการ, 2534 : 4)

อุทัย เพชรช่วย (2522 : 24) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์ให้กับเด็กนั้น เด็กยังมีโอกาสได้ปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ๆ ฝึกการทำกิจกรรมตามลำพัง และการรวมกลุ่มเด็กจึงได้เรียนรู้จากกันและกัน ซึ่งการเรียนรู้ในลักษณะนี้จะทำให้เกิดความเข้าใจกันได้ดีกว่าการเรียนรู้จากครูเสียอีก เพราะภาษาที่เด็กใช้พูดจาสื่อสารกันนั้นสามารถสื่อความหมายได้ดีและเหมาะสมกว่าภาษาของครู ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเพียเจต์ (Piaget) ที่ว่าการจัดประสบการณ์ตรงโดยให้เด็กมีอิสระในการคิด การแสดงออกและการสนทนาระหว่างเด็กด้วยกัน จะทำให้เด็กสามารถเข้าใจกันได้เร็วกว่าครูเป็นผู้อธิบายหรือเล่าให้ฟัง (ศรียา นิยมธรรม และประภัสสร นิยมธรรม, 2518 : 45 ; อ้างอิงมาจาก Piaget, n.d.)

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า เด็กปฐมวัยเป็นวัยที่กำลังมีพัฒนาการอย่างรวดเร็วทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา การจัดประสบการณ์ตรง โดยยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง ให้เด็กมีอิสระในการคิดการแสดงออก และการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับเด็กในสภาพการณ์ที่เป็นจริง จะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองและสามารถพัฒนาการสื่อสารต่อไป

2.2 แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยเป็นการจัดสภาพแวดล้อม ประสบการณ์ ให้เด็กได้มีโอกาสทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเองโดยการใช้อย่างกายและประสาทรับรู้ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความสนุกสนาน เกิดการเรียนรู้ตามจุดหมายที่กำหนดไว้ กล่าวคือ มีจุดหมาย เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ซึ่งแนวคิดของนักปรัชญาการศึกษา นักปฐมวัยศึกษา และนักทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการ มีอิทธิพล ต่อการจัดประสบการณ์และกิจกรรมในระดับปฐมวัยศึกษานั้นมีหลายบุคคลด้วยกัน (พัชรี พลโยธิน, 2537 : 121 - 125) ได้แก่

ล็อก (Lock) มีความเห็นว่า เด็กทารกนั้นเปรียบเสมือนผ้าขาว ประสบการณ์ ต่าง ๆ และสิ่งแวดล้อมจะมีความสำคัญอย่างมากต่อการเจริญเติบโตของเด็ก ทำให้เด็กมี พัฒนาการที่แตกต่างกัน

สกินเนอร์ (Skinner) เชื่อว่าพฤติกรรมของคนเรานั้นเกิดจากการปฏิสัมพันธ์ กับสิ่งแวดล้อมและสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนั้นได้ด้วยตัวเสริมแรง ดังนั้นในการสอน ครูสามารถนำเด็กไปสู่พฤติกรรมหรือการเรียนรู้ที่ต้องการได้ การเรียนรู้ภาษาของเด็ก ก็เช่นเดียวกัน

รุสโซ (Rousseau) นักปรัชญาชาวฝรั่งเศสซึ่งเชื่อในพื้นฐานความดีของ สัญชาตญาณในมนุษย์เรา เป็นนักกฏหมายนิยมที่มีความเห็นว่า ถ้าเราให้โอกาสเด็กเจริญเติบโต ตามวิถีทางธรรมชาติแล้ว เด็กจะพัฒนาได้เต็มศักยภาพ เพราะฉะนั้นพ่อ แม่ หรือครูควร หลีกเลี่ยงที่จะขัดขวางการเจริญเติบโตตามธรรมชาติของเด็ก ไม่บังคับเด็ก

ฟรอยด์ (Freud) มีความเห็นว่า อิทธิพลสำคัญที่สุดของพัฒนามาการนี้มาจาก ภายในตัวเด็ก ทั้งทางด้านอารมณ์ สังคม สติปัญญา และทางกาย

เกิเซล (Gesell) มีความเห็นว่า พัฒนาการของเด็กจะเป็นไปตามธรรมชาติ ตามอายุของเด็กเมื่อถึงวันนั้น เด็กจะแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ได้โดยไม่ต้องไปเร่งหรือฝึกเด็ก นักการศึกษาหรือพ่อแม่ควรให้อิสระเด็กในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามความสนใจ

เพียเจต์ (Piaget) นักจิตวิทยาชาวสวิสซ์ได้อธิบายถึงกระบวนการคิดและ สร้างความรู้ของเด็ก หลักการทางทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์หลายประการที่ช่วย ครูให้คิดสร้างสรรค์ จัดกิจกรรมและประสบการณ์ที่เหมาะสมให้กับเด็ก กล่าวคือ

1. การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่อาศัยความกระตือรือร้นทั้งทางร่างกาย และจิตใจของผู้เรียน
2. พัฒนาการแต่ละขั้นจะดำเนินไปตามลำดับขั้นตอน จะข้ามขั้นไม่ได้และ ด้วยอัตราที่แตกต่างกันในแต่ละบุคคล
3. ภาษาไม่ใช่ปัจจัยที่ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้และความคิดรวบยอด เพียงอย่างเดียว
4. พัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กส่งเสริมได้ด้วยการมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่น ผู้ใหญ่และสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ

ดิวอี้ (Dewey) ได้พัฒนาแนวคิดที่ว่าประสบการณ์สำหรับเด็กเกิดขึ้นได้ต้องใช้ ความคิดและการลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ทดลองและค้นพบด้วยตนเอง ไม่นิยมการสอนให้ เด็กท่องจำ แต่เชื่อในการให้อิสระเด็กได้สำรวจ เล่นในสิ่งแวดล้อมที่เต็มไปด้วยกิจกรรมที่จะ นำไปสู่ความสนใจของเด็ก ลักษณะการเรียนรู้ของเด็กนั้น จะเรียนสิ่งที่เด็กเกี่ยวข้องด้วย หรือ ต่อเมื่อเด็กยอมรับด้วยใจเขาเอง หรือสมัครใจทำเอง การที่เด็กจะเรียนมากน้อยเพียงใดก็ แล้วแต่ว่าสิ่งนั้นจะมีความสำคัญต่อเด็กเพียงใด หรือเกี่ยวข้องมีความหมายกับสิ่งที่เด็กทราบ อยู่แล้ว

การจัดประสบการณ์และกิจกรรมที่สอดคล้องกับแนวคิดและความเชื่อของ นักปรัชญาการศึกษา นักปฐมวิทยาและนักทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการ ควรมีลักษณะ ดังนี้

1. จัดให้เด็กมีโอกาสเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมกับระดับพัฒนาการ
2. มีวัสดุ อุปกรณ์หลายชนิดให้เด็กเลือกใช้ โดยผู้ใหญ่จะจัดหาวัสดุอุปกรณ์ ต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับความสนใจ และระดับขั้นพัฒนาการ ถ้าเด็กไม่เลือกใช้แสดงให้เห็นว่า วัสดุอุปกรณ์นั้นไม่เหมาะสมกับระดับพัฒนาการ
3. กิจกรรมที่จัดให้เด็กจะมีความสมดุลระหว่างกิจกรรมที่มีลักษณะให้เด็ก ออกแรงเคลื่อนไหวกับไม่ต้องออกแรงเคลื่อนไหว กิจกรรมที่ทำเป็นกลุ่มกับที่เป็นรายบุคคลและ กิจกรรมที่กำหนดให้กับที่ไม่กำหนดให้
4. เด็กจะไม่ถูกกดดันหรือถูกหว่านล้อมให้แสดงหรือทำในสิ่งที่เกินระดับ ความสามารถ เด็กจะค่อย ๆ พัฒนาความสามารถขึ้นเอง ถ้าได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่าง เอาใจใส่สม่ำเสมอไม่เร่งรัด

5. เด็กได้รับการยอมรับ ชี้นะอย่างอ่อนโยน และอำนวยความสะดวกให้เด็กตามความต้องการและความสนใจเป็นสิ่งที่ควรทำแต่ไม่มีบทบาทในการควบคุม
 6. ครูมีบทบาทในการช่วยเด็กให้เข้าใจยอมรับตนเอง
 7. กิจกรรมที่จัดการให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง เพราะเด็กจะได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง
 8. ให้เวลาเด็กทำกิจกรรมที่เด็กสามารถเลือกวางแผนได้ด้วยตนเองอย่างอิสระ
 9. ให้โอกาสเด็กได้ปฏิบัติกับเด็กอื่น ซึ่งช่วยในการปรับเปลี่ยนทดลองอยู่เสมอ
 10. ให้เด็กได้ย้อนกลับ สังเคราะห์ คาดคะเน ประเมิน สำนึก และทดลองอยู่เสมอ
 11. มีการเน้นความคิดรวบยอดของสิ่งแวดล้อมทางกายภาพและสังคม
 12. ครูมีบทบาทในการเสริมแรงเพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้หรือมีพฤติกรรมที่ต้องการ
 13. เนื่องจากการพิจารณาว่า ภาษามีความหมายหรือความสำคัญต่อการพัฒนาสติปัญญา ดังนั้นการฝึกใช้ภาษาอย่างถูกต้องและการฝึกใช้ถ้อยคำเชิงเหตุผลถือเป็นวิถีทางสำคัญของการส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญา
- จะเห็นว่า การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยตั้งอยู่บนแนวคิดพื้นฐานหลายแนวคิด ซึ่งใครจะจัดประสบการณ์แบบใดขึ้นอยู่กับความเชื่อของแต่ละบุคคล แต่การทำให้การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กบรรลุผลตามเป้าหมายได้นั้นสิ่งสำคัญ คือ บทบาทครูไม่ว่าจะเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อม การจัดกิจกรรม ล้วนแต่เป็นหน้าที่ครูในการวางแผนให้เด็กมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน อันจะนำไปสู่เป้าหมายนั้น ๆ

2.3 หลักการและรูปแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

หลักการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

เพียเจต์ (Piaget) และบรูเนอร์ (Bruner) ได้เสนอแนะการให้เด็กได้เรียนรู้จากการค้นพบด้วยตนเอง และการคำนึงถึงความพร้อมของ เด็กครูต้องจัดรูปแบบกิจกรรม

สิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมเอื้ออำนวยต่อความเจริญงอกงามทางสติปัญญาของเด็ก การจัดประสบการณ์ที่มีคุณค่า หรือกิจกรรมที่เปิดกว้างจะช่วยกระตุ้นให้เด็กคิด รวมทั้งการที่เด็กได้กระทำต่อวัตถุต่าง ๆ ซึ่งภรณ์ ชุรรัตนะ (2523 : 76 - 81) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กปฐมวัย มีเป้าหมายเพื่อกระตุ้นให้เด็กพัฒนาไปในรูปแบบที่พึงประสงค์ทั้ง 4 ด้าน คือ ร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ครูหรือผู้ดูแลเด็กควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสาเหตุที่มาของพฤติกรรม และลักษณะพัฒนาการโดยทั่วไปเพื่อเป็นพื้นฐานในการจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมพัฒนาการดังกล่าวโดยให้สอดคล้องกับความพร้อม วุฒิภาวะ ความสนใจ ความต้องการ และความสามารถของเด็ก ตลอดจนป้องกันหรือแก้ไขพฤติกรรมที่อาจเป็นปัญหาได้เหมาะสม กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2539 : 11 - 12) ได้กล่าวถึงหลักการจัดประสบการณ์หรือแนวการจัดกิจกรรมไว้ดังนี้

1. จัดกิจกรรมในรูปบูรณาการ โดยคำนึงถึงพัฒนาการทุกด้าน
2. จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการ เพื่อสนองต่อความต้องการและความสามารถในการเรียนรู้ของเด็ก
3. จัดกิจกรรมการเล่นหลากหลายเพื่อให้เด็กมีโอกาสดำเนินการเล่นตามความสนใจ
4. จัดกิจกรรมยึดเด็กเป็นศูนย์กลางโดยคำนึงถึงความสนใจ ความต้องการ และความแตกต่างของเด็กแต่ละคน
5. จัดกิจกรรมที่มีความสมดุล มีทั้งกิจกรรมที่เด็กริเริ่มและครูริเริ่ม ใช้กล้ามเนื้อใหญ่-เล็ก ในห้องเรียนและนอกห้องเรียนเคลื่อนไหวและสงวน
6. จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม วัฒนธรรมท้องถิ่น และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
7. จัดกิจกรรมให้เด็กมีจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อตนเองต่อส่วนรวม รักธรรมชาติและรักท้องถิ่น
8. ให้เด็กมีนิสัยรักการทำงาน มีส่วนร่วมในการวางแผน ลงมือปฏิบัติและบอกผลการปฏิบัติกิจกรรมของตนเองและผู้อื่นได้
9. จัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนให้มีมุมเล่นหรือมุมประสบการณ์ ให้เด็กมีโอกาสนำไปเล่นร่วมกับผู้อื่น

10. จัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศให้มีความอบอุ่นเป็นกันเอง เน้นให้เด็กมีความสุขในการร่วมกิจกรรม

11. จัดกิจกรรมให้เด็กได้ใช้กล้ามเนื้อเล็ก กล้ามเนื้อใหญ่ ผักประสาธสัมพันธ์ระหว่างตากับมือ ให้เด็กได้มีโอกาสช่วยเหลือตนเอง เลือกทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามความสนใจและความสามารถของเด็ก และควรมีวัสดุอุปกรณ์ให้เด็กได้สังเกต สัมผัส สืบรวจ ค้นคว้า ทดลอง แก้ปัญหาด้วยตนเอง (พัชรี ผลโยธิน. 2539 : 299) ซึ่ง ทิสนา แชนนี และคนอื่น ๆ (2535 : 212) แนะนำว่าสื่อและอุปกรณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ควรเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้เด็กได้เกิดความสุขสนุกสนานเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างปลอดภัยไม่เป็นอันตราย ทั้งยังช่วยพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ได้ตามความต้องการ ควรมีหลากหลายเพื่อสนองความแตกต่างของอายุ ความสามารถ และความสนใจของเด็กแต่ละคน ซึ่งคุณสมบัติของสื่อที่ดี ควรมีดังนี้

11.1 สื่อชิ้นเดียวสามารถสอนได้หลายเรื่อง ใช้ประโยชน์ได้หลายทาง

11.2 เป็นสื่อที่เล่นได้หลายรูปแบบตามความคิดสร้างสรรค์ของเด็กเอง และตามวัยที่แตกต่าง

11.3 เป็นสื่อที่เด็กเล่นได้ทั้งตามลำพังหรือเล่นกับเด็กคนอื่นได้ ทั้งยังเหมาะสมกับความสามารถของเด็ก

11.4 เป็นสื่อที่เด็กสามารถค้นพบความรู้ต่างๆ ได้โดยไม่จำเป็นต้องบอก

และ พัทธนา ชัชพงศ์ (2531 : 7) ได้ประมวลหลักการจัดประสบการณ์หรือกิจกรรมไว้ดังนี้

1. เป็นการปูพื้นฐานให้กับเด็ก โดยคำนึงถึงความสามารถและความเหมาะสมกับวัยของเด็กเป็นหลัก การจัดกิจกรรมปูพื้นฐานทักษะทางการเรียนรู้เป็นการฝึกการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า เช่น การมอง การดม การฟัง การชิมรส และการสัมผัส

2. บูรณาการด้วยประสบการณ์เข้าด้วยกัน การจัดการศึกษาปฐมวัยไม่ได้แบ่งเป็นรายวิชา แต่จัดรวมกัน (บูรณาการ) เป็นหน่วยประสบการณ์ โดยแต่ละหน่วยจะประมวลทุกวิชาให้เด็กเรียนรู้

การบูรณาการ

การบูรณาการ หมายถึง การจัดรูปแบบกิจกรรมสร้างเสริมประสบการณ์โดยยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง นำสิ่งที่เด็กต้องการเรียนรู้ในทุกด้านมาลำดับความสำคัญของประสบการณ์จัดให้เหมาะสมสอดคล้องกับพัฒนาการและชีวิตของเด็ก หลักการบูรณาการที่เหมาะสม คือ

1. ยึดเด็กเป็นสำคัญ ใช้เด็กเป็นศูนย์กลาง เน้นเรื่องที่เด็กสนใจ และใกล้ตัวเด็ก ให้มีโอกาทำกิจกรรม อาจเป็นรายบุคคลหรือกลุ่ม ความยากง่ายของกิจกรรมมีปะปนกัน

2. สอดคล้องกับพัฒนาการ เด็กปฐมวัยมีความสนใจในสิ่งแวดล้อมรอบตัว ฉะนั้นจึงเลือกสิ่งแวดล้อมรอบตัวที่เด็กคุ้นเคยมาให้เด็กเรียนรู้

3. ให้ประสบการณ์กว้างขวาง เมื่อเด็กพบเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง เด็กมีโอกาสได้รับประสบการณ์หลายด้านพร้อมกัน ดังนั้น การช่วยให้เด็กได้ประโยชน์เต็มที่จึงน่าจะจัดประสบการณ์ในรูปบูรณาการ

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2539 : 11) ได้กล่าวถึงรูปแบบของการบูรณาการว่า การจัดเนื้อหาใดเนื้อหาหนึ่งสามารถจัดเพื่อส่งเสริมทักษะด้านต่าง ๆ ได้อย่างผสมกลมกลืน และกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งสามารถส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ไปพร้อมกัน ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2532 : 6) ที่ว่า การสอนแบบบูรณาการเป็นวิธีการที่เหมาะสมกับวัยและความต้องการของเด็ก ทำให้เด็กสนใจและได้เรียนรู้ทักษะหลายทักษะในแต่ละกิจกรรมเป็นการสร้างเสริมพัฒนาการของเด็กทุกด้าน

การยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง (Child Centered)

นักการศึกษาหลายท่านมีความเห็นสอดคล้องกันว่า การเรียนรู้ที่ดีที่สุดเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อผู้เรียนได้ลงมือกระทำกิจกรรมด้วยตนเอง ซึ่งหลักการนี้เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อแนวการจัดการศึกษาในปัจจุบัน ภรณ์ สุรรัตน์ (2532 : 3 - 4) ได้กล่าวสรุปผลจากงานวิจัยหลายฉบับว่า "ในสภาพการเรียนการสอน ครูยังคงเป็นผู้มีบทบาทมากที่สุด เป็นศูนย์กลางของห้องเรียน ซึ่งไม่สอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษาก่อนวัยเรียนที่ว่า "เด็กควรจะได้มีเสรีภาพในการคิด การแสดงออก การศึกษาจะต้องยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง"

การยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง (Child Centered) เป็นการเพิ่มบทบาทในการจัดการเรียนการสอน โดยให้เด็กเป็นผู้ร่วมหรือดำเนินกิจกรรมให้มากที่สุด โดยครูเป็นเพียงผู้คอยให้การสนับสนุน ให้คำแนะนำ การที่ครูเปิดโอกาสให้เด็กร่วมกิจกรรมนั้น จะเป็นการนำไปสู่การเรียนรู้โดยการกระทำ เด็กจะมีอิสระในการคิด การเล่น การแสดงออกทั้งทางวาจา ทำทาง อันจะส่งผลต่อการพัฒนาการทุกด้านของเด็กในที่สุด

นอกจากนี้ คณะผู้ศึกษาดูงานโครงการพัฒนานักบริหารและผู้จัดการศึกษาระดับสูง (การศึกษาปฐมวัย) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร และสมาคมอนุบาลศึกษาแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (2539 : 13) ได้สรุปหลักการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไว้ว่า การสอนเน้นการสอดแทรกการสอนมาหาตลอดเวลาจากการฟังเด็ก จดบันทึกสิ่งที่เด็กพูด เพื่อจะได้รู้ความสนใจของเด็ก จะได้จัดกิจกรรมได้ถูกต้อง ให้เด็กแสดงความคิดเห็น จัดสิ่งแวดล้อมที่เต็มไปด้วยตัวหนังสือ จะได้กระตุ้นการเรียนรู้ อ่าน เขียน เล่นเกมที่สัมพันธ์กับตัวหนังสือ การหัดสะกดชื่อ เขียนชื่อทำกิจกรรมโดยไม่เน้นความถูกต้องของการเรียน เพราะเด็กสามารถแก้ไขให้ถูกต้องได้เองเมื่อเด็กสังเกตสิ่งแวดล้อมที่เขียนถูกต้องได้ตลอดเวลา

จากการจัดกิจกรรมและประสบการณ์ดังกล่าว กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2539 : 32 - 34) จึงได้กำหนดกิจกรรมหลักสำหรับเด็กปฐมวัยเป็น 6 กิจกรรม ดังนี้ กิจกรรมเสรีหรือเล่นตามมุม, กิจกรรมสร้างสรรค์ (ศิลปะสร้างสรรค์), เกมการศึกษา, กิจกรรมเสริมประสบการณ์ (กิจกรรมที่อยู่ในวงกลม), กิจกรรมกลางแจ้ง และกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ ซึ่งกิจกรรมทั้ง 6 กิจกรรมนี้สามารถนำมาจัดลงในตารางกิจกรรมประจำวันได้หลายรูปแบบ โดยยึดหลักการจัดกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียนในอัตราส่วนที่เหมาะสม กิจกรรมที่ต้องใช้ความคิด ทั้งกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ ไม่ควรใช้เวลาเกิน 20 นาที ส่วนกิจกรรมที่เด็กมีอิสระเลือกเล่นเสรี อาจใช้เวลา 40 - 60 นาที นอกจากนี้ กิจกรรมมีความสมดุลระหว่างกิจกรรมที่ใช้กล้ามเนื้อใหญ่กับกล้ามเนื้อเล็ก และกิจกรรมที่ใช้กำลังและไม่ใช้กำลัง จัดให้ครบทุกประเภท ดังตัวอย่างตารางกิจกรรมประจำวัน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2539 : 3)

08.00 - 08.30 น.	รับเด็ก
08.30 - 08.45 น.	เคารพธงชาติ สวดมนต์
08.45 - 09.00 น.	ตรวจสอบสุขภาพ ไปห้องน้ำ
09.00 - 09.20 น.	กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ
09.20 - 10.20 น.	(นอ. ม. ๑) กิจกรรมศิลปะและเล่นเสรีตามมุม 2, 3
10.20 - 10.30 น.	พัก (ของว่างเช้า)
10.30 - 10.45 น.	กิจกรรมเสริมประสบการณ์ (ในวงกลม)
10.45 - 11.30 น.	กิจกรรมกลางแจ้ง
11.30 - 12.00 น.	พัก (รับประทานอาหารกลางวัน)
12.00 - 14.00 น.	นอนพักผ่อน
14.00 - 14.20 น.	เก็บที่นอน ล้างหน้า
14.20 - 14.30 น.	พัก (ของว่างบ่าย)
14.30 - 14.50 น.	เกมการศึกษา
14.50 - 15.00 น.	เตรียมตัวกลับบ้าน

หมายเหตุ กิจกรรมประจำวันที่น่าสนใจสามารถปรับให้เหมาะสมกับสภาพชุมชน โรงเรียน ตัวเด็ก อาจสลับกิจกรรมก่อนหลัง เร็วหรือช้ากว่าตารางที่น่าสนใจ แต่ควรจัดให้ครบทุกประเภท

สรุปได้ว่า หลักการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเน้นให้เด็กมีพัฒนาการทั้งสี่ด้าน คือ ร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา โดยยึดหลักการจัดในลักษณะบูรณาการ ยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง จัดกิจกรรมให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง มีรูปแบบที่หลากหลาย สนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ยึดหยุ่นตามเหตุการณ์ กิจกรรมมีความหมายต่อผู้เรียน และหลักการเหล่านี้สอดคล้องกับหลักการสร้างความสนใจของเด็ก ซึ่งน่าจะส่งผลให้เด็กมีพัฒนาการทางภาษาเพิ่มขึ้น

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการประสบการณ์และกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย

งานวิจัยต่างประเทศ

ปี ค.ศ. 1977 ไบรแอนท์ และฮังเกอร์ฟอร์ด (Bryant and Hungerford. 1977 : 44 - 49) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์กลวิธีสอนความคิดรวบยอดและคำนิยามทางสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนอนุบาล โดยทดลองสอนเรื่องสิ่งแวดล้อมและปัญหามลภาวะ ใช้เวลาทดลองสอน 1 เดือน ผลปรากฏว่า นักเรียนอนุบาลสามารถสร้างความคิดรวบยอดเกี่ยวกับผลสืบเนื่องของสิ่งแวดล้อม และสำนึกในหน้าที่ของพลเมืองที่มีต่อสิ่งแวดล้อม และได้อภิปรายผลเพิ่มเติมว่า ข้อค้นพบนี้มีความสำคัญมาก เนื่องจากว่าวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสอนเช่นนี้ในระดับอนุบาลมีน้อยมากและการสอนเช่นนี้ก็มีใช้สิ่งที่กระทำได้ง่าย ความสำเร็จในการสร้างความคิดรวบยอดและคำนิยามขึ้นอยู่กับการพัฒนาแบบการสอนด้วยผู้สอนจะต้องให้ความรู้อย่างพอเพียง และต้องกระตุ้นให้นักเรียนรู้จักคิดเกี่ยวกับหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น สิ่งที่สำคัญที่ควรพิจารณาก็คือ ต้องสอนให้เด็กเข้าใจสิ่งแวดล้อมก่อนที่จะสอนถึงผลสืบเนื่องของปัญหาสิ่งแวดล้อม

งานวิจัยในประเทศ

สรรัชย์ ศรีสุข (2530 : 68 - 69) ได้ทำการศึกษาผลของการใช้กิจกรรมเกมนิทาน และปริศนาคำทาย เพื่อส่งเสริมองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องตัว ความคิดยืดหยุ่น และความคิดละเอียดลออ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการทดลองพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมเกมนิทาน และปริศนาคำทาย มีความคิดริเริ่ม ความคิดยืดหยุ่น และความคิดละเอียดลออ ไม่แตกต่างกัน และนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยกิจกรรมเกม นิทานและปริศนาคำทายหลังการสอนมีความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องตัว ความคิดยืดหยุ่น และความคิดละเอียดลออสูงกว่าก่อนทำการสอน

รักตวรรณ ศิริอาพร (2532 : 56) ความสามารถในการรับรู้ และเข้าใจทักษะของผู้อื่นของเด็กปฐมวัยที่ได้เล่นกิจกรรมการเล่นเพื่อคลายการยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง โดยศึกษากับเด็กอายุ 5 - 6 ปี จำนวน 65 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 34 คน และกลุ่มควบคุม 31 คน จากนั้นทำการทดลองโดยให้

กลุ่มทดลองได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นที่เปิดโอกาสให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางวัตถุ และบุคคล ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 40 กิจกรรม ใช้ระยะเวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์ ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นเพื่อคลายการยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง มีความสามารถในการรับรู้และเข้าใจทัศนะของผู้อื่นสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ไม่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นเพื่อคลายการยึดตนเองเป็นศูนย์กลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

มานวิภา ผลพิรุฬห์ (2533 : 81 - 82) ได้ศึกษาความสามารถในการเล่า เรื่องเหตุการณ์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการสอน โดยใช้ทักษะพื้นฐานละครสร้างสรรค์ ซึ่งประกอบไปด้วยการเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง การใช้พื้นที่ ระดับและทิศทาง ลักษณะเฉพาะประสาทสัมผัส การสื่อความหมาย และการแสดงละครกับการสอนตามแผนการจัดประสบการณ์พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการสอนโดยใช้ทักษะพื้นฐานละครสร้างสรรค์มีความสามารถในการเล่าเหตุการณ์สูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการสอนตามแผนการจัดประสบการณ์

วันเพ็ญ เหมะผดุงกุล (2535 : 66 - 72) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบ พัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กก่อนประถมศึกษา ที่ครูมีการใช้คำถามในระหว่างการจัดกิจกรรม ในวงกลม และเด็กก่อนประถมศึกษาที่ครูมีการใช้คำถามหลังการจัดกิจกรรมในวงกลม โดยทดลองกับเด็กอายุ 5 - 6 ปี จำนวน 32 คน ใช้เวลา 8 สัปดาห์ ๆ ละ 5 วัน วันละ 1 ครั้ง ผลปรากฏว่า เด็กก่อนประถมศึกษากลุ่มที่ครูมีการใช้คำถามในระหว่างการทำกิจกรรมในวงกลม มีพัฒนาการด้านสติปัญญาสูงกว่ากลุ่มที่ครูใช้คำถามหลังจากการทำกิจกรรมในวงกลมแล้วอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากงานวิจัย พอสรุปได้ว่า การจัดประสบการณ์และกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย มีหลายลักษณะ ในการจัดกิจกรรมสามารถใช้วิธีการหลายรูปแบบ ได้แก่ การเล่านิทานการปฏิบัติ การทดลอง การสนทนาเล่าเรื่อง การใช้คำถามระหว่างกิจกรรม ทำให้เด็กมีพัฒนาการด้านสติปัญญาสูงขึ้น และมีความคิดสร้างสรรค์ รวมทั้งมีเจตคติในทางบวกต่อประสบการณ์และกิจกรรมที่ได้รับ ซึ่งเป็นการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ที่เด็กจะสามารถนำไปใช้ในระดับต่อไป

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิทาน

3.1 ความหมายของนิทาน

ฉฐมา อาษาธัฐ (2521 : 163) ให้ความหมายของนิทานว่า หมายถึง เรื่องราวที่เล่าสืบต่อกันมาที่มีได้เจาะจงแสดงประวัติความเป็นมาของเรื่อง มุ่งสนองความต้องการทางด้านจิตใจของผู้ฟัง ในบางครั้งก็สอดแทรกคติสอนใจรวมอยู่ด้วย

ฉวีวรรณ กีนาวงศ์ (2526 : 124) ให้ความหมายของนิทานว่า หมายถึง เรื่องราวที่เล่าต่อ ๆ กันมาช้านาน จุดประสงค์เพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลินและให้ความรู้ เพื่อให้เป็นคนดี อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และบางครั้งก็สอดแทรกเพื่อสอนใจไปด้วย

สุดาวดี ไยพิมล (2532 : 24) ได้ให้ความหมายของนิทานว่า หมายถึง เรื่องราวที่เล่าสืบต่อกันมา หรือมีผู้แต่งขึ้น เพื่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินและสอดแทรกความคิด คุณธรรมอันดีงามเข้าสู่จิตใจเด็กและเป็นแนวทางปฏิบัติตนที่ถูกต้องในการดำรงชีวิตในสังคม

ทรงพร สุทธิธรรม (2534 : 56) ได้กล่าวว่า นิทาน หมายถึง เรื่องราวที่เล่าต่อกันมาหรือแต่งขึ้นโดยมีจุดประสงค์เพื่อความสนุกสนาน หรือสอดแทรกแนวคิด คุณธรรม ลักษณะที่พึงประสงค์แก่เด็ก เพื่อให้สามารถปฏิบัติตนได้เหมาะสมในการดำรงชีวิตในสังคม

จันทร์เพ็ญ สุภาพล (2535 : 26) กล่าวว่า นิทาน หมายถึง เรื่องราวที่เล่าสืบต่อกันมาโดยอิงความจริงหรือจินตนาการ มีวัตถุประสงค์ให้เกิดความสนุกสนานและแฝงความคิดสอนใจ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้จากเนื้อเรื่องในนิทาน

พจมาน เทียนนัส (2539 : 19) กล่าวว่า นิทาน หมายถึง เรื่องที่เล่าสืบต่อกันมาช้านาน อิงความจริงหรือจินตนาการ วัตถุประสงค์ทำให้เกิดความสนุกสนานและคติสอนใจ หรือความรู้จากเนื้อหาของนิทาน

ทัศนีย์ อินทรบุรุษ (2539 : 14) กล่าวว่า นิทาน หมายถึง เรื่องที่เล่าต่าง ๆ กันมาหรือแต่งขึ้นใหม่ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่ออบรมสั่งสอน และเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน

เกริก ยุ้นพันธ์ (2539 : 8) ได้ให้ความหมายของนิทาน หมายถึง เรื่องราวที่เล่าสืบต่อกันมา ตั้งแต่สมัยโบราณเป็นการผูกเรื่องขึ้น เพื่อให้ผู้ฟังเกิดความสนุกสนาน แฝงคำสอนจรรยาในการใช้ชีวิต เป็นการถ่ายทอดวัฒนธรรมต่อเนื่องของผู้เล่าให้คนรุ่นใหม่นำไป

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า นิทาน หมายถึง การผูกเรื่องราวขึ้นมา โดยครู หรือเรื่องราวที่เล่าสืบต่อกันมาโดยมีจุดประสงค์เพื่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน และ สอดแทรกคติสอนใจลงไปในเนื้อหาของนิทาน

3.2 ความหมายของการเล่านิทาน

ลัดดา นิละมณี (2527 : 248) ได้ให้ความหมายของการเล่านิทานไว้ว่า การเล่านิทาน หมายถึง วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการที่นำมาเป็นตัวกลางในการถ่ายทอด ความรู้ ความเข้าใจ อารมณ์ ความรู้สึก ความสนใจ ประสบการณ์ ทศนคติและค่านิยมที่เหมาะสม สำหรับเด็กมาใช้เล่านิทาน นอกจากนี้ยังครอบคลุมถึงวัสดุอุปกรณ์และวิธีการที่ครูควรส่งเสริม ให้เด็กเล็ก ๆ ใช้ เพื่อเล่านิทานให้เพื่อน ๆ ชวนและฟังบ้าง เนื่องด้วยเด็กมีจินตนาการและ มโนภาพสูงมากอยู่แล้ว เด็กสามารถจะช่วยกันเล่านิทานโดยแต่งเรื่องนิทานใหม่ ๆ แปลก ๆ ขึ้นเอง ซึ่งการเล่านิทานโดยให้เด็กเป็นผู้เล่านั้น สามารถทำได้หลายรูปแบบ คือ

1. การเล่านิทาน โดยเด็กเป็นผู้เล่าด้วยตนเอง
2. การเล่านิทานจากหนังสือภาพ
3. การเล่านิทานต่อจากเรื่องที่ไมจบสมบูรณ์
4. การขยายเรื่องราวจากนิทานที่ได้ฟัง

(Stewig. 1995 : 145 - 151)

ดังนั้นการเล่านิทานจึงหมายถึง การถ่ายทอดเรื่องราวของนิทานให้เด็กได้ เข้าใจด้วยการเล่าโดยใช้น้ำเสียง ท่าทาง สื่อวัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนวิธีการประกอบการเล่า และยังครอบคลุมถึงการส่งเสริมให้เด็กได้มีโอกาสเป็นผู้เล่าด้วยตนเอง

3.3 คุณค่าของการเล่านิทาน

เด็กปฐมวัยที่มีอายุ 3-6 ปี เป็นวัยแห่งการเพื่อฝัน สามารถสร้างจินตนาการ มากมายแต่ความจำกัดทางการรับรู้จึงขาดประสบการณ์ต่าง ๆ ฉะนั้นเด็กวัยนี้จึงเป็นวัยที่ เหมาะสมที่จะเสริมสร้างหรือเพิ่มพูนประสบการณ์ ตลอดจนความคิดสร้างสรรค์ด้วยการ เล่านิทานเพื่อช่วยให้เด็กปรับตัวและเตรียมที่จะรับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน ซึ่ง จีวีวรรณ กิณางส์ (2526 : 125 - 126) ได้กล่าวว่าการเล่านิทานนั้นมีอิทธิพลและคุณค่าต่อเด็กมาก

โดยเฉพาะในเด็กก่อนระดับประถมศึกษาการที่ผู้ใหญ่และครูได้ใกล้ชิดกับเด็กโดยการเล่านิทานจะเป็นเครื่องช่วยให้เข้าใจเด็กยิ่งขึ้น การเล่านิทานมีคุณค่าดังนี้

1. ช่วยขัดเขยและเสริมสร้างพัฒนาการทางภาษา ความคิดและจินตนาการ
2. ฝึกให้เด็กเป็นนักฟังที่ดี เก็บความเรื่องที่ฟังได้ตามสมควรแก่วัย
3. สร้างความเพลิดเพลินให้แก่เด็ก
4. ช่วยปลูกฝังความรู้สึกชอบฟังนิทานและความรู้สึกชื่นชอบในหนังสือนิทานก่อน

ที่จะอ่านได้อย่างเข้าใจ

5. ปลูกฝังให้เด็กเป็นคนใจกว้าง ยอมรับความจริงในชีวิตประจำวัน
6. ช่วยให้ครูและผู้ใหญ่ได้ทราบถึงความรู้สึกนึกคิดของเด็กจากการสนทนาหรือ

ซักถามในขณะฟังนิทาน

ศิริกาญจน์ โกสุมภ์ (2520 : 37 - 39) กล่าวว่า การเล่านิทานให้เด็กฟังแม้จะเป็นเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ แต่ก็ เป็นสิ่งที่มิใช่ประโยชน์ในการส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์แก่เด็ก ดังนี้

1. ช่วยให้เกิดความรู้สึกอบอุ่น มีที่พึ่งทางใจ รู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคมเพราะขณะฟังนิทานเด็กมีโอกาสนึกสัมผัสกับผู้อื่น
2. ทำให้เด็กเกิดจินตนาการจากเรื่องราวที่ฟัง เช่น เรื่องนางฟ้า เรื่องสัตว์ต่าง ๆ หรือเรื่องเกี่ยวกับธรรมชาติ
3. ช่วยให้เด็กได้รู้จักโลกจากแง่มุมเล็ก ๆ น้อย ๆ จากนิทานที่ได้ฟัง
4. การฟังนิทานทำให้เด็กพักผ่อนคลายความตึงเครียด ได้รับความเพลิดเพลิน ความสดชื่น และความรู้จากเรื่องราวที่ได้ฟังจะทำให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อโลกและชีวิต

นอกจากนี้การเล่านิทานยังเป็นเครื่องมือที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้เรียนเป็นอย่างดี เราสามารถนำเอาวิธีการเล่านิทานมาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่นักเรียนได้หลาย ๆ ประการ ดังนี้ (สรรัชย์ ศรีสุข, 2530 : 26)

1. เป็นการลดความตึงเครียด ที่ขัดความเบื่อหน่ายของนักเรียนในขณะที่เรียน
2. เป็นการนำเข้าสู่บทเรียน หรือเตรียมความพร้อมเด็ก
3. เป็นการเปลี่ยนเจตคติหรือความเชื่อที่ผิด ๆ บางประการ
4. ใช้สอนจริยธรรมแก่เด็ก เช่น ในเรื่องความซื่อสัตย์ ความกตัญญู เป็นต้น

5. ใช้สอนวิชาเรียงความ เช่น ให้นักเรียนเขียนเรื่องที่ตนเองชอบ เป็นต้น
6. ใช้สอนหรือฝึกหัดทักษะทางภาษา เช่น การฟัง การพูด การอ่าน การเขียน

เป็นต้น

7. เป็นการฝึกทักษะทางด้านการอ่าน ช่วยให้เด็กรักการอ่าน เป็นต้น
8. ฝึกให้เด็กมีความกล้าที่จะแสดงออก เช่น การแสดงท่าทางประกอบตาม

เรื่องราวที่กำหนดให้ เป็นต้น

9. เป็นการสร้างความสนิทสนมและความเข้าใจในตัวครูให้เกิดขึ้นกับเด็ก
10. ช่วยพัฒนาในด้านความคิดสร้างสรรค์ในรูปแบบต่าง ๆ ให้กับเด็ก

จากเหตุผลดังกล่าวมานี้พอสรุปได้ว่า การเล่านิทานมีคุณค่าในการช่วยพัฒนาการทางภาษา ความคิดและจินตนาการอันเป็นรากฐานที่จะนำไปสู่ความคิดสร้างสรรค์ และประสบการณ์ต่าง ๆ นอกจากนี้ยังช่วยเสริมสร้างพัฒนาการทางด้านอารมณ์ สังคม และจิตใจ ดังนั้นการเล่านิทานจึงเข้ามามีบทบาทสำคัญในหน่วยการสอนต่าง ๆ ตามแผนการจัดประสบการณ์นี้ทั้งในชั้นอนุบาลและเด็กเล็ก ทั้งนี้เพื่อให้การจัดประสบการณ์นั้นบรรลุวัตถุประสงค์

3.4 ประเภทของนิทาน

การแบ่งประเภทของนิทาน มีวิธีการกำหนดแตกต่างกัน ที่นิยมมากคือ การแบ่งนิทานออกเป็นประเภทตามรูปแบบของนิทาน ดังนี้

อรรถัย จันทวิชานุกฤษ (2523 : 21) ได้แบ่งประเภทของนิทานไว้ดังนี้

1. นิทานปรัมปรา หมายถึง นิทานที่มีเรื่องราวสลับซับซ้อน เป็นเรื่องสมมติทั้งตัวบุคคล เวลา และสถานที่ เนื้อเรื่องประกอบด้วยอิทธิฤทธิ์ ภูติผาญี ตัวเอกมักมีคุณสมบัติพิเศษ เช่น มีเวทมนต์ กล้าหาญ มีไหวพริบ ซื่อสัตย์ เป็นต้น
2. นิทานท้องถิ่น หมายถึง นิทานที่อาศัยเค้าโครงเรื่องจริงเป็นหลัก ตัวละครสำคัญและสถานที่ที่กล่าวถึงเป็นเรื่องจริง หรือเป็นเรื่องเล่าแฝงความเชื่อเกี่ยวกับกำเนิดของสัตว์ธรรมชาติ สถานที่และวีรบุรุษ แบ่งย่อยเป็น 2 ประเภท คือ

2.1 นิทานอธิบายเหตุ เป็นนิทานที่อธิบายปรากฏการณ์ธรรมชาติ เช่น ทำไมพระราหูกับพระจันทร์จึงเป็นอริกัน ทำไมเสือจึงมีลาย

2.2 นิทานวีรบุรุษ เป็นนิทานที่กล่าวถึงคุณธรรม ความฉลาด ความกล้าหาญของบุคคล ส่วนมากเป็นวีรบุรุษของบ้านเมือง กำหนดตัวบุคคล เวลา และสถานที่แน่นอนลงไป

3. นิทานเรื่องสัตว์ หมายถึง นิทานที่มีสัตว์เป็นตัวเอก แต่สมมติว่ามีความคิดและการกระทำต่าง ๆ อย่างมนุษย์ เป็นเรื่องสั้น ๆ ที่แฝงคติสอนใจ เช่น นิทานอีสป นิทานชาดก นิทานปัญจตันตระ

3.1 นิทานคติธรรม เป็นเรื่องที่กล่าวถึงพฤติกรรมของสัตว์ เล่าเชิงเปรียบเทียบกับชีวิตมนุษย์ เป็นเรื่องสั้น ๆ ที่แฝงคติสอนใจ เช่น นิทานอีสป นิทานชาดก นิทานปัญจตันตระ

3.2 นิทานไม่รู้จบ เป็นเรื่องที่มีการเล่าซ้ำเป็นช่วง ๆ เหตุการณ์จะดำเนินไปอย่างช้า ๆ เช่น เรื่องยายกะตา

นอกจากนี้ วรรณิ ศิริสุนทร (2532 : 13 - 19) ยังได้แบ่งนิทานสำหรับเด็กออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1. นิทานพื้นบ้าน (Folk Tales) เป็นเรื่องที่เล่าสืบทอดกันมาเป็นเวลานาน แบ่งเป็น

1.1 นิทานเกี่ยวกับสัตว์พูดได้ (Talking - Beast Tales)

1.2 นิทานไม่รู้จบ (Cumulative Tales)

1.3 นิทานตลกขบขัน (The Drolls or Humorous Tales)

1.4 นิทานอธิบายเหตุ (Pourquoi Stories or Tales That Tell why) มีเนื้อเรื่องที่อธิบายหรือตอบคำถามของเด็ก ๆ ว่า "ทำไม..." เช่น ทำไมกระด่ายจึงหางสั้น ทำไมน้ําทะเลจึงเค็ม

1.5 เทพนิยาย (Fairy Tales) ตัวละครจะมีอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์หรือเป็นผู้วิเศษสามารถทำสิ่งที่ยมนุษย์ทั่วไปทำไม่ได้

2. นิทานสอนคติธรรม (Fables) เป็นเรื่องสั้น ๆ ตัวละครมีทั้งคนและสัตว์ มีโครงเรื่องง่าย ๆ ใช้บทเรียนที่สอนใจ เช่น นิทานอีสป (Aesop Fables) นิทานประเภทนี้จะรวมนิทานเทียบสุภาษิตและนิทานชาดกไว้ด้วย

3. เทพปกรณัม (Myth) เป็นเรื่องที่แสดงให้เห็นถึงเหตุการณ์ และเรื่องราวในบรรพกาลเกี่ยวกับพื้นโลกท้องฟ้าและพฤติกรรมของมนุษย์ที่เทพเจ้าเป็นผู้ควบคุมปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ

4. มหากาพย์และนิทานวีรบุรุษ (Epic and Hero Tales) คล้ายกับเทพปกรณัม ต่างกันว่าตัวละครของนิทานประเภทนี้เห็นมนุษย์ ไม่ใช่เทพเจ้า มีการกระทำที่กล้าหาญ ผ่านอุปสรรคและประสบผลสำเร็จในที่สุด

5. หนังสือภาพที่เป็นเรื่องอ่านเล่นสมัยใหม่สำหรับเด็กที่มีตัวเอกเป็นสัตว์ (Animal Stories)

ไพพรรณ อินทนิล (2534 : 27 - 28) ได้แบ่งนิทานตามรูปแบบ (Form) ได้ดังนี้

1. นิทานปรัมปราหรือเทพนิยาย (Fairy Tale) มักจะกำหนดสถานที่ที่เลื่อนลอยไม่แน่ชัด เช่น ในกาลครั้งหนึ่งมีเมือง ๆ หนึ่ง ตัวละครมีฤทธิ์เดชมาก ถ้าเป็นชายยากจนก็จะแต่งงานกับหญิงสูงศักดิ์ เช่น สังข์ทอง ปลาบู่ สโนว์ไวท์ ชินเดอเรลล่า

2. นิทานท้องถิ่น (Legend) หรือเรียกว่า "ตำนาน" มักเป็นเรื่องราวเกิดขึ้นเกี่ยวกับความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี เป็นเรื่องพิสดารแต่เชื่อว่าเกิดขึ้นจริง เช่น เรื่องพระยาทองทิพย์ พระร่วง นิทานท้องถิ่น

3. เทพปกรณัม (Myth) ตัวบุคคลในเรื่องมักจะเกี่ยวกับความเชื่อ เช่น เรื่องพระอินทร์ ท้าวมหาสงกรานต์ เมขลา-รามสูร

4. นิทานเรื่องสัตว์ (Animal Tale) แต่มีความประหลาดเช่นเดียวกับคน แบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

4.1 นิทานประเภทสอนคติธรรม (Fable) คล้ายกับนิทานคติสอนใจคือ ตัวเอกต้องเป็นสัตว์ แต่มีคติสอนใจ เช่น ราชสีห์กับหนู

4.2 นิทานประเภทเล่าซ้ำ ๆ หรือเล่าไม่รู้จบ (Formula Tale) เช่น เรื่องยายกะตา มีวิธีการเล่นแบบจำเพาะ

5. นิทานตลกขบขัน (Jest) เป็นเรื่องสั้น ๆ จุดสำคัญอยู่ที่เรื่องไม่น่าเป็นไปได้ อาจจะเป็นเรื่องการแก้แค้น แก้อา การแสดงปฏิภาณไหวพริบ เป็นการแสดงออกทางด้านอารมณ์ของและมนุษย์ที่ต้องการหลุดพ้นจากกรอบของวัฒนธรรม ประเพณี และกีดวัตร ฉะนั้น

นิทานประเภทนี้จึงรวมไปถึงนิทานเหลือเชื่อ (Tall Tale) ซึ่งทั้งผู้ฟังและผู้เล่าไม่ใส่ใจในความไม่สมจริงเหล่านั้น

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า นิทานสามารถแบ่งได้หลายประเภท โดยใช้เกณฑ์การแบ่งที่แตกต่างกันออกไป ตามรูปแบบของนิทาน

3.5 เกณฑ์การเลือกนิทานสำหรับเด็ก

ทิพย์สุดา นิลสินธุ (2523 : 80 – 81) ได้กล่าวถึงหลักเกณฑ์ในการเลือกนิทานดังนี้

1. วัยของเด็ก พิจารณาว่าเด็กมีความสนใจชอบฟังนิทานประเภทใด ความยาวของนิทานควรเหมาะสมกับช่วงความสนใจของเด็กในแต่ละวัย
2. เนื้อหาสาระ พิจารณานิทานมีเนื้อหาสาระสอดแทรกข้อคิด บรูณ์คุณธรรม และมีคุณค่าเพียงใด
3. รูปภาพประกอบ พิจารณาว่ารูปภาพในนิทานควรมีขนาดเหมาะสม ภาพชัดเจน สีสวยงาม สื่อความหมายหรือสร้างอารมณ์ได้เหมาะสม มีลักษณะลายเส้นมากกว่าภาพเหมือนจริง

พรจันทร์ จันทวิมล (2529 : 104) ได้ให้หลักเกณฑ์ในการเลือกนิทาน ดังนี้

1. เป็นเรื่องง่าย ๆ แต่สมบูรณ์ เน้นเหตุการณ์อย่างเดียวให้เด็กพอคาดคะเนเรื่องได้บ้าง
2. มีการเดินเรื่องได้อย่างรวดเร็ว
3. ตัวละครน้อย มีลักษณะเด่นที่จำได้ง่าย เด็กอาจสมมติตัวแทนได้
4. มีบทสนทนาบ่อย ๆ เพราะเด็กส่วนมากไม่สามารถฟังเรื่องที่เป็นความเรียงได้ดี
5. ใช้ภาษาง่าย ๆ ประโยคสั้น ๆ การกล่าวคำซ้ำ หรือคำสัมผัสจะช่วยให้เด็กจดจำได้ง่ายและรวดเร็ว
6. สร้างความรู้สึก ความพอใจให้กับผู้ฟัง
7. เป็นเรื่องใกล้ตัวเด็ก เช่น ครอบครัว สัตว์เลี้ยง หรือเรื่องที่เด็กจะจินตนาการตามได้
8. ความยาวไม่เกิน 15 นาที

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2527 : 147 - 148) ได้ให้หลักเกณฑ์ในการเลือกหนังสือนิทานสำหรับเด็กดังนี้

1. เป็นหนังสือภาพเนื้อเรื่องสั้น ๆ ส่วนมากเป็นภาพการ์ตูน ภาพประมาณ 60% หรือ 70% เนื้อเรื่องประมาณ 30% หรือ 40% ภาพอาจจะอยู่ด้านขวา มีคำอธิบายอยู่ด้านซ้ายหรืออยู่หน้าหน้าเดียว (สัดส่วนของภาพ : เนื้อเรื่องประมาณ 3 : 4)

2. รูปเล่ม ลักษณะกระดาษดี ไม่เล็กและใหญ่เกินไป อาจใช้สูตร สัดส่วน 4 : 3

3. กระดาษใช้กระดาษอย่างดี ทนแฉียงแรง อาจจะเป็นหนังสือทอด้วยผ้า

4. ภาษาที่ใช้ควรใช้ภาษาง่าย ๆ อาจเป็นคำคล้องจอง ง่าย ๆ สั้น ๆ

5. ตัวอักษรไม่ควรใช้อักษรประดิษฐ์

6. ตัวอักษรควรใช้ตัวโต คำหนา ขนาด 32 พอยท์ หรือ (5 ม.ม.)

7. เนื้อหาเป็นศัพท์ที่เด็กมักจะพบเห็นในชีวิตประจำวัน เช่น สัตว์ ต้นไม้ ดอกไม้ ปากกา ดินสอ โต๊ะ เก้าอี้ ช้อนส้อม รองเท้า กระเป๋า หมวก ที่บ้านอา ปู่ย่าตายาย เป็นต้น

8. ควรเลือกใช้คำศัพท์ต่าง ๆ หรืออักษรซ้ำ ๆ จะทำให้เด็กจดจำได้เพราะเห็นบ่อย (Repetition)

9. จำนวนหน้าประมาณ 10-20 หน้า

10. เด็กวัยนี้ยังไม่มีหนังสือ ตำราเรียน (Text Book) และสารคดี

หทัย ดันหยง (2527 : 235 - 236) และพรจันทร์ จันวิมล (2534 : 13) ได้ให้หลักเกณฑ์ในการเลือกหนังสือนิทานสำหรับเด็กดังนี้

เด็กปฐมวัยนิยมใช้หนังสือขนาด 16 หน้ายก หรือขนาด 17 x 18.50 ซม. จำนวน 12 หน้า พร้อมภาพประกอบไม่รวมปกหน้าและปกหลัง มีภาพชัดเจน มีตัวอักษรน้อย จำนวนหน้าละ 5 บรรทัด บรรทัดละประโยค ประโยคละ 8 คำ (อย่างสูง) หน้าหนึ่งประมาณ 40 คำ หนังสือ 12 หน้า จะบรรจุคำประมาณ 480 คำ

เยาวพา เดชะคุปต์ (2528 : 58 - 59) ได้กล่าวถึงลักษณะของหนังสือที่เด็กชอบดังนี้

1. เป็นเรื่องที่เด็กนึกฝันต่ออย่างสดใส
2. เด็กชอบเรื่องที่จับด้วยรูปของกิน เพราะเด็กชอบกิน
3. เด็กชอบเรื่องบันเทิง เรื่องเศร้าเด็กไม่ชอบ
4. ชอบรูปภาพมากกว่าชอบอ่านเรื่อง เมื่อเด็กเปิดหนังสือ สิ่งแรกที่เด็กจะดูคือ

ภาพและเด็กจะดูทุกอย่างในภาพ ดูอย่างละเอียด เด็กจะอ่านเรื่องจากภาพ ดังนั้นในหนังสือภาพ ภาพจึงเป็นสิ่งสำคัญที่สุด (ในด้านการทบทวนหนังสือ เนื้อเรื่องจะต้องมาก่อนภาพ ได้เรื่องที่เหมาะสมที่สุดแล้ว บรรณาธิการจะต้องพยายามหาว่าควรรูปให้วาดภาพให้สอดคล้องกับเนื้อเรื่องนั้น ๆ

ฉวีวรรณ กิณวงศ์ (2526 : 127) ได้กล่าวถึง ลักษณะของหนังสือนิทานที่ไม่ควรนำมาเล่าให้เด็กฟังดังนี้

1. เป็นเรื่องที่หวาดเสียว น่ากลัวอย่างไม่มีเหตุผล เช่น เรื่องเกี่ยวกับภูตผี ปีศาจ

2. เรื่องที่เกี่ยวกับการรักใคร่ การหนีตามกันของหนุ่มสาว
3. เรื่องที่เกี่ยวกับการพลัดพรากจากพ่อแม่ และการถูกทอดทิ้ง
4. เป็นเรื่องที่เกี่ยวกับความโหดร้ายทารุณ มีการลงโทษอย่างรุนแรงเกินไป

มีการลงโทษอย่างเหมาะสมกับความรู้สึกของเด็ก และมีเหตุผลในการลงโทษนั้น และควรมีการให้อภัยซึ่งกันและกัน เพื่อให้เห็นว่าความยุติธรรมยังมีในโลก

5. เรื่องที่ผู้เล่า (ครูและผู้ใหญ่) ไม่ถนัดที่จะเล่าจะทำให้เด็กมีเจตคติที่ไม่ดีได้

6. เรื่องที่สอดแทรกศีลธรรมมากเกินไปจนเด็กเบื่อ
- จากที่กล่าวมาสามารถสรุปเกณฑ์ในการเลือกนิทานให้กับเด็กได้ดังนี้ คือ

1. วัยของเด็ก พิจารณาว่าเด็กมีความสนใจชอบฟังนิทานประเภทใด ความยาวของเนื้อเรื่องเหมาะสมกับช่วงความสนใจของเด็ก คือประมาณ 10-15 นาที หรือ ประมาณ 12 หน้า

2. เนื้อหาสาระดูว่าเหมาะสมและสอดแทรกข้อคิดคุณธรรมเพียงใด
3. รูปภาพประกอบ มีสีสันสดใส ขนาดเหมาะสม มีภาพประมาณ 60% หรือ 70% มีเนื้อเรื่องประมาณ 40% หรือ 30% หรือประมาณ 4 : 3

4. รูปเล่มมีขนาดกระทัดรัด เหมาะสมกับมือเด็ก ขนาด 16 หน้ายก หรือ ขนาด 17 x 18.50 ซม.

5. ภาษาที่ใช้เป็นภาษาสั้น ๆ ง่าย ๆ ขนาดของตัวอักษรประมาณ 32 พอยท์ หรือ 5 มม. และตัวอักษรไม่ควรเป็นอักษรประดิษฐ์ควรเลือกใช้ศัพท์หรือตัวอักษรซ้ำ ๆ จะทำให้เด็กจำได้เพราะเห็นบ่อย

3.6 รูปแบบการเล่านิทาน

การเล่านิทานถ้าจะเล่าโดยการอ่านหรือการเล่าปากเปล่า โดยไม่เปลี่ยนแปลงรูปแบบวิธีการเลยจะทำให้ความสนใจของเด็กลดลง ฉะนั้นครูจึงควรมีทั้งรูปแบบและวิธีการที่จะช่วยให้บรรยากาศของการฟังนิทานน่าสนใจยิ่งขึ้น กุลรัศมี ภูมิมาศ (2521 : 64) ได้เสนอแนะถึงรูปแบบของการเล่านิทานไว้ดังนี้

1. อ่านจากหนังสือนิทานให้เด็กฟังทั้งเล่ม
 2. ใช้ภาพวาดที่มีความต่อเนื่องกันประกอบการเล่าให้เด็กฟัง โดยที่ภาพเหล่านั้นจะจับม้วนใส่ไว้ในกล่อง แล้วหมุนทีละภาพคล้าย ๆ ฟลิ้มภาพยนตร์
 3. เล่านิทานโดยใช้การวาดภาพขณะที่เล่าตามเนื้อเรื่องของนิทาน
- พงษ์จันทร์ อยู่เป็นสุข (2525 : 37) ได้เสนอรูปแบบของการเล่านิทานเพิ่มเติมว่าเราสามารถเล่านิทานได้โดย

1. การเล่าโดยไม่ใช้อุปกรณ์ใด ๆ เลย แต่ใช้เสียงประกอบการเล่าให้น่าสนใจ
2. การเล่าโดยใช้ภาพประกอบขณะที่เล่า
3. การเล่าโดยแสดงท่าทางประกอบตามตัวละครในเนื้อเรื่อง
4. การเล่าโดยแสดงหุ่นประกอบการเล่า โดยใช้หุ่นตัวละครตามเนื้อเรื่องที่เล่าอาจจะเป็น หุ่นนิ้วมือ หุ่นกระบอก หุ่นเงา เป็นต้น

ดังนั้นในการเล่านิทานแต่ละครั้งของครู ควรคำนึงถึงรูปแบบและวิธีการอยู่เสมอ ทั้งนี้เพื่อให้การเล่านิทานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและส่งเสริมพัฒนาการทางด้านภาษาต่อไป

3.7 วิธีการเล่านิทาน

การเล่านิทานมีอยู่หลายรูปแบบและวิธีการ (ลัดดา นิละมณี. 2527 : 248) เพื่อให้เด็กได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน ตลอดจนเกิดความคิดและจินตนาการอย่างเต็มที่ รัชณี ศรีไพวรรณ (2516 : 37 - 41) ได้เสนอแนะวิธีการเล่านิทาน ตลอดจนการสร้างบรรยากาศในขณะที่เล่านิทานไว้ดังนี้คือ

1. การเริ่มต้นเล่า ครูควรจะมีวิธีการที่จะดึงดูดใจเด็กด้วยวิธีต่าง ๆ ที่น่าสนใจ เช่น การใช้เพลง การใช้ปริศนาคำทาย การใช้รูปภาพ เป็นต้น
 2. ขณะที่เล่าควรให้เด็กมีอิสระทั้งในด้านร่างกายและความรู้สึก
 3. ผู้เล่าควรมีอารมณ์ร่วม ตามเนื้อเรื่องที่เล่า
 4. ครูควรมีการใช้น้ำเสียงในการเล่าตามตัวละคร หรือเหตุการณ์นั้น ๆ
- ในขณะที่เล่า

5. ควรใช้ภาพหรือท่าทางประกอบในขณะที่เล่า
6. ควรลำดับเรื่องราวให้เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อนจนเกินไป
7. ควรให้ความสนใจกับเด็กทุกคนอย่างทั่วถึง
8. ควรใช้ภาษาที่เหมาะสมกับเด็ก
9. ไม่ควรเน้นการสั่งสอนมากเกินไปจนเด็กขาดความสนุกสนาน

วิธีการเล่านิทานดังกล่าวช่วยให้เด็กเกิดความสบายใจ มีความรู้สึกที่เป็นอิสระทั้งทางร่างกายและจิตใจ และเกิดทัศนคติที่ดี นอกจากนี้การเล่านิทานไม่ควรซ้ำซากและจำเจ ควรพยายามแสวงหาวิธีต่าง ๆ ในการเล่านิทานให้น่าสนใจ เพื่อช่วยให้การเล่านิทานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น วิธีการเล่านิทานที่ไม่จบเรื่องสมบูรณ์เป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยเสริมสร้างความคิด พัฒนาทักษะการฟัง การพูด และเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดสร้างสรรค์ ซึ่ง ลิว และริทซ์ (Livo and Riet. 1986 : 384) ได้กล่าวถึงการเล่านิทานว่า "ผู้เล่าและผู้ฟังต่างมีประสบการณ์ร่วมกันในการเล่านิทานและแสดงออกในทางสร้างสรรค์ ความคิดสร้างสรรค์จากการฟังนิทานเกิดจากความสามารถซึ่งไม่ใช่เพียงการได้เห็นเท่านั้น แต่เป็นการเฝ้าดูอย่างสนใจพิจารณา ไม่ใช่เพียงการได้รับเท่านั้น แต่เป็นการฟังอย่างตั้งใจ ไม่ใช่การเลียนแบบแต่เป็นการคิดสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ และไม่ใช่เพียงการสังเกต แต่เป็นการได้มีประสบการณ์และรับรู้สิ่งใหม่ ๆ ในทันทีทันใด" ดังนั้นการเล่านิทานจะช่วยดึงดูดใจให้เด็กสนใจที่จะดู ฟัง และ

คิดสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ ซึ่งเป็นพื้นฐานในการพัฒนาการคิดและความสามารถทางภาษาให้กับเด็กได้เป็นอย่างดีซึ่งสอดคล้องกับ ชาอูฮัย ศรีไสยเพชร (2525 : 38 – 39) ได้เสนอแนะวิธีการเล่านิทานไว้ข้อหนึ่งว่า การให้ผู้ฟังได้ใช้ความคิดหรือจินตนาการ เช่น การเล่าเรื่องที่ค้างไว้แล้วให้เด็กแต่งต่อตามจินตนาการ หรือเล่าเรื่องจบแล้ว ให้ช่วยกันคิดตั้งชื่อเรื่อง จัดว่าเป็นวิธีการเล่านิทานที่จะช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้ดีและรวดเร็ว

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า วิธีการเล่านิทานเพื่อให้เด็กเกิดความสนใจและได้ประโยชน์จากการฟังนิทานอย่างเต็มที่นั้น ครูควรที่จะมีการเล่านิทานที่หลากหลาย เปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมในการเล่านิทานด้วยตนเองบ้าง จะช่วยจูงใจให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้ดีและรวดเร็ว และเป็นพื้นฐานของความสามารถทางภาษาให้กับเด็กได้เป็นอย่างดี

3.8 การเล่านิทานกับการพัฒนาภาษา

นิทานเป็นสิ่งที่เด็กต้องการและสนใจอยากรู้ เด็กทุกคนสนุกกับนิทานที่เขาชอบ และเป็นความสนุกที่เขาเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ โดยไม่รู้ตัวทั้งด้าน ภาษา ศิลปะ วัฒนธรรม ความรู้รอบตัว และความคิดจินตนาการ ทั้งยังส่งเสริมรักการอ่านให้เกิดขึ้นทีละเล็กละน้อยจนกระทั่งกลายเป็นนักอ่านโดยไม่รู้ตัว การจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กโดยใช้นิทานนำไปสู่ประสบการณ์ด้านภาษา โดยการยึดเด็กเป็นศูนย์กลางเปิดโอกาสให้เด็กมีอิสระในการทำกิจกรรมการเล่านิทานด้วยตนเอง โดยใช้ภาพจากหนังสือนิทาน เป็นสื่อเข้ากระตุ้นให้เด็กพูดถึงเนื้อเรื่องในนิทานให้เพื่อนฟัง การเล่านิทานโดยให้เด็กแต่งนิทานต่อกับเพื่อนและการเล่านิทานโดยเด็กแต่งนิทานต่อจากครู จะมีผลต่อความสามารถทางภาษาด้าน การพูด และการฟัง ดังนี้

1. ช่วยฝึกทักษะทางการพูดและการฟังให้แก่เด็กได้อย่างคล่องแคล่วเป็นธรรมชาติ และพูดได้อย่างชัดเจนถูกต้อง
2. ช่วยให้ผู้รู้จักคำศัพท์ใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น
3. ช่วยเสริมสร้างพัฒนาการทางภาษา ทางความคิดและมีจินตนาการ
4. ฝึกการใช้ภาษาพูดที่สุภาพและฟังมารยาทในการฟัง สามารถเก็บเรื่องราวที่ฟังได้อย่างเหมาะสมตามวัย
5. ช่วยพัฒนาความสามารถในการติดต่อกับผู้อื่น คือพูดให้ผู้อื่นเข้าใจและสามารถเข้าใจสิ่งที่ผู้อื่นพูด เมื่อฟังแล้วสามารถโต้ตอบได้

6. ช่วยให้เรียนรู้เกี่ยวกับภาษา เช่น หลักของการออกเสียง เสียงวรรณยุกต์ การเว้นวรรค การเรียบเรียงคำให้เป็นประโยค และคำบางคำที่มีความหมายได้หลายอย่าง

7. ช่วยขัดเซยประสบการณ์ทางภาษาแก่เด็ก ที่ขาดโอกาส เพราะบิดามารดา ไม่มีเวลาหรือไม่เห็นคุณค่าของการเล่านิทานให้เด็กฟัง

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่าการเล่านิทานโดยการใช้กิจกรรมที่เปิดกว้างเปิดโอกาส ให้เด็กได้ใช้ความคิด และมีการแสดงออกทางภาษาอย่างอิสระ ในสภาพการณ์ที่เป็นจริง เด็กได้ลงมือเล่านิทานด้วยตนเอง เป็นกิจกรรมที่สามารถส่งเสริมความสามารถทางภาษา ด้านการพูด และการฟังตอบสนองความต้องการเป็นอิสระ และความต้องการที่จะใช้ภาษาในการสื่อสารกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี ดังเช่น งานวิจัยของ ปาริชาติ อรุณศักดิ์ (2533 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับฟังการเล่านิทาน ที่ไม่จบเรื่องสมบูรณ์และเด็กปฐมวัยที่ได้รับฟังการเล่านิทานแบบปกติ มีความคิดแบบขอเนกนัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งจะเห็นว่าการให้เด็กเล่านิทานเป็นกลุ่มรวมกันจนจบเรื่องนับว่าเป็นการทำงานร่วมกันอย่างอิสระ สภาวะดังกล่าวสามารถส่งเสริมให้เด็กคิดได้กว้างไกลและหลายทิศทาง และยังส่งเสริมให้เด็กตั้งใจฟังในสิ่งที่เพื่อนพูดและคิดหาสาเหตุที่จะพูดต่อจากเพื่อน ซึ่งส่งผลต่อความสามารถทางภาษา ด้านการฟังและการพูดของเด็กได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ ฮายากาวา (Hayakawa. 1972 : 146 ; citing Piaget. n.d.) ที่ว่าความคิดจำเป็นต้องพัฒนาควบคู่ไปกับภาษา ความคิด ช่วยกำหนดภาษา และภาษาที่ช่วยกำหนดความคิด ความคิดและกระบวนการคิดจึงต้องอาศัยภาษาเป็นปัจจัยหลัก และในปีเดียวกันนี้เอง สุจิตรา ขาวสาอาจ (2533 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยเด็กเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบและครูเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ พบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยเด็กเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ มีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่าเรื่องโดยครู เป็นผู้เล่าประกอบภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งจะเห็นว่าการให้เด็กเป็นผู้เล่าเรื่องนั้น เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้ใช้ภาษาพูดด้วยคำพูดของตนเอง ให้เด็กในวัยเดียวกันได้รับฟัง ซึ่ง บังอร พานทอง (2540 : 37) ได้กล่าวไว้ว่าเด็กอายุรุ่นเดียวกันบางครั้งสามารถสื่อสารกันได้ดีกว่าการที่จะสื่อสารกับครูผู้สอน ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาจึงทำให้นักวิจัยทั้ง 2 คน คือ ปาริชาติ อรุณศักดิ์ (2533 : 49) และสุจิตรา ขาวสาอาจ (2533 : 50) ได้ให้ข้อ

เสนอแนะไว้ว่า ควรจะมีการทำการศึกษาวิธีการเล่านิทานที่ไม่จบเรื่องสมบูรณ์และการเล่าเรื่องประกอบภาพของเด็กปฐมวัยว่าจะส่งผลต่อความสามารถทางภาษาด้านการพูดและการฟังของเด็กปฐมวัยอย่างไร จึงทำให้ผู้วิจัยนำหลักการของนักวิจัยทั้ง 2 มาประกอบกันเป็นการจัดประสบการณ์เล่านิทานตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือก การเล่านิทานตามรูปจากหนังสือที่เลือกให้กับเพื่อน การเล่านิทานตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อจากครูจนจบเรื่องตามจินตนาการ เพื่อส่งเสริมความสามารถทางภาษาด้านการพูดและการฟังแก่เด็กปฐมวัยต่อไป

3.9 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับนิทาน

งานวิจัยต่างประเทศ

ดิกสัน จอห์นสัน และซอลท์ (Dixon, Jhonson and Salt. 1977 : 367 - 379) ได้ศึกษาเด็ก 4 กลุ่มในจำนวน 3 กลุ่มที่ได้รับการเล่านิทานให้ฟัง โดยแต่ละกลุ่มหลังจากที่ได้ฟังนิทานแล้วมีการสนทนา หรือพาไปศึกษานอกสถานที่หรือแสดงเลียนแบบตัวอักษร และอีกกลุ่มเป็นกลุ่มควบคุม ผลการทดลองพบว่า ในการฟังนิทานนั้นถ้าเด็กได้แสดงบทบาทเลียนแบบตัวละครในเรื่องไปด้วยจะพัฒนาความคิดต่าง ๆ ได้ดีที่สุด แสดงว่า เมื่อเด็กได้ฟังนิทานแล้วเด็กย่อมมีความต้องการที่จะเลียนแบบตัวละครที่ตนชอบหรือตัวละครที่ประสบผลสำเร็จ และยังพบว่า เนื้อเรื่องในนิทานถ้าเป็นเรื่องใกล้ความจริงจะได้ผลดีต่อความคิดของเด็กได้ดีกว่านิทานที่มีเนื้อเรื่องไกลชีวิตจริงของเด็ก

คลอร์ และเบรย์ (Clare and Bray. 1978 : 156) ได้ศึกษาผลของการใช้นิทานที่ส่งผลต่อพฤติกรรมและทัศนคติของเด็กโดยใช้หุ่นจำลองและการแสดงบทบาทสมมติ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชายจำนวน 62 คน จากโรงเรียนประถมศึกษา 2 แห่ง โดยให้นักเรียนแสดงอุปนิสัยท่าทางให้เหมือนกับตัวละครในนิทานนั้นเมื่อเรียนจบแล้ววัดทัศนคติที่พบว่าเป็นเด็กชายเหล่านี้มีทัศนคติที่ดีต่อสัตว์ และหลังจากนั้นอีก 6 สัปดาห์ทำการวัดอีกครั้งหนึ่ง ผลปรากฏว่า การวัดทัศนคติของเด็กชายทั้งสองโรงเรียนมีความมั่นคง เด็กชายที่เคยล่าสัตว์ เลิกล่าสัตว์โดยแน่นอน ผลการศึกษาศึกษาค้นคว้าครั้งนี้แสดงว่า นิทานมีผลโดยตรงต่อพฤติกรรมและทัศนคติที่มั่นคงของเด็ก

งานวิจัยในประเทศ

ปาริชาติ อรุณศักดิ์ (2533 : 46 - 47) ได้ศึกษาการเล่านิทานที่ไม่จบ เรื่องสมบุญที่มีผลต่อการคิดแบบอเนกนัยของเด็กปฐมวัย พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้ฟังนิทานโดยวิธีการเล่าที่ไม่จบเรื่องสมบุญมีความคิดอเนกนัยสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้ฟังนิทานโดยวิธีการเล่าปกติ

ทรงพร สุทธิธรรม (2534 : 85 - 89) ได้ศึกษาความสามารถในการรับรู้ และเข้าใจทักษะของผู้อื่นของเด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครองจัดกิจกรรมนิทาน เพื่อส่งเสริมการคลายการยืดตนเองเป็นศูนย์กลาง กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กปฐมวัยอายุ 4-5 ปี จำนวน 30 คน กลุ่มทดลอง จำนวน 15 คน ได้รับการจัดกิจกรรมนิทานที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อส่งเสริมการคลายการยืดตนเองเป็นศูนย์กลางจากผู้ปกครอง และกลุ่มควบคุมจำนวน 15 คน ไม่ได้รับการจัดกิจกรรมนิทานเพื่อส่งเสริมการคลายยืดตนเองเป็นศูนย์กลางจากผู้ปกครอง กลุ่มตัวอย่างได้รับการทดสอบก่อนและหลังการทดลองเป็นรายบุคคลด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการรับรู้และเข้าใจทักษะของผู้อื่น ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครองจัดกิจกรรมนิทานเพื่อส่งเสริมการคลายการยืดตนเองเป็นศูนย์กลางมีความสามารถในการรับรู้ และเข้าใจทักษะของผู้อื่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จันทร์เพ็ญ สุภาพล (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้ฟังนิทานประกอบดนตรีและนิทานประกอบภาพควบคู่กับกิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรมช่วยเหลือกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชาย-หญิง อายุ 5-6 ปี จำนวน 30 คน พบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้ฟังนิทานประกอบดนตรีควบคู่กับกิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรมช่วยเหลือมีพฤติกรรมทางสังคมสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้ฟังนิทานประกอบภาพควบคู่กับกิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรมช่วยเหลือ

ทัศนีย์ อินทรบำรุง (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานก่อนกลับบ้านกับเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมก่อนกลับบ้านแบบปกติ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชาย-หญิง อายุ 5-6 ปี จำนวน 30 คน พบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานก่อนกลับบ้านมีวินัยในตนเองสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมก่อนกลับบ้านแบบปกติ

พจมาน เทียนนัส (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่านิทานประกอบการแสดงละครสร้างสรรค์และประกอบการวาดภาพ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชาย-หญิง อายุ 5-6 ปี จำนวน 38 คน พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่านิทานประกอบการแสดงละครสร้างสรรค์มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่านิทานประกอบการวาดภาพ

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า นิทานมีความสำคัญกับเด็ก เราสามารถนำนิทานมาเป็นสื่อกระตุ้นให้เด็กเกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์และส่งเสริมพัฒนาการทางด้านภาษาให้กับเด็กได้เป็นอย่างดี

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. คะแนนก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง กับวิธีการจัดประสบการณ์การเล่านิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือก การเล่านิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อกับเพื่อน การเล่านิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อจากครูมีปฏิสัมพันธ์กัน

2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่านิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือก การเล่านิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อกับเพื่อน การเล่านิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อจากครู มีคะแนนความสามารถทางภาษาแตกต่างกัน

2.1 ก่อนการทดลองเด็กปฐมวัยทั้ง 3 กลุ่ม มีคะแนนความสามารถทางภาษาไม่แตกต่างกัน

2.2 หลังการทดลองเด็กปฐมวัยทั้ง 3 กลุ่ม มีคะแนนความสามารถทางภาษาแตกต่างกัน

3. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่านิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือก เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อกับเพื่อน และเด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กต่อจากครู มีคะแนนความสามารถทางภาษาสูงกว่า ก่อนการทดลอง

3.1 เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์เล่านิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือก มีคะแนนความสามารถทางภาษาสูงกว่าก่อนการทดลอง

3.2 เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์เล่านิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อๆเพื่อน มีคะแนนความสามารถทางภาษาสูงกว่าก่อนการทดลอง

3.3 เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์เล่านิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อจากครู มีคะแนนความสามารถทางภาษาสูงกว่าก่อนการทดลอง

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยผู้ทำการวิจัยมีขั้นตอนดำเนินการศึกษาตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ
4. แบบแผนการดำเนินการทดลอง
5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชาย-หญิง อายุระหว่าง 5 - 6 ปี ชั้นอนุบาล 2 โรงเรียนอนุบาลปราจีนบุรี อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชาย-หญิง อายุระหว่าง 5 - 6 ปี ชั้นอนุบาล 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 โรงเรียนอนุบาลปราจีนบุรี อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่สุ่มอย่างง่ายมาจำนวน 45 คน ซึ่งในการเลือกกลุ่มตัวอย่างมีขั้นตอนดังนี้

1. คัดเลือกโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติมา 1 โรงเรียน คือ โรงเรียนอนุบาลปราจีนบุรี โดยการสุ่มแบบเจาะจง
2. ทำการสุ่มอย่างง่ายด้วยการจับฉลากห้องเรียนมา 1 ห้องเรียน จากจำนวนห้องเรียนทั้งหมด 7 ห้องเรียน เพื่อกำหนดเป็นห้องเรียนของกลุ่มตัวอย่าง
3. สุ่มอย่างง่ายอีกครั้งโดยการจับฉลากรายชื่อเด็กจากนักเรียนในห้องเรียนที่สุ่มไว้ในข้อ 2 จำนวน 3 กลุ่ม เพื่อกำหนดเป็นกลุ่มทดลอง 1 กลุ่มทดลอง 2 และกลุ่มควบคุม ดังนี้

กลุ่มทดลอง 1 (E₁) เป็นกลุ่มที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่านิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือก

กลุ่มทดลอง 2 (E₂) เป็นกลุ่มที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่านิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกพร้อมกับเพื่อน

กลุ่มควบคุม (C₁) เป็นกลุ่มที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่านิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อจากครู

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

- 2.1 แนวทางการจัดประสบการณ์การเล่านิทาน
- 2.2 หนังสือนิทานต่าง ๆ สำหรับใช้เป็นสื่อประกอบการเริ่มเล่านิทาน
- 2.3 แบบทดสอบความสามารถทางภาษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. แนวทางการจัดประสบการณ์การเล่านิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือก การเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกพร้อมกับเพื่อน และการเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อจากครู ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1.1 ศึกษาหลักการจัดกิจกรรมตามแนวการสอน แบบการจัดประสบการณ์ขั้นอนุบาลปีที่ 2 ของ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2539

1.2 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับกิจกรรมการเล่านิทาน

1.3 กำหนดกิจกรรมการเล่านิทานเป็นกิจกรรมหลักในการจัดประสบการณ์การเล่านิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือก การเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกพร้อมกับเพื่อน การเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อจากครู

1.4 ศึกษาเอกสารการเล่านิทาน และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสามารถด้านการพูด และการฟังของเด็กปฐมวัย

1.5 สัมภาษณ์ครูระดับปฐมวัยเกี่ยวกับพฤติกรรมการเล่านิทานของเด็ก เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนประกอบการจัดประสบการณ์การเล่านิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือก การเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกพร้อมกับเพื่อน และการเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อจากครู

1.6 นำแนวทางการจัดประสบการณ์เล่านิทาน เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อพิจารณาปรับปรุงให้เหมาะสมตามเกณฑ์ 2 ใน 3 ท่าน ซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

- อาจารย์ ดร.วิลาศลักษณ์ ชั่ววัลลี อาจารย์ประจำสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

- ผศ.วัฒนา บุญฤทธิ์ รองคณบดีคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร

- อาจารย์บำเพ็ญ การพานิชย์ อาจารย์ประจำชั้นอนุบาลโรงเรียนอนุบาลระยอง

1.7 ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญเป็นดังนี้ ลักษณะการจัดประสบการณ์เล่านิทานทั้ง 3 รูปแบบ ควรมีการปรับปรุงเรื่องเวลาให้สอดคล้องกันทั้ง 3 กลุ่ม เด็กแต่ละคนจะได้เล่านิทานคนละ 3 นาที เท่า ๆ กันทุกกลุ่มและให้ปรับปรุงภาษาที่ใช้ในคู่มือการจัดประสบการณ์เล่านิทานสำหรับครูให้สื่อความหมายได้ถูกต้อง

1.8 นำแผนการจัดประสบการณ์เล่านิทานที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นอนุบาล 2 โรงเรียนอนุบาลปราจีน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน

1.9 ปรับปรุง แก้ไขแผนการจัดประสบการณ์เล่านิทานให้เหมาะสม เพื่อนำไปทดลองต่อไป

2. หนังสือนิทานต่าง ๆ ที่ใช้เป็นสื่อประกอบการเริ่มเล่านิทานมีหลักเกณฑ์ในการเลือกตามหลักการของ จีวีวรรณ คูหาภินันท์ (2527 : 147 - 148) หทัย ดันหยง (2527 : 235 - 236) เบาวพา เดชะคุปต์ (2528 : 58 - 59) รัตพร ชังชาดา (2531 : 39 - 45) ดังนี้

2.1 เนื้อเรื่อง เป็นเนื้อเรื่องเกี่ยวกับ ครอบครัว สัตว์เลี้ยงแสดงเหตุการณ์เพียงเหตุการณ์เดียว เนื้อหาง่ายไม่ซับซ้อน

2.2 ภาษาไทย

2.3 ภาพประกอบควรเป็นภาพถ่าย 4 สี มีความสอดคล้องกับเนื้อเรื่องขนาดของภาพประมาณ 3 ใน 4 ของหน้า กระดาษ และเป็นภาพสมบูรณ์ไม่ขาดหาย

2.4 รูปเล่ม เป็นหนังสือขนาด 8 ถึง 16 หน้ายก (24 x 27 ซม. และขนาด 17 x 18.5 ซม.) เย็บเล่มแข็งแรงปก 4 สี เป็นรูปสี่เหลี่ยมแนวดิ่งหรือแนวนอน

3. แบบทดสอบวัดความสามารถทางภาษาด้านการพูด และการฟัง มีลำดับขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสารการวัดและการประเมินความพร้อมในการเรียนของ
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ (2539 :
24 - 44)

3.2 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวกับหลักการและแนวคิดทางการปฐมวัยศึกษาหน่วย
ที่ 5 พัฒนาการและการเตรียมความพร้อมของเด็กปฐมวัย หน่วยที่ 6 การวิเคราะห์และการ
พัฒนาพฤติกรรมเด็กปฐมวัย หน่วยที่ 7 การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย หน่วยที่ 8 การวัดและ
ประเมินพัฒนาการและความพร้อมของเด็กปฐมวัย ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมศาสตร์ราช
(2537 : 410 - 428)

3.3 ศึกษาเอกสารชุดอบรมบุคลากรทางการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของ
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ (2529 : หน่วยที่ 7
การวัดและประเมินความพร้อมในการเรียน และหน่วยที่ 10 วิธีเตรียมความพร้อมภาษาไทย
ชั้นเด็กเล็กที่พูดภาษาอื่น)

3.4 ศึกษาแบบสังเกตพัฒนาการเด็กวัยแรกเกิดถึง 6 ปี ของสำนักงาน
คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรมพัฒนาชุมชน และองค์การยูนิเซฟ. (ม.ป.ป.)

3.5 ศึกษาแบบทดสอบวัดความพร้อมทางภาษาของ ประภาพันท์ นิลอรุณ
(2530) กานต์ รัตน์พันธ์ (2532) ความสามารถทางภาษาของ กาญจนา สุวรรณธาร
(2537) และความสนใจในการอ่านของ บำเพ็ญ การพานิชย์ (2539) เพื่อเป็นแนวทาง
ในการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถทางภาษาด้านการฟังและการพูด

3.6 สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถทางภาษาเป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ
รวม 60 ข้อ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ความสามารถทางภาษาด้านการพูด

- 1.1 การบอกชื่อสิ่งของ จำนวน 10 ข้อ
- 1.2 การสร้างประโยคสมบูรณ์ จำนวน 10 ข้อ
- 1.3 การเล่าเรื่องตามลำดับเหตุการณ์ จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 2 ความสามารถทางภาษาด้านการฟัง

- 2.1 การจำแนกเสียง จำนวน 10 ข้อ
- 2.2 การบอกประเด็นของเรื่องราวที่ฟัง จำนวน 10 ข้อ
- 2.3 การปฏิบัติตามคำสั่ง จำนวน 10 ข้อ

3.7 นำแบบทดสอบไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรง ตามเนื้อหา ความสอดคล้องกับจุดประสงค์ และปรับปรุงแก้ไข โดยใช้เกณฑ์พิจารณาจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 2 ใน 3 ท่าน ซึ่งมีผู้เชียวชาญดังนี้

อาจารย์ ดร.วิลาสลักษณ์ ชั่ววัลลี	อาจารย์ประจำสถาบัน วิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
ผศ.วัฒนา	ปญญฤทธิ์ รองคณบดีคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร
อาจารย์บำเพ็ญ	การพานิชย์ อาจารย์ประจำชั้นอนุบาล โรงเรียนอนุบาลระยอง

3.8 ผลการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญจากข้อสอบทั้งหมด 6 ชุด เห็นชอบตรงกันทั้ง 3 ท่าน โดยให้ปรับปรุงดังนี้

- แบบทดสอบที่ 1.1 การบอกชื่อสิ่งของ ควรมีการปรับปรุงภาพให้ชัดเจน
- แบบทดสอบที่ 1.2 การสร้างประโยคสมบูรณ์ ควรมีการเพิ่มเติมรายละเอียดของภาพ และองค์ประกอบของภาพในทุกข้อ เพื่อที่จะสื่อความหมายได้ชัดเจนยิ่งขึ้นว่าใคร กำลังทำอะไร อยู่ที่ไหน เช่น การเพิ่มเติม สถานที่ เป็นต้น
- แบบทดสอบที่ 1.3 การเล่าเรื่องตามลำดับเหตุการณ์ ควรมีการเพิ่มเติมรายละเอียดของภาพให้สื่อความหมายชัดเจนว่า เหตุการณ์ใดก่อนหรือหลัง และเพิ่มเติมคำสั่งให้ชัดเจน
- แบบทดสอบที่ 2.1 การจำแนกเสียง ควรมีการปรับปรุงภาพให้ชัดเจนยิ่งขึ้น และควรเป็นภาพประเภทเดียวกัน
- แบบทดสอบที่ 2.2 การบอกประเด็นของเรื่องราวที่ได้ฟัง ควรมีการปรับปรุงภาพให้สื่อความหมายได้ชัดเจนขึ้น
- แบบทดสอบที่ 2.3 การปฏิบัติตามคำสั่ง ควรมีกรอบของคำสั่งให้ชัดเจน และขั้นตอนในการปฏิบัติตามคำสั่ง เท่ากันทุกข้อ และคำสั่งไม่ควรซ้ำซ้อนกับการบอกประเด็นของเรื่องที่ได้ฟัง

3.9 นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับเด็กปฐมวัยที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีลักษณะเหมือนกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ คือ ตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดให้ 0 คะแนน แล้วนำมาวิเคราะห์หาความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.20 - 0.80 และค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป แล้วคัดเลือกข้อที่มีค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนก 5 ข้อแรก เป็นข้อสอบสำหรับทดสอบได้จำนวนทั้งสิ้น 30 ข้อ ดังนี้

- ตอนที่ 1 แบบทดสอบที่ 1.1 การบอกชื่อสิ่งของ จำนวน 5 ข้อ
 แบบทดสอบที่ 1.2 การสร้างประโยคสมบูรณ์ จำนวน 5 ข้อ
 แบบทดสอบที่ 1.3 การเล่าเรื่องตามลำดับเหตุการณ์
 จำนวน 5 ข้อ
- ตอนที่ 2 แบบทดสอบที่ 2.1 การจำแนกเสียง จำนวน 5 ข้อ
 แบบทดสอบที่ 2.2 การบอกประเด็นของเรื่องราวที่ได้ฟัง
 จำนวน 5 ข้อ
- แบบทดสอบที่ 2.3 การปฏิบัติตามคำสั่ง จำนวน 5 ข้อ

3.10 นำแบบทดสอบที่ได้ค่าความยากง่ายตามที่ต้องการไปหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความสามารถทางภาษาด้านการพูดและการฟัง ทั้งฉบับ = 0.86

3.11 นำแบบทดสอบทั้งหมดที่มีค่าความเชื่อมั่นที่ต้องการมาจัดทำสำเนาตามต้นฉบับจริง สำหรับใช้เป็นเครื่องมือในการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างทั้งก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

4. แบบแผนการดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้จัดแผนการทดลองดังนี้

ตาราง 1 แบบแผนการทดลอง

กลุ่ม	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง	ค่าแตกต่าง
E1	T1	Xa	T2	DE1
E2	T1	Xb	T2	DE2
C1	T1	-	T2	DC

E1	แทน	กลุ่มทดลอง 1 ที่ได้จากการสุ่มตัวอย่าง
E2	แทน	กลุ่มทดลอง 2 ที่ได้จากการสุ่มตัวอย่าง
C1	แทน	กลุ่มควบคุมที่ได้จากการสุ่มตัวอย่าง
Xa	แทน	การจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือ ที่เด็กเลือก
Xb	แทน	การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อ กับเพื่อน
-	แทน	การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือก ต่อจากครู
T1	แทน	การทดสอบก่อนการทดลอง
T2	แทน	การทดสอบหลังการทดลอง
DE1	แทน	ค่าแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มที่ 1
DE2	แทน	ค่าแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มที่ 2
DC	แทน	ค่าแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการทดลองของ กลุ่มควบคุม

วิธีดำเนินการทดลอง

1. สร้างความคุ้นเคยกับเด็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์
2. ทำการทดสอบความสามารถทางภาษาก่อนการทดลองด้วยแบบทดสอบความสามารถทางภาษา ด้านการพูด การฟัง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ตาราง 2 วัน - เวลา ทดสอบความสามารถทางภาษา

วัน	เวลา			แบบทดสอบ
	8.30 - 9.00	9.00 - 9.30	9.30 - 10.00	
จันทร์	กลุ่มทดลอง 1	กลุ่มทดลอง 2	กลุ่มควบคุม	แบบทดสอบที่ 2.1, 2.2
อังคาร	กลุ่มทดลอง 2	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง 1	แบบทดสอบที่ 1.1
พุธ	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง 1	กลุ่มทดลอง 2	แบบทดสอบที่ 1.2
พฤหัสบดี	กลุ่มทดลอง 1	กลุ่มทดลอง 2	กลุ่มควบคุม	แบบทดสอบที่ 1.3
ศุกร์	กลุ่มทดลอง 2	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง 1	แบบทดสอบที่ 2.3

3. ดำเนินการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม โดยแต่ละกลุ่มได้ทำกิจกรรมวันละ 20 นาที เป็นเวลา 8 สัปดาห์ ๆ ละ 5 วัน และสลับวันเวลาดังตาราง 3

ตาราง 3 ค่าเน้นการทดลอง

วัน	เวลาดำเนินการทดลอง		
	09.00 - 09.30 น.	09.30 - 10.00 น.	10.10 - 10.40 น.
จันทร์	กลุ่มทดลอง 1	กลุ่มทดลอง 2	กลุ่มควบคุม
อังคาร	กลุ่มทดลอง 2	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง 1
พุธ	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง 1	กลุ่มทดลอง 2
พฤหัสบดี	กลุ่มทดลอง 1	กลุ่มทดลอง 2	กลุ่มควบคุม
ศุกร์	กลุ่มทดลอง 2	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง 1

4. การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทั้งกลุ่มทดลอง 1 กลุ่มทดลอง 2 และกลุ่มควบคุมด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนดำเนินการกิจกรรมดังนี้

ตาราง 4 แนวทางการจัดประสบการณ์

กลุ่มทดลอง 1 การจัดประสบการณ์เล่า นิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูป จากหนังสือที่เด็กเลือก	กลุ่มทดลอง 2 การจัดประสบการณ์เล่า นิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจาก หนังสือที่เด็กเลือกต่อกับเพื่อน	กลุ่มควบคุม การจัดประสบการณ์เล่า นิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูป จากหนังสือที่เด็กเลือกต่อจากครู
<u>ขั้นนำ</u> เตรียมเด็กให้พร้อมก่อนเริ่ม กิจกรรมเล่านิทาน โดย ชี้แจงให้เข้าใจถึงจุดประสงค์ และวิธีการในการดำเนิน กิจกรรม ตกลงกับเด็กเรื่อง สัญญาณเวลา <u>ขั้นดำเนินการ</u> - นำหนังสือนิทานมาให้เด็ก เลือกตามความสนใจ - ให้เด็กอาสาสมัครออกมา เล่านิทานให้เพื่อนฟังตาม รูปในหนังสือนิทานตาม จินตนาการของตน จนจบ เรื่อง ครึ่งละ 1 คน คนละ 3 นาที จำนวน 3 คน	<u>ขั้นนำ</u> เตรียมเด็กให้พร้อมก่อนเริ่ม กิจกรรมเล่านิทาน โดย ชี้แจงให้เข้าใจถึงจุดประสงค์ และวิธีการในการดำเนิน กิจกรรม ตกลงกับเด็กเรื่อง สัญญาณเวลา <u>ขั้นดำเนินการ</u> - นำหนังสือนิทานมาให้เด็ก เลือกตามความสนใจ - ให้เด็กอาสาสมัครออกมา เล่านิทานให้เพื่อนฟังตามรูป ในหนังสือนิทานต่อ ๆ กัน ตามจินตนาการของตน จนจบเรื่อง ครึ่งละ 1 กลุ่ม กลุ่มละ 3 คน คนละ 3 นาที	<u>ขั้นนำ</u> เตรียมเด็กให้พร้อมก่อนเริ่ม กิจกรรมเล่านิทาน โดย ชี้แจงให้เข้าใจถึงจุดประสงค์ และวิธีการในการดำเนิน กิจกรรม ตกลงกับเด็กเรื่อง สัญญาณเวลา <u>ขั้นดำเนินการ</u> - นำหนังสือนิทานมาให้เด็ก เลือกตามความสนใจ - ครูเริ่มต้นเล่านิทานจาก หนังสือที่เด็กเลือก จากนั้น เด็กจะเล่านิทานต่อจากครู ตามรูปในหนังสือ จนจบ เรื่องตามจินตนาการ ครึ่งละ 1 คน คนละ 3 นาที จำนวน 3 คน

ตาราง 4 (ต่อ)

กลุ่มทดลอง 1	กลุ่มทดลอง 2	กลุ่มควบคุม
การจัดประสบการณ์เล่า นิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูป จากหนังสือที่เด็กเลือก	การจัดประสบการณ์เล่า นิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจาก หนังสือที่เด็กเลือกต่อกับเพื่อน	การจัดประสบการณ์เล่า นิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูป จากหนังสือที่เด็กเลือกต่อจากครู
<u>ขั้นสรุป</u> เมื่อจบนิทานแต่ละ เรื่องครู และเด็กช่วยกันสรุปเนื้อเรื่อง ของนิทาน ว่ามีใครทำอะไร อยู่ที่ไหน และผลที่เกิดขึ้น อย่างไร	<u>ขั้นสรุป</u> เมื่อจบนิทานแต่ละ เรื่องครู และเด็กช่วยกันสรุปเนื้อเรื่อง ของนิทาน ว่ามีใครทำอะไร อยู่ที่ไหน และผลที่เกิดขึ้น อย่างไร	<u>ขั้นสรุป</u> เมื่อจบนิทานแต่ละ เรื่องครู และเด็กช่วยกันสรุปเนื้อเรื่อง ของนิทาน ว่ามีใครทำอะไร อยู่ที่ไหน และผลที่เกิดขึ้น อย่างไร

หมายเหตุ : ใน 1 สัปดาห์ เด็กทุกคนจะต้องได้ผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันออกมา
เล่านิทานทุกคน ดังนั้น ครูต้องมีกล่องใส่ไม้บันทึกสัญลักษณ์ และชื่อของเด็กไว้สำหรับให้เด็ก
คนที่ออกมาเล่านิทานแล้วหยิบไปติดไว้ที่กระเป๋านั่งหน้าห้อง เพื่อเป็นการตรวจสอบว่าใคร
ได้เล่านิทานไปแล้วบ้าง และใครที่ยังไม่ได้เล่านิทาน

5. เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ผู้วิจัยทำการทดสอบหลังการทดลอง ทั้งกลุ่มทดลอง 1 กลุ่มทดลอง 2 และกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบทดสอบความสามารถทางภาษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ตาราง 5 วัน - เวลา ทดสอบความสามารถทางภาษาหลังการทดลอง

วัน	เวลา			แบบทดสอบ
	8.30 - 9.00	9.00 - 9.30	9.30 - 10.00	
จันทร์	กลุ่มทดลอง 1	กลุ่มทดลอง 2	กลุ่มควบคุม	แบบทดสอบที่ 2.1, 2.2
อังคาร	กลุ่มทดลอง 2	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง 1	แบบทดสอบที่ 1.1
พุธ	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง 1	กลุ่มทดลอง 2	แบบทดสอบที่ 1.2
พฤหัสบดี	กลุ่มทดลอง 1	กลุ่มทดลอง 2	กลุ่มควบคุม	แบบทดสอบที่ 1.3
ศุกร์	กลุ่มทดลอง 2	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง 1	แบบทดสอบที่ 2.3

6. นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองไปวิเคราะห์ ตามวิธีการทางสถิติเพื่อสรุปผลการวิจัยต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองไปวิเคราะห์ และหาคุณภาพด้วยวิธีทางสถิติ ดังนี้

1. การหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดความสามารถทางภาษา ด้านการพูด และการฟัง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

1.1 การค้นหาค่าความยากง่าย (Difficulty) ใช้สูตร (ล้วน
สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 210)

$$P = \frac{R}{N}$$

เมื่อ P แทน ค่าความยากง่าย
R แทน จำนวนคนที่ทำข้อนั้นถูก
N แทน จำนวนข้อทั้งหมด

1.2 การหาค่าจํานนเก (Discrimination) ใช้สูตร (ล้วน สายยศ และ
อังคณา สายยศ. 2538 : 211)

$$D = \frac{R_U - R_L}{\frac{N}{2}}$$

เมื่อ D แทน ค่าอำนาจจํานนเก
R แทน จำนวนที่ตอบถูกในกลุ่มเก่ง
R แทน จำนวนนักเรียนที่ตอบถูกในกลุ่มอ่อน
N แทน จำนวนนักเรียนกลุ่มเก่งและกลุ่มอ่อน

1.3 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบใช้สูตร Kuder Richardson KR-20 (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 197 - 198)

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{\sum pq}{S_t^2} \right)$$

เมื่อ	r_{tt}	แทน	ค่าความเชื่อมั่น
	n	แทน	จำนวนข้อของเครื่องมือวัด
	p	แทน	สัดส่วนผู้ทำได้ในข้อหนึ่ง ๆ นั่นคือ สัดส่วนของคนทำถูกกับคนทั้งหมด
	q	แทน	สัดส่วนของผู้ทำผิดในข้อหนึ่ง ๆ หรือ $1 - P$
	S_t^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือ

2. สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้โปรแกรมสำเร็จ SPSS - PC+ ทำการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

2.1 หาค่าเฉลี่ยของคะแนน

2.2 หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและความแปรปรวนของคะแนน

3. สถิติสำหรับการทดสอบสมมติฐาน

ใช้โปรแกรมสำเร็จ SPSS-PC+ ทำการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

3.1 วิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมระหว่างก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้สถิติแบบ Repeated two way ANOVA (Dayton. 1970 : 244 - 301)

3.2 วิเคราะห์ความแปรปรวนหลังการทดลอง โดยใช้สถิติแบบ One way ANOVA (Dayton. 1970 : 326 - 338)

3.3 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe's Method)

3.4 เปรียบเทียบคะแนนก่อนกับหลังการทดลองใช้ t-test แบบ dependent

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทดลอง และการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้เข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

N แทน จำนวนนักเรียน

$\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนน

F แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการทดลอง

df แทน ค่าชั้นความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)

SD แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

MS แทน ผลบวกกำลังสอง (Sum of Square)

กลุ่มทดลอง 1 แทน กลุ่มเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์เล่นิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือก

กลุ่มทดลอง 2 แทน กลุ่มเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์เล่นิทานให้เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อกับเพื่อน

กลุ่มควบคุม แทน กลุ่มเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์เล่นิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อจากครู

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการเปรียบเทียบผลของการจัดประสบการณ์เล่นิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อกับเพื่อน และเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อจากครูกับความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย ซึ่งผู้วิจัยเสนอข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความสามารถทางภาษาของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ก่อนและหลังการทดลอง

2. เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ย ความสามารถทางภาษาของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม จำนวนตามการสอบก่อนและหลังการทดลอง

3. การเปรียบเทียบคะแนนความสามารถทางภาษาของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ก่อนการทดลอง

4. การเปรียบเทียบคะแนนความสามารถทางภาษาของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม หลังการทดลอง และถ้าพบความแตกต่างของคะแนนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทดสอบความแตกต่างของคะแนนเป็นรายคู่ต่อไป

5. การเปรียบเทียบคะแนนความสามารถทางภาษาก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง 1 กลุ่มทดลอง 2 และกลุ่มควบคุม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความสามารถทางภาษาของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ก่อนและหลังการทดลอง ผลปรากฏดังตาราง 6

ตาราง 6 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความสามารถทางภาษาของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ก่อนและหลังการทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
กลุ่มทดลอง 1	30.67	6.68	49.73	3.90
กลุ่มทดลอง 2	32.73	4.48	47.40	4.09
กลุ่มควบคุม	31.20	4.35	41.00	4.44

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 6 ปรากฏว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถทางภาษาก่อนการทดลองของกลุ่มทดลอง 1 กลุ่มทดลอง 2 และกลุ่มควบคุม เป็น 30.67, 32.73 และ 31.20 ตามลำดับ โดยมีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น 6.68, 4.48 และ 4.35 ตามลำดับ แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ที่นำมาศึกษาครั้งนี้มีพื้นฐานเดิมทางภาษาใกล้เคียงกัน และความแตกต่างระหว่างบุคคลในทั้ง 3 กลุ่ม ใกล้เคียงกัน

ส่วนหลังการทดลองค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถทางภาษาของกลุ่มทดลอง 1 กลุ่มทดลอง 2 และกลุ่มควบคุม เป็น 49.73, 47.40, 41.00 ตามลำดับ โดยมีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็น 3.90, 4.09 และ 4.44 ตามลำดับ แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่เข้ามาศึกษาหลังจากได้รับการจัดประสบการณ์เล่านิทานแล้วมีคะแนนเฉลี่ยค่อนข้างต่างกันโดยคะแนนภายในแต่ละกลุ่มยังคงใกล้เคียงกัน

2. การเปรียบเทียบคะแนนความสามารถทางภาษาของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม
จำแนกตามการสอบก่อนและหลัง ผลปรากฏดังตาราง 7

ตาราง 7 การเปรียบเทียบคะแนนความสามารถทางภาษาของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม
จำแนกตามการสอบก่อนและหลังการทดลอง

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig of F
ระหว่างกลุ่มการทดลอง	325.62	2	162.81	7.24	.000***
ภายในกลุ่มการสอบ	4737.88	1	4737.88	210.21	.001***
ปฏิสัมพันธ์	322.29	2	161.14	7.15	.001***

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 7 ปรากฏว่า วิธีการจัดประสบการณ์เล่านิทาน และการสอบก่อนและหลังมีปฏิสัมพันธ์กันต่อความสามารถทางภาษาของกลุ่มตัวอย่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 แสดงว่า การทดสอบก่อนและหลัง และการได้รับการจัดประสบการณ์เล่านิทานทั้ง 3 วิธี มีผลร่วมกันทำให้คะแนนความสามารถทางภาษาของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มที่ทดสอบก่อนและหลัง แตกต่างกัน

จากผลดังกล่าวจึงไม่สามารถค้นพบหลัก (Main Effect) ของการทดลองนี้มาพิจารณาได้ ผู้วิจัยจึงพิจารณาจากผลย่อย (Simple Effect) ต่อไป

3. การเปรียบเทียบคะแนนความสามารถทางภาษาของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม
ก่อนการทดลอง ผลปรากฏดังตาราง 8

ตาราง 8 การเปรียบเทียบคะแนนความสามารถทางภาษาของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม
ก่อนการทดลอง

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig of F
ระหว่างกลุ่มการทดลอง	34.53	2	17.27	.619	.543
ภายในกลุ่ม	1170.67	42	27.87		
ผลรวม	1205.20	44			

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 8 ปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม มีคะแนน
ความสามารถทางภาษาแตกต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าก่อนการทดลอง
กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม มีความสามารถทางภาษาไม่แตกต่างกัน

4. การเปรียบเทียบคะแนนความสามารถทางภาษาของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม
หลังการทดลอง ผลปรากฏดังตาราง 9

ตาราง 9 การเปรียบเทียบคะแนนความสามารถทางภาษาของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม
หลังการทดลอง

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig of F
ระหว่างกลุ่ม	613.38	2	306.69	17.83	.000***
ภายในกลุ่ม	722.53	42	17.20	210.21	
ผลรวม	1335.91	44			

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 9 ปรากฏว่า หลังการทดลองกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม มีคะแนนเฉลี่ยความสามารถทางภาษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .000 แสดงว่าหลังการทดลองกลุ่มตัวอย่าง ที่ได้รับการจัดประสบการณ์เล่านิทานทั้ง 3 วิธี มีคะแนนความสามารถทางภาษาแตกต่างกัน

เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการจัดประสบการณ์เล่านิทานที่แตกต่างกันเป็นรายคู่จึงนำคะแนนเฉลี่ยความสามารถทางภาษาของแต่ละกลุ่มมาเปรียบเทียบกันเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffe's Test) ผลปรากฏดังตาราง 10

ตาราง 10 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความสามารถทางภาษาของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม
หลังการทดลองเป็นรายคู่

กลุ่มตัวอย่าง	$\bar{X}$	กลุ่มทดลอง 1 49.73	กลุ่มทดลอง 2 47.40	กลุ่มควบคุม 41.00
กลุ่มทดลอง 1	49.73	–	2.33	8.73*
กลุ่มทดลอง 2	47.40		–	6.40*
กลุ่มควบคุม	41.00			

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามตาราง 10 ปรากฏว่า คะแนนความสามารถทางภาษาของกลุ่มทดลอง 1 แตกต่างจากกลุ่มทดลอง 2 อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ความสามารถทางภาษาของกลุ่มทดลอง 1 และกลุ่มทดลอง 2 แตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าภายหลังการทดลองกลุ่มทดลอง 1 และกลุ่มทดลอง 2 มีคะแนนความสามารถทางภาษาแตกต่างจากกลุ่มควบคุม

5. การเปรียบเทียบคะแนนความสามารถทางภาษาก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ผลปรากฏดังตาราง 11

ตาราง 11 การเปรียบเทียบคะแนนความสามารถทางภาษาก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม

กลุ่มตัวอย่าง	คะแนนเฉลี่ยผลต่าง ก่อนและหลังการทดลอง	ความคลาดเคลื่อน	df	t	Sig of F
กลุ่มทดลอง 1	19.07	1.52	14	12.52	.00
กลุ่มทดลอง 2	14.67	1.02	14	14.35	.00
กลุ่มควบคุม	9.80	.73	14	13.40	.00

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 11 ปรากฏว่า กลุ่มทดลอง 1 มีคะแนนเฉลี่ยความสามารถทางภาษาก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .00 แสดงว่า คะแนนความสามารถทางภาษาของกลุ่มทดลอง 1 หลังการทดลองสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง กลุ่มทดลอง 2 มีคะแนนเฉลี่ยความสามารถทางภาษาก่อนและหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .00 แสดงว่า คะแนนความสามารถทางภาษาของกลุ่มทดลอง 2 หลังการทดลองสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง กลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถทางภาษาก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .00 แสดงว่า คะแนนความสามารถทางภาษาของกลุ่มควบคุมหลังการทดลองสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเปรียบเทียบความสามารถทางภาษาด้านการพูด และการฟังของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์เล่านิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือก เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อกับเพื่อน และเด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อจากครู ซึ่งสรุปเป็นขั้นตอนได้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างคะแนนก่อนการทดลอง หลังการทดลองกับการจัดประสบการณ์การเล่านิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือก การเล่านิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อกับเพื่อน การเล่านิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อจากครู
2. เพื่อศึกษาความแตกต่างของผลการจัดประสบการณ์การเล่านิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือก การเล่านิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เลือกต่อกับเพื่อน การเล่านิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อจากครูที่มีต่อความสามารถด้านการพูด และการฟังของเด็กปฐมวัย
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถทางภาษาด้านการพูด และการฟังของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังได้รับการจัดประสบการณ์ การเล่านิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือก การเล่านิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อกับเพื่อน การเล่านิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อจากครู

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. คะแนนก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง กับวิธีการจัดประสบการณ์เล่านิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือก การเล่านิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อกับเพื่อน การเล่านิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อจากครูมีปฏิสัมพันธ์กัน

2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่านิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือก การเล่านิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อกับเพื่อน การเล่านิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อจากครู มีคะแนนความสามารถทางภาษาแตกต่างกัน

2.1 ก่อนการทดลองเด็กปฐมวัยทั้ง 3 กลุ่ม มีคะแนนความสามารถทางภาษาไม่แตกต่างกัน

2.2 หลังการทดลองเด็กปฐมวัยทั้ง 3 กลุ่ม มีคะแนนความสามารถทางภาษาแตกต่างกัน

3. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่านิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือก เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อกับเพื่อน และเด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กต่อจากครู มีคะแนนความสามารถทางภาษาสูงกว่า ก่อนการทดลอง

3.1 เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่านิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือก มีคะแนนความสามารถทางภาษาสูงกว่าก่อนการทดลอง

3.2 เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่านิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อกับเพื่อน มีคะแนนความสามารถทางภาษาสูงกว่าก่อนการทดลอง

3.3 เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่านิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อจากครู มีคะแนนความสามารถทางภาษาสูงกว่าก่อนการทดลอง

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชาย-หญิง อายุระหว่าง 5 – 6 ปี ชั้นอนุบาล 2 โรงเรียนอนุบาลปราจีนบุรี อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชาย-หญิง อายุระหว่าง 5 - 6 ปี ชั้นอนุบาล 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 ของโรงเรียนอนุบาลปราจีนบุรี อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่สุ่มอย่างง่ายมา จำนวน 45 คน แล้วสุ่มอีกครั้งเพื่อจำแนกเป็นกลุ่มทดลอง 1 กลุ่มทดลอง 2 และกลุ่มควบคุม จำนวนกลุ่มละ 15 คน

กลุ่มทดลอง 1 ได้รับการจัดประสบการณ์เล่านิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือก

กลุ่มทดลอง 2 ได้รับการจัดประสบการณ์เล่านิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อกับเพื่อน

กลุ่มควบคุม ได้รับการจัดประสบการณ์เล่านิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อจากครู

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. แผนการจัดประสบการณ์เล่านิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือก เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อกับเพื่อน และเด็กเล่าเรื่องตามรูปที่เด็กเลือกต่อจากครู

2. หนังสือนิทานต่าง ๆ สำหรับใช้เป็นสื่อประกอบการเริ่มเล่านิทาน

3. แบบทดสอบความสามารถทางภาษาด้านการพูดและการฟังที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

จำนวน 30 ข้อ

วิธีดำเนินการทดลอง

1. สร้างความคุ้นเคยกับเด็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเป็นเวลา 1 สัปดาห์

2. ทำการทดสอบก่อนการทดลองกับเด็กปฐมวัย ทั้งกลุ่มทดลอง 1 กลุ่มทดลอง 2 และกลุ่มควบคุม ด้วยแบบทดสอบความสามารถทางภาษาด้านการพูดและการฟัง

3. ผู้วิจัยดำเนินการทดลองด้วยตนเองกับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม โดยแต่ละกลุ่มทำกิจกรรมทุกวัน ๆ ละ 20 นาที เป็นเวลา 8 สัปดาห์ ๆ ละ 5 วัน รวมทั้งสิ้น 40 ครั้ง

4. เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ผู้วิจัยทำการทดสอบหลังการทดลองทั้ง 3 กลุ่ม ด้วยแบบทดสอบความสามารถทางภาษาด้านการพูดและการฟัง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. หาค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนจากแบบทดสอบความสามารถทางภาษา
2. วิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมระหว่างก่อนและหลังทดลองโดยใช้สถิติแบบ Repeated two way ANOVA (Dayton, 1970 : 244 - 301)
3. เปรียบเทียบคะแนนความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์เล่านิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือก เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อกับเพื่อน และเด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อจากครู โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบมี 1 ตัวประกอบ (One Way Analysis of Variance)
4. เปรียบเทียบคะแนนความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์เล่านิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือก เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อกับเพื่อน และเด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อจากครูเป็นรายคู่โดยใช้ Scheffe's Test

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. คะแนนความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองและหลังการทดลองกับวิธีการจัดประสบการณ์เล่านิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือก เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อกับเพื่อน และเด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อจากครู มีนัยสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001
2. ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์เล่านิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือก เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อกับเพื่อน และเด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อจากครู แยกตามการสอบก่อนและหลังการทดลอง
 - 2.1 ก่อนการทดลองเด็กปฐมวัยทั้ง 3 กลุ่ม มีพื้นฐานเดิมทางภาษาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
 - 2.2 หลังการทดลองเด็กปฐมวัยทั้ง 3 กลุ่ม มีคะแนนความสามารถทางภาษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .000 โดยกลุ่มทดลอง 1 กับกลุ่มทดลอง 2 ไม่แตกต่างกัน แต่ทั้งกลุ่มทดลอง 1 และกลุ่มทดลอง 2 แตกต่างจากกลุ่มควบคุม

3. ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถทางภาษาก่อนและหลังการทดลองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์เล่านิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือก เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อกับเพื่อน และเด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อจากครูแยกตามแต่ละกลุ่มดังนี้

3.1 เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์เล่านิทานตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือก มีคะแนนความสามารถทางภาษาหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

3.2 เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์เล่านิทานตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อกับเพื่อน มีคะแนนความสามารถทางภาษาหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

3.3 เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์เล่านิทานตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อจากครู มีคะแนนความสามารถทางภาษาหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

อภิปรายผล

งานวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเปรียบเทียบความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์เล่านิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือก เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือต่อกับเพื่อน และเด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อจากครูสามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1. คะแนนความสามารถทางภาษากับวิธีการจัดประสบการณ์เล่านิทานทั้ง 3 วิธีการ มีภูมิสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 แสดงว่า วิธีการจัดประสบการณ์เล่านิทานทั้ง 3 วิธีการ มีผลให้คะแนนความสามารถทางภาษาด้านการพูดและการฟังของเด็กปฐมวัยทั้ง 3 กลุ่ม หลังการทดลองสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง โดยที่แต่ละกลุ่มสูงขึ้นอย่างแตกต่างกัน กลุ่มที่ 1 สูงขึ้นมากที่สุด ($\bar{X} = 49.73$) รองลงมาคือกลุ่มที่ 2 ($\bar{X} = 47.40$) และต่ำสุด คือ กลุ่มควบคุม ($\bar{X} = 41.00$) ที่เป็นเช่นนี้เพราะวิธีการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบของผู้วิจัยทั้ง 3 วิธีการ มีหลักการที่เหมือนกันคือ เป็นวิธีการจัดประสบการณ์ตรง เปิดโอกาสให้เด็กเล่านิทานให้เพื่อนฟังอย่างอิสระในสถานการณ์ที่เป็นจริง เด็กได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กัน คือการทำงานตามลำพังและการทำงานเป็นกลุ่มทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ทางภาษา ซึ่งจะส่งผล

ให้เด็กมีพัฒนาการทางภาษายิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับปรัชญาการศึกษาของจอห์น ดิวอี้ ที่ว่าเด็กเรียนรู้ได้ดีจากการกระทำ (Learning by doing) และเรียนรู้ได้ดีจากประสบการณ์ตรง การเปิดโอกาสให้เด็กแสดงพฤติกรรมที่เป็นการพูด และการกระทำออกมาให้มากที่สุดจะส่งผลต่ออัตราการเรียนรู้ถึง 90% (นาเพ็ญ การพาณิชย์. 2539 : 70 ; อ้างอิงมาจาก พรหมบุญประกอบ. 2535 : 63) เนื่องจากเด็กทุกคนมีความสามารถซ่อนอยู่ภายใน เมื่อได้รับการเร้า และการเสริมแรงจากบุคคลใกล้ชิดด้วยกิจกรรมและวิธีการที่เหมาะสมก็จะแสดงความสามารถนั้นออกมา (วาสี ประสงค์. 2524 : 17 ; อ้างอิงมาจาก Froebel. n.d.) และสิ่งเร้าที่มีประโยชน์ต่อการใช้ภาษาของเด็กคือ การเปิดโอกาสให้เด็กได้ใช้ภาษามากที่สุด เพราะเด็กปฐมวัยต้องการความเป็นอิสระทางความคิด การให้เด็กเล่นิทานเองจะช่วยให้เด็กแสดงออกถึงความรู้สึก ขยายความคิดให้กระจ่าง และพัฒนาทางภาษา (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2541 : 11 ; อ้างอิงมาจาก Henrick. 1991 : 295 - 296) ขณะที่เด็กทำกิจกรรมเล่นิทานตามรูปจากหนังสือิทานเด็กต้องมองรูปภาพ และใช้ความคิดเชื่อมโยงหรือความคิดหลายทิศทางในการที่จะสื่อออกมาเป็นภาษาพูดเพื่อให้คนอื่นได้รับรู้ และเข้าใจในการสื่อความหมาย ทำให้เด็กมีความสามารถด้านภาษาสูงขึ้น (ชื่นจิต การบุญ. 2525 : 58) ทั้งด้านการพูดและการฟัง ซึ่งงานวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยที่เน้นความสามารถทางภาษาด้านการพูดและการฟังทางด้านของพัฒนาการพูดนั้น ระยะปฐมวัยมีพัฒนาการทางภาษาเจริญอย่างรวดเร็วและเป็นขั้นตอนที่ต่อเนื่องกัน เด็กส่วนใหญ่จะสนใจในการพูด ชอบสนทนากับเพื่อน ๆ หรือผู้ใหญ่มากกว่าการเล่นสิ่งของ และมีความสุขมากเมื่อได้สนทนากับผู้อื่น (พราวพรรณ เหลืองสุวรรณ. 2536 : 66) การที่เด็กถูกกระตุ้นส่งเสริมให้เล่นิทานด้วยตนเองในสภาพการณ์ที่เป็นจริงมีอิสระในการคิด การแสดงออก และมีโอกาสได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ทางภาษา โดยการให้เด็กเล่นิทานตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกให้เพื่อน ๆ ฟังอย่างอิสระปราศจากการควบคุมจากครู ครูและเพื่อนยอมรับในสิ่งที่เด็กแสดงออกทำให้เด็กเกิดความเชื่อมั่น กล้าแสดงออกมีความสุขสนุกสนานและกระตือรือร้นในการพูด และการทำกิจกรรมทำให้ความสามารถทางภาษาของเด็กได้รับการพัฒนา ส่วนทางด้านการฟังนั้น เด็กปฐมวัยชอบฟังนิทานเป็นชีวิตจิตใจ ขณะฟังนิทานเด็กจะสามารถเก็บความจากเรื่องราวที่ได้ฟังตามสมควรแก่วัย และฝึกให้เป็นผู้ฟังที่ดี (ฉวีวรรณ ถินาวงศ์. 2526 : 125 - 126) เมื่อเด็กทั้งฟังนิทานเห็นเพื่อนออกมาเล่นิทานแล้วได้รับการยอมรับจากครู และเพื่อนคนอื่น ๆ

จึงอยากออกมาเป็นผู้เล่านิทานบ้าง จึงมีความสนใจและตั้งใจฟังเพื่อนเล่านิทาน เกิดความคิด มีจินตนาการคาดเดาเรื่องราวขณะฟังว่าน่าจะเป็นอย่างนั้นเป็นอย่างนี้ ทำให้ความคิดและความสามารถทางภาษาของเด็กได้รับการพัฒนา ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การจัดประสบการณ์เล่านิทานทั้ง 3 รูปแบบ สามารถพัฒนาการเรียนรู้ภาษาได้ดี

2. การเปรียบเทียบคะแนนความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยระหว่างกลุ่มการทดลองทั้ง 3 กลุ่ม ก่อนการทดลองแต่ละกลุ่มมีพื้นฐานเดิมทางภาษาใกล้เคียงกัน ซึ่งเป็นผลดีต่อการวิจัยครั้งนี้ในแง่ที่มีความมั่นใจว่ากลุ่มตัวอย่างที่สุ่มมานั้น มีความสามารถทางภาษาใกล้เคียงกัน ส่วนหลังการทดลองพบว่า กลุ่มทดลอง 1 กับกลุ่มทดลอง 2 มีความสามารถทางภาษาไม่แตกต่างกัน แต่กลุ่มทดลอง 1 กับกลุ่มทดลอง 2 มีความสามารถทางภาษา แตกต่างจากกลุ่มควบคุม แสดงให้เห็นเด่นชัดว่า การจัดประสบการณ์ตรงโดยเปิดโอกาสให้เด็กเล่านิทานด้วยตนเอง และเล่านิทานเป็นกลุ่มต่อกับเพื่อน เป็นวิธีที่สอดคล้องกับธรรมชาติในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยที่ต้องการเป็นอิสระทางความคิด การแสดงออกและต้องการทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองโดยปราศจากการควบคุมจากครู ทำให้เด็กสามารถใช้ภาษาในการสื่อสารระหว่างเด็กกับเด็กได้อย่างอิสระ เด็กได้พูดคุยกับเพื่อน ๆ ซึ่งมีอายุรุ่นเดียวกัน ทำให้เด็กรู้สึกสบายใจและผ่อนคลาย มีอิสระในการคิด การแสดงออก และได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ทางภาษาจากการทำงานกิจกรรมร่วมกันทำให้ความสามารถทางภาษาของเด็กได้รับการพัฒนาตามธรรมชาติ เพราะเด็กอายุรุ่นเดียวกันสามารถสื่อสารกันเองได้ดีกว่าการสื่อสารกับครูผู้สอน (บังอร พานทอง, 2540 : 37) ดังนั้นการจัดประสบการณ์ทางภาษาที่จัดให้เด็กเป็นผู้ใช้ภาษาด้วยตนเองในสภาพการณ์ที่เป็นจริงโดยการเป็นผู้เล่านิทานด้วยตนเอง และเล่านิทานต่อกับเพื่อนจึงส่งผลให้เด็กมีคะแนนความสามารถทางภาษาไม่แตกต่างกัน แต่ส่งผลให้เด็กมีคะแนนความสามารถทางภาษาแตกต่างจากเด็กที่ได้เล่านิทานต่อจากครู

3. เมื่อพิจารณาวิธีการจัดประสบการณ์เล่านิทานทั้ง 3 วิธีการ พบว่า ต่างก็ทำให้คะแนนความสามารถทางภาษาของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มหลังการทดลองสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองโดยกลุ่มทดลอง 1 สูงขึ้นมากที่สุด รองลงมาคือกลุ่มทดลอง 2 และต่ำสุดคือ กลุ่มควบคุมที่เล่านิทานต่อจากครู ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากการที่เด็กเล่านิทานต่อจากครู ทำให้เด็กขาดโอกาสในการใช้ความคิด และจินตนาการอย่างอิสระในการที่จะสนทนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ทางภาษาระหว่างเด็กกับเด็ก เพราะเด็กต้องเล่านิทานต่อจากครู ทำให้เด็กเกิดความเครียด และ

เป็นกังวล ที่จะใช้ภาษาในการสื่อความหมายออกมาเป็นภาษาพูด เพื่อให้สอดคล้องกับความคิดของครู จึงเป็นผลทำให้ความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย พัฒนาได้ระดับหนึ่งเท่านั้น ดังคำกล่าวของเนลสันที่ว่า อิทธิพลทางอ้อมของครูมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาและศัพท์ของนักเรียน ในขณะที่อิทธิพลทางตรงของครูเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาทักษะทางภาษาของนักเรียน (กาญจนา สุวรรณธาร. 2537 : 70 ; อ้างอิงมาจาก Nelson. 1966) ดังนั้นการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความสามารถทางภาษาให้กับเด็กครูจึงไม่ควรควบคุมเด็กตลอดเวลา เพราะอาจทำให้เด็กมีความรู้สึกไม่เป็นอิสระขาดโอกาสในการคิด และใช้ภาษาด้วยตนเองจนเป็นผลทำให้ความสามารถทางภาษาของเด็กพัฒนาได้น้อยกว่าที่ควรจะเป็นประสบการณ์ทางภาษาที่จัดให้กับเด็กควรเป็นประสบการณ์ตรง ยืดเด็กเป็นศูนย์กลาง เปิดโอกาสให้เด็กเป็นผู้ใช้ภาษาด้วยตนเองให้มากที่สุด จึงจะส่งผลให้เด็กมีอิสระในการคิด การแสดงออก เป็นผลทำให้ความสามารถทางภาษาของเด็กได้รับการพัฒนา

ข้อสังเกตเกี่ยวกับการศึกษาค้นคว้า

1. เนื่องจากการจัดประสบการณ์เล่านิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือก เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อกับเพื่อน และเด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อจากครูเป็นประสบการณ์ใหม่ ในสัปดาห์แรกของการทดลองเด็กจะไม่กล้าแสดงออก และขาดทักษะในการพูดสื่อความหมายจากภาพในนิทานให้เพื่อนฟัง เพราะคิดว่าตัวเองอ่านหนังสือไม่ออกคงเล่านิทานให้เพื่อนฟังไม่ได้ แต่เมื่อครูแนะนำให้เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือนิทานตามความคิดของเด็กให้เพื่อนฟังอย่างอิสระโดยไม่ต้องอ่านตัวหนังสือ แล้วยอมรับการเล่าเรื่องของเด็ก เด็กจึงเริ่มเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม มีความเชื่อมั่นที่จะสื่อความหมายออกมาเป็นคำพูดให้เพื่อน ๆ ได้รับฟัง ทำให้มีทักษะในการพูดสื่อความหมายจากภาพในหนังสือนิทานให้เพื่อนฟังเพิ่มขึ้น และต้องการที่จะออกมาเล่านิทานอีก

2. ระยะแรก ๆ ของการจัดประสบการณ์เล่านิทาน เด็กบางคนขาดความสนใจในการรวมกลุ่มกับเพื่อน แต่ระยะเวลาผ่านไปเมื่อเด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนได้ฝึกการทำงานตามลำพัง และฝึกการทำงานเป็นกลุ่มทำให้เด็กเกิดการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมมีความสนใจในการฟังจากเพื่อน สามารถสรุปเรื่องราวจากนิทานที่ฟังเพื่อนเล่าได้ และคอยเล่านิทานช่วยเพื่อน เมื่อเพื่อนเล่านิทานติดขัดและต้องการออกมามีส่วนร่วมในการเล่านิทานด้วย

3. ในขณะที่มีการเล่านิทานปฏิสัมพันธ์ของครูมีผลต่อการแสดงออกของเด็กมาก ขณะที่ครูอยู่ในบทบาทของครู อยู่ในฐานะผู้ฟังนิทาน นิทานทั้ง 3 วิธีการ ครูแสดงอาการสนใจ ยอมรับในสิ่งที่เด็กแสดงออกโดยการยิ้ม การพยักหน้า และได้ตอบกับเด็ก จะสร้างความสนใจ ให้เด็กมาก เด็กจะชื่นชอบ ซึ่งสังเกตได้จากอาการกระตือรือร้น และการแสดงความคิดใจ เมื่อถึงเวลาที่ตนได้เข้าร่วมกิจกรรม

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยลักษณะหนึ่งที่น่าสนใจการจัดการเรียนการสอนโดยมุ่งยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง เปิดโอกาสให้กับเด็กเป็นตัวของตัวเองในการเป็นผู้เล่านิทานด้วยตนเอง สร้างปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนเมื่อต้องเล่านิทานต่อกับเพื่อน หรือเมื่อต้องเล่าต่อจากครู ซึ่งในระหว่างการจัดประสบการณ์เล่านิทาน ครูควรปฏิบัติดังนี้

1. ครูผู้สอนจะต้องลดบทบาทลงเปิดโอกาสให้เด็กได้ฝึกพูด และใช้ภาษามากที่สุด ครูเป็นเพียงผู้คอยให้ความช่วยเหลือ และคำแนะนำเมื่อเด็กต้องการ แต่ในการจัดประสบการณ์เล่านิทานแรก ๆ ครูควรให้กำลังใจ โดยการสร้างบรรยากาศที่อบอุ่น ยอมรับการเล่าเรื่องของเด็ก ทางสีหน้า น้ำเสียง และคำพูด ตามสมควร เพื่อให้เด็กเกิดความไว้วางใจ และเกิดความเชื่อมั่นในการที่จะสื่อความคิดออกมาเป็นภาษาพูดให้เพื่อนและครูได้รับฟัง คุณค่าที่ได้จากการเล่านิทานด้วยตัวเองของเด็กนอกจากส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา ความคิดและจินตนาการแล้วยังฝึกให้เด็กเป็นนักฟังที่ดี เก็บความเรื่องที่ได้ฟังตามควรแก่วัย ให้ความเพลิดเพลินกับเด็ก และปลูกฝังเด็กให้เป็นคนใจกว้างอีกด้วย (ฉวีวรรณ กีนาวงศ์. 2526 : 125 - 126)

2. ขณะดำเนินกิจกรรมเพื่อเป็นการจูงใจให้เด็กอยากออกมาร่วมกิจกรรม และสนใจกิจกรรมมากยิ่งขึ้น ขณะที่เด็กเล่านิทานครูควรใช้เทปบันทึกคำพูดของเด็กไว้ แล้วเปิดให้เด็กฟังหลังจากจบกิจกรรม เพื่อเป็นการทบทวนและสรุปถึงเนื้อเรื่องจากนิทานว่ามีใคร ทำอะไรอยู่ที่ไหน เด็ก ๆ จะชอบมาก เมื่อได้ยินเสียงของตัวเองอยากจะออกมาเล่านิทานอีกครั้งต่อไป และทำให้เพื่อนคนอื่นอยากจะออกมาเล่านิทานบ้าง การใช้เทปบันทึกเสียงเปรียบเสมือนการบอกรับย้อนกลับให้กับเด็กและส่งเสริมให้เด็กเกิดความเชื่อมั่นว่าตนเองสามารถทำได้

3. หนังสือนิทานที่นำมาใช้ควรมีจำนวนที่พอเพียงกับเด็กนักเรียน และคำนึงถึงคุณภาพของหนังสือ เลือกหนังสือชนิดที่เหมาะสมกับวัย และพัฒนาการทางภาษาของเด็ก โดยจัดหามาให้มากเพื่อให้เกิดความหลากหลาย ครูอาจจะให้เด็กเล่าคนเดียวหรือเล่าเป็นกลุ่มก็ได้ทั้งนี้ขึ้นกับภาวะแวดล้อม และข้อจำกัดของครู ซึ่งอย่างน้อยกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้ใช้ความคิด และลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ (Learning by doing) ต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทบทวนครั้งต่อไป

ควรมีการจัดประสบการณ์เล่านิทานที่ยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง เปิดโอกาสให้เด็กเล่านิทานด้วยตนเอง หรือเล่านิทานเป็นกลุ่มต่อกับเพื่อน เพื่อพัฒนาการด้านอื่นต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กานต์ รัตนพันธ์. การศึกษาความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่คุ้นเคยกับสื่อโทรทัศน์และไม่ใช้
จดหมายข่าวแบบสื่อสาร 2 ทาง. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
- ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.
- กาญจนา สุวรรณธาร. ความเชื่อมั่นในตนเองและความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย
ที่ได้รับการจัดประสบการณ์ การเล่นสร้างสรรค์ที่ครูมีปฏิสัมพันธ์และไม่มีปฏิสัมพันธ์
กับเด็ก. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ประสานมิตร, 2537. อัดสำเนา.
- กลุยา ดันติผลาชีวะ. "การเล่านิทาน," การศึกษาปฐมวัย. 2(2) : 11 ; เมษายน
- 2541.
- กุลรัศมี ภูมิมาศ. บริการและการจัดกิจกรรมห้องสมุด. กรุงเทพฯ : ภาควิชา
- บรรณารักษศาสตร์ วิทยาลัยครูจันทระเกษม, 2521.
- เกริก ยันพันธ์ การเล่านิทาน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2539.
- จิตพรพรณ ทองคำ. การเล่นบทบาทสมมติโดยเด็กมีส่วนร่วมในการจัดสื่อการเล่นที่มีผลต่อ
การคลายการยึดตนเองเป็นจุดศูนย์กลางและความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย.
ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2537. อัดสำเนา.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. แนวการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็ก.
พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, 2528.
- _____. การวัดและประเมินความพร้อมในการเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา
- ลาดพร้าว, 2529.
- _____. เอกสารชุดอบรมบุคลากรระดับก่อนประถมศึกษา หน่วยที่ 7 และหน่วยที่ 10.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, 2529.
- _____. แผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลปีที่ 2 เล่ม 1 - 2. พิมพ์ครั้งที่ 6.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, 2539.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. พัฒนาชุมชน, กรม. ยูนิเซฟ, องค์การ.
แบบสังเกตพัฒนาการเด็กวัยแรกเกิดถึง 6 ปี. ม.ป.ท., ม.ป.ป. อัดสำเนา.

คณะกรรมการการศึกษาเอกชน, สำนักงาน. กิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กก่อนบาล

(กิจกรรมในวงกลม). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว. 2536.

คณะศึกษาดูงานโครงการพัฒนานักบริหารและผู้จัดการศึกษาระดับสูง (การศึกษาปฐมวัย)

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, และสมาคมอนุบาลแห่งประเทศไทย

ในพระบรมราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี.

รายงานสรุปสัมมนาการดูงาน ณ มหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย ลอสแอนเจลิส สหรัฐ

อเมริกา หน้า 13 ระหว่างวันที่ 8 - 18 เมษายน 2539.

จักรสิน พิเศษสาคร. ทฤษฎีและนักปรัชญาการศึกษาชาวตะวันตก. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์

ไทยวัฒนาพานิช, 2521.

✕ จันทรเพ็ญ สุภาพล. การศึกษาพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้ฟังนิทานประกอบดนตรี

และนิทานประกอบภาพควบคู่กับกิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรมช่วยเหลือ.

ปริชญานีพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,

2535. อัดสำเนา.

จรรยา สุวรรณทัต และคนอื่น ๆ. อิทธิพลของสังคมต่อพัฒนาการเด็ก. กรุงเทพฯ :

สถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้า, 2529.

จินตนา สุทธิจินดา. พัฒนาการทางภาษาด้านชนิดและสัดส่วนคำของเด็กก่อนวัยเรียน.

ปริชญานีพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,

2532. อัดสำเนา.

จิระภา กัญธิยาภรณ์. วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษาที่ส่งผลต่อความพร้อมทางการเรียน

ภาษาไทยและคณิตศาสตร์ของเด็กระดับก่อนประถมศึกษาที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง.

ปริชญานีพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,

2532. อัดสำเนา.

ฉันทนา ภาคบังกช. สอนให้เด็กคิด : การพัฒนาทักษะการคิดเพื่อคุณภาพชีวิตและสังคม.

กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2528.

✕ นววิวรรธน์ กีนาวงศ์. การศึกษาเด็ก. กรุงเทพฯ : พิมพ์, 2526.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษากับการสอนระดับอนุบาล.

กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2521.

ชาญชัย ศรีไสยเพชร. ทักษะและเทคนิคการสอน. กรุงเทพฯ : พิมพ์พิทักษ์อักษร, 2525.

ณัฐมา อาจารย์รัฐ. วรรณคดีเปรียบเทียบเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : สตรีเนติศึกษา, 2512.

ดวงเดือน ศาสตราจารย์. การเปรียบเทียบทฤษฎีพัฒนาการเด็ก. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529.

✖/ทรงพร สุทธิธรรม. การศึกษาความสามารถในการรับรู้และเข้าใจทัศนะของผู้อื่นของเด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครองจัดกิจกรรมนิทานเพื่อส่งเสริมการคลายการยึดตนเองเป็นจุดศูนย์กลาง. ปรินญานินท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534. อัดสำเนา.

ทวี สุเมธี. ความพร้อมในการอ่านของเด็กก่อนวัยเรียนในจังหวัดชุมพร. ปรินญานินท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521. อัดสำเนา.

✖/ทัศนีย์ อินทรบำรุง. วินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมคำเล่านิทานก่อนนอน. ปรินญานินท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2539. อัดสำเนา.

ทิพย์สุดา นิลสินธพ. "ครูชาหนุอยากฟังนิทาน," เข้าใจเด็กก่อนวัยเรียน. กรุงเทพฯ : ชมรมไทยอิสราเอล, 2523.

ทศนา เขมมณี. หลักการและรูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามวิถีชีวิตไทย. กรุงเทพฯ : หน่วยปฏิบัติการศึกษาวิจัยการศึกษาปฐมวัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.

นางเยาว์ แข่งเพ็ญแข และคนอื่น ๆ. วิธีสอนกลุ่มทักษะความพร้อมในการเรียนอ่าน. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2522.

นิตยา ประพุดกิจ. การพัฒนาเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พรินต์ติ้งเฮาส์, 2539.

✖/บังอร พานทอง. "ท้าวอย่างไรเด็กจึงจะรักการอ่านและการเรียนภาษา," วารสารมศว ปทุมวัน. 2 มีนาคม 2534.

_____. "การสอนภาษาโดยเน้นพื้นฐานประสบการณ์," การศึกษานิตยสาร. 1(2) : 29 - 38 ; เมษายน 2540.

✖/บันลือ พดกษะวัน. แนวการสอนสำเร็จรูปคู่มือการสอน ป.1 และเด็กแรกเรียน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2518.

บำเพ็ญ การพานิชย์. พัฒนาการอ่านของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์กิจกรรม
การสนทนาประกอบกิจกรรมการอ่าน. ปริชญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2539. อัดสำเนา.

ประภาพันธุ์ นิลอรุณ. ความพร้อมทางการเรียนภาษาไทยของเด็กปฐมวัยในท้องถิ่นที่มี
ปัญหาทางภาษาไทยโดยใช้วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษา. ปริชญานิพนธ์
 กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533.
 อัดสำเนา.

ประมวล ดิตตินันต์. เมื่อลูกได้ครุฑ. กรุงเทพฯ : พับลิคิชั่นส์ พรินท์, 2536.

ปาริชาติ อรุณศักดิ์. การศึกษาการเล่าเรื่องที่ไม่จบเรื่องสมบูรณ์ที่มีผลต่อการคิดแบบอเนกนัย
ของเด็กปฐมวัย. ปริชญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.

พงษ์จันทร์ อยู่เป็นสุข. การศึกษารูปแบบการเล่าเรื่องที่ส่งผลต่อความสามารถในการฟังและ
ความคงทนในการจำวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. ปริชญานิพนธ์
 กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525.
 อัดสำเนา.

พจมาน เทียนแก้ว. ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การ
เล่าที่ประกอบแสดงละครสร้างสรรค์และประกอบกรวาดภาพ. ปริชญานิพนธ์
 กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2539.
 อัดสำเนา.

พรจันทร์ จันทวิมล. "การเล่าที่สำหรับเด็กก่อนวัยเรียน," รักลูก. 4(41) :
 103 - 105 ; มิถุนายน 2529.

พรจันทร์ จันทวิมล และมานพ อนุอมศรี. การเขียนและจัดทำหนังสือสำหรับเด็กและ
เยาวชน. กรุงเทพฯ : ตะเกียง. 2534.

พัชรีย์ ผลโยธิน. "การจัดกิจกรรมและประสบการณ์ในระดับปฐมวัยศึกษา," ใน
เอกสารการสัมมนาการศึกษาปฐมวัย หน้าที่ 4 - 7 มสธ. กรุงเทพฯ :
 โรงพิมพ์สหมิตร, 2537.

พัชรี ผลโยธิน. "การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย," ใน เอกสารการสอนชุดวิชา
ฝึกอบรมครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย หน่วยที่ 6 - 10 มสธ.

พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สุโขทัยธรรมมาธิราช, 2539.

พัชรวิทย์ เกตุแก่นจันทร์. "สร้างลูกเป็นนักอ่าน," ใน โพรเบล 1 (ฉบับปฐมฤกษ์). :
26 - 28 ; มกราคม 2539.

พัฒนา ชัยพงษ์. การจัดประสบการณ์และกิจกรรมระดับปฐมวัย. เอกสารการบรรยาย
ชุดที่ 8 แผนการศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2530.

_____. การจัดประสบการณ์และกิจกรรมสำหรับเด็กระดับก่อนประถมศึกษาหน่วยที่ 2
ชุดอบรมบุคลากรระดับก่อนประถมศึกษาหน่วยที่ 2. สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาเอกชน กรุงเทพฯ : รุ่งศิลป์การพิมพ์, 2531.

พรรณทิพย์ ศิริวรรณสุย์. ทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2521.

พราวพรรณ เหลืองสุวรรณ. ปฐมวัยศึกษา : กิจกรรมและสื่อการสอนเพื่อฝึกทักษะพัฒนาการ
และการเรียนรู้. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.

ไพพรรณ อินทนิล. เทคนิคการเล่านิทาน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2534.

ภรณ์ คุรุรัตน์. "ปฏิสัมพันธ์สร้างความเชื่อมั่น," ใน เอกสารประกอบการประชุมสัมมนา
พัฒนา อนาคตศึกษา. หน้า 3 - 6. ระหว่างวันที่ 3 - 5 เมษายน 2532.

_____. เด็กวัยก่อนเรียนเรียนรู้อะไรอย่างไร. นนทบุรี : สถานสงเคราะห์ปากเกร็ด,
2532.

ภิญญาพร นิตยประภา. การผลิตหนังสือสำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2534.

มานวิภา ผลพิรุฬห์. ความสามารถในการเล่าเหตุการณ์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการสอนโดยใช้
ทักษะและโครงสร้างสื่อกับการสอนตามแผนการจัดประสบการณ์ของสำนักงาน
คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.

เยาวพา เดชะคุปต์. กิจกรรมสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์,
2528.

รักตวรรษ ศิริภาพร. ความสามารถในการรับรู้และเข้าใจตนเองของผู้อื่นของเด็กปฐมวัย
ที่ได้เล่นกิจกรรมการเล่นเพื่อคล้ายการยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง. ปรินทิพ
กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532.
อัสสาเนา.

รัชณี ศรีไพพรรณ. "การเล่นนิทานและเล่าเรื่อง," สื่อ ภาษาชุมชน ภาษาไทยของครูสภา.
3(3) : 37 - 41 ; เมษายน 2516.

รักพร ชังชาดา. หนังสือสำหรับเด็ก. ภาควิชาบรรณารักษ์ศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์
และสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2531.

ราศรี ทองสวัสดิ์. หลักการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา. ม.ป.ท., ม.ป.ป.
อัสสาเนา.

ราศรี ทองสวัสดิ์ และคนอื่น ๆ. ชุดเอกสารชุดอบรมหน่วยที่ 6 การจัดประสบการณ์
ชั้นเด็กเล็กและการศึกษาดูงาน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ครูสภา ลาดพร้าว,
2529.

รัตดา นิละมณี. "หน่วยที่ 7 สื่อการเล่าเรื่องและนิทานสำหรับเด็กปฐมวัย," เอกสาร
การสอนชุดวิชาสื่อการสอนระดับปฐมวัยศึกษา เล่ม 1. กรุงเทพฯ :
ฝ่ายการพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2527.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2538.

วรนาท รักสกุลไทย. "หลักการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา," รักลูก. 6 :
170 - 175 ; พฤษภาคม 2537.

วรรณภา หารชุมพล. การฟังเข้าใจภาษาของเด็กไทยอายุระหว่าง 5 ปี ถึง 6 ปี
1 เดือน ในเขต กทม. ปรินทิพ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัสสาเนา.

วรรณิ์ ศิริสุนทร. การเล่นนิทาน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบรรณารักษ์ศาสตร์
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน, 2532.

วันทนี เหมาะสมกุล. พัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กระดับก่อนประถมศึกษาที่ครูมีการใช้
คำถามในระหว่างการทำกิจกรรมและหลังการทำกิจกรรมในวงกลม. ปรินทิพ
กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535.อัสสาเนา.

วาสี ประสงค์. การศึกษารูปแบบกิจกรรมการศึกษาที่จัดในชั้นอนุบาล. วิทยานิพนธ์ ค.ม.

กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524. อัดสำเนา.

วิชากร, กระทรงศึกษาธิการ. แนวการจัดกิจกรรมและสื่อการเรียนการสอนระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, 2539.

ศิริกาญจน์ โกสุมภ์. "การเล่านิทานเพื่อเสริมพัฒนาการทางอารมณ์แก่เด็กก่อนวัยเรียน."

ประชากรศึกษา. 29(3) : 37 - 39 ; พฤศจิกายน 2520.

ศรียา นิยมธรรม และประภัสสร นิยมธรรม. พัฒนาการทางภาษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เจริญทัศน์, 2518.

ศรียา นิยมธรรม. พัฒนาการทางภาษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : บรรณกิจเทรดดิ้ง, 2519.

ศรีเรือน แก้วกังวาล. จิตวิทยาฝ่ายภาษา. กรุงเทพฯ : แพรววิทยา, 2519.

สรชัย ศรีสุข. เปรียบเทียบองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์โดยใช้กิจกรรมเกมนิทานและปริศนาคำทายของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.

สุจิตรา ขาวสาอาจ. ความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยเด็กเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพและครูเป็นผู้เล่าเรื่องประกอบภาพ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.

สุภาวดี ไยพิมล. ความสามารถในการจำแนกพฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์ของเด็กปฐมวัยที่ได้ฟังการเล่านิทานโดยใช้หุ่นมือและการเล่านิทานโดยแสดงบทบาทสมมติประกอบ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.

สุโขทัยธรรมาธิราช, มหาวิทยาลัย. หลักการและแนวคิดทางการศึกษาปฐมวัย หน่วยที่ 5 - 8. กรุงเทพฯ : 2527.

หทัย ดันหยง. การสร้างวรรณกรรมและหนังสือสำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์, 2529.

หรรษา นิลวิเชียร. ปฐมวัยศึกษาหลักสูตรและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2535.

- อรรถัย จันทวิชานวงษ์. รูปแบบของนิทานที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. ปรินญานินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523. อัดสำเนา.
- อภิญญา กังสนารักษ์. การศึกษาพัฒนาการทางภาษาด้านจำนวนน้อยคำและการใช้ประโยคในการสื่อความหมายของเด็กก่อนวัยเรียนที่อยู่ในสถานสงเคราะห์ของกรมประชาสงเคราะห์และในครอบครัวปกติ. ปรินญานินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.
- อุบล เวียงสมุทร. ความพร้อมทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นเรื่องประกอบหุ่นมือโดยใช้ภาษากลางควบคู่กับภาษาถิ่นและเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นเรื่องประกอบหุ่นมือโดยใช้ภาษากลาง. ปรินญานินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538. อัดสำเนา.
- อุทัย เพชรช่วย. "การให้เด็กเรียนสอนกันเอง," มิตรครู. 27(2) : 24 ; มกราคม 2522.
- อุทัยวรรณ พัทธกัสนิน. ความสามารถด้านการฟังของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นแบบบ้านแบบครุมีปฏิสัมพันธ์และแบบครุไมมีปฏิสัมพันธ์. ปรินญานินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538. อัดสำเนา.
- Blood, Janet R.W. What's in a name? The role of name writing in children's literacy acquisition. University of Virginia. 1993.
- Bryant, C.K. and H.R. Unngerford. "Analysis of Strategies for Teaching Environmental Concepts and Values Classification in Kindergarten," Journal of Environment Education. 9(1) : n.d.
- Clore, G.L. and M.B. Robert. "The Effects of Children's Stories on Behavior and Attitudes Modeling and Vicarious Role Playing," Resources in Education. 13 : 156 ; April, 1978.
- Dayton, Mitchell C. The Design of Educational Experiments. The United States of America. McGraw - Hill, Inc., 1970.
- Dixon, D.J.J. and E. Sultz. "Training Disadvantaged Preschoolers on Various Fantasy Activities Effects on Cognitive Functioning and Impulse Control," Child Development. Wayne State University. 2 : 369 ; June, 1977.
- Downing, J. and D. Thackray. Reading Readiness. London University of London Press, 1971.

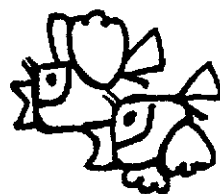
- Goodman, Yetta M. "Roots of the Whole Language Movement,"
The Elementary School Journal. The University of Chicago.
90 : 113 - 127 ; n.d.
- Hayakawa, S.I. Language in Thought and Action. New York : Harcourt
Brace Jovanovich, Inc., 1972.
- Leney, Jo Lynn. Reading Development in four Representative
Transitional First Grade Students Participating in Whole
Language Approach to Reading, Dissertation Abstracts
International. Winter, 1992.
- Raines, Shirley C. and Robert J. Canady. The Whole Language of
The Child. New York : Teachers College Press, 1990.
- Stewig, W.J. and Jett M. Simpson. Language arts in the early
Childhood Classroom. California : Wadsworth Publishing
Company, 1995.
- Woodward, V.A., C. Burke and J. Hastc. "Children's Initial Encouters
with Written Language," in Early Childhood Education. Indiana
University, 1977.

ภาคผนวก

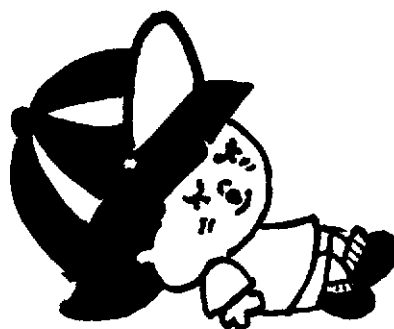
ภาคผนวก ก

คู่มือการใช้แนวทางการจัดประสบการณ์เล่านิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือ
ที่เด็กเลือก เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อกับเพื่อน และเด็กเล่าเรื่องตามรูป
จากหนังสือที่เด็กเลือกต่อจากครู

แผนการจัดประสบการณ์เล่านิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือก
เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อกับเพื่อน และเด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือ
ที่เด็กเลือกต่อจากครู

คู่มือการใช้แนวทางการจัดประสบการณ์เล่านิทาน

คู่มือการใช้แนวทางการจัดประสบการณ์เล่านิทาน

หลักการและเหตุผล

การจัดประสบการณ์เล่านิทาน ได้มีแนวคิดพื้นฐานมาจากการเรียนรู้โดยการกระทำ และการเรียนรู้โดยยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง ให้เด็กมีอิสระในการคิด การแสดงออกและการสนทนา ระหว่างเด็กด้วยกันในสภาพการณ์ที่เป็นจริง มาเป็นฐานในการสร้างประสบการณ์เพื่อพัฒนาความสามารถทางภาษาให้กับเด็กปฐมวัย โดยเปิดโอกาสให้เด็กทุกคนได้ออกมาเล่านิทานให้เพื่อนฟัง 3 ลักษณะคือ

1. การเล่านิทานตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือก
2. การเล่านิทานตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อกับเพื่อน
3. การเล่านิทานตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อจากครู

เพื่อฝึกการเป็นผู้พูดและการเป็นผู้ฟังที่ดี ขณะที่ฟังเพื่อนคนอื่นเล่านิทาน เนื่องจากนิทานเป็นสิ่งที่เด็กชื่นชอบ มีอิทธิพลต่อความคิดจินตนาการและมีคุณค่าต่อพัฒนาการทางภาษาของเด็กเป็นอย่างดีทั้งการพูดและการฟัง การเปิดโอกาสให้เด็กออกมาเล่านิทานให้เพื่อนฟังบ้างสามารถกระตุ้นให้เด็กเกิดความคิดเป็นของตัวเองและแสดงความคิดออกมาเป็นภาษาพูด เพื่อสื่อสารให้ครูหรือเพื่อนได้รับฟัง ซึ่งบางครั้งการที่เด็กอายุรุ่นเดียวกันสื่อสารกันเองจะเข้าใจกันได้ดีกว่าการที่ครูเป็นผู้อธิบายหรือเล่าให้ฟัง

ดังนั้นขณะที่กิจกรรมเพื่อส่งเสริมความสามารถทางภาษาให้กับเด็ก ครูไม่ควรควบคุมเด็กตลอดเวลา ควรเปิดโอกาสให้เด็กเป็นผู้ใช้ภาษาด้วยตนเองให้มากที่สุด เพื่อส่งเสริมความสามารถทางภาษา โดยเฉพาะความสามารถทางภาษาด้วยการพูดการฟังอย่างเต็มตามศักยภาพของเด็กแต่ละคน เพื่อเป็นพื้นฐานของความสามารถทางภาษาด้านการอ่านและการเขียนแก่เด็กปฐมวัยต่อไป

จุดมุ่งหมาย

การจัดประสบการณ์เล่านิทานเพื่อให้เด็กมีโอกาสนำภาษาสื่อสารระหว่างเด็กด้วยกันเองอย่างอิสระ ในสภาพการณ์ที่เป็นจริงทำให้เด็กได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินและเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาความสามารถทางภาษาด้านการพูดและการฟังซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานของความสามารถด้านการอ่านและการเขียนต่อไป

หลักการจัดประสบการณ์เล่านิทาน

การจัดประสบการณ์เล่านิทานตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือก การเล่านิทานจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อกับเพื่อน และการเล่านิทานตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อจากครู จัดในช่วงเวลา กิจกรรมสันทนาการตอนเช้า ใช้เวลากิจกรรมละ 20 นาที โดยมีขั้นตอนในการปฏิบัติดังนี้

ขั้นนำ

1. กระตุ้นให้เด็กพร้อมและต้องการที่จะออกมาเล่านิทานให้เพื่อนฟัง เช่น
 - วันนี้คุณครูมีนิทานมาให้เด็ก ๆ ดูหลายเล่ม ใครอยากจะเป็นคุณครูแล้วออกมาเล่านิทานให้เพื่อนฟังแทนคุณครูบ้างคะ
 - คุณครูมีนิทานมาให้เด็ก ๆ ช่วยคุณครูเล่าแต่คุณครูจะให้เด็ก ๆ ช่วยกันเล่าเป็นกลุ่ม แล้วคุณครูกับเพื่อน ๆ จะคอยฟังและจะว่ากลุ่มไหนจะเล่าได้สนุกที่สุด
 - วันนี้คุณครูมีนิทานมาเล่าให้เด็ก ๆ ฟังคะ แต่คุณครูจะเล่าแค่ตอนต้น ตอนจบใครจะช่วยคุณครูเล่านิทานบ้างคะ

ฯลฯ

2. สร้างข้อตกลงกับเด็กในการปฏิบัติกิจกรรมแต่ละครั้งดังนี้
 - ก่อนที่จะเล่านิทานให้เพื่อนฟัง ให้ผู้เล่ากล่าวคำว่า "สวัสดี" กับผู้ฟังทุกครั้ง
 - เมื่อผู้ที่จะออกมาเล่านิทานกล่าวว่า "สวัสดี" จบ ผู้ฟังต้องปรบมือพร้อมกันทุกครั้ง และนั่งฟังด้วยความตั้งใจขณะที่เพื่อนกำลังเล่านิทาน
 - ขณะออกมาเล่านิทานผู้ที่ออกมาเล่านิทานให้เพื่อนฟัง ให้พูดด้วยเสียงที่ดังฟังชัดเจน
 - เมื่อได้ยีนสัญญาณกระดิ่ง ให้ผู้เล่านิทานหยุดเล่านิทานแล้วหยิบสัญลักษณ์ของตนเองไปใส่ไว้ในกระเป๋าค้นหน้าห้องแล้วกลับไปนั่งที่ให้เรียบร้อย

ขั้นดำเนินการ

1. นำหนังสือนิทานมาให้เด็กเลือกตามความสนใจ โดยใช้หนังสือ 5 เล่มต่อเด็ก 1 คน
2. กิจกรรมการเล่านิทานทั้ง 3 รูปแบบจะให้เด็กออกมาเล่านิทานให้เพื่อนฟังวันละ 3 คน คนละ 3 นาที

ขั้นสรุป

เมื่อจบนิทานแต่ละเรื่อง ครูและเด็กช่วยกันสรุปเนื้อเรื่องของนิทานว่า มีใครทำอะไรอยู่ที่ไหน และผลที่เกิดขึ้นอย่างไร โดยใช้เวลาเรื่องละ 3 นาที

การบันทึกผลการดำเนินงานกิจกรรม

1. สังเกตการตอบคำถามและการสนทนาของเด็กระหว่างร่วมกิจกรรม
2. สังเกตและบันทึกพฤติกรรมของเด็กขณะออกมาเล่านิทานให้เพื่อนฟังด้วย เทปบันทึกเสียง แล้วถอดคำพูดบันทึกไว้ในแบบฟอร์มที่สร้างขึ้น

การเตรียมสื่อและอุปกรณ์ประกอบการจัดประสบการณ์เล่านิทาน

1. หนังสือนิทานรูปแบบต่าง ๆ 75 เล่ม
2. กระเป๋านิทาน
3. สัญลักษณ์ประจำตัวเด็กกลุ่มต่าง ๆ ไม่ซ้ำกันเท่ากับจำนวนเด็ก พร้อมเขียนชื่อ

ด้านหลังภาพ

บทบาทครู

ในการจัดประสบการณ์เล่านิทานควรปฏิบัติดังนี้

1. ศึกษาแผนการจัดประสบการณ์การเล่านิทาน อ่านให้เข้าใจชัดเจนก่อนลงมือจัดกิจกรรม
2. สร้างข้อตกลงและอธิบายขั้นตอนในการปฏิบัติกิจกรรม กับเด็กให้เข้าใจชัดเจนเกี่ยวกับเรื่องราวและขั้นตอนในการปฏิบัติกิจกรรม
3. เตรียมเด็กให้พร้อมก่อนการดำเนินกิจกรรมด้วยวิธีการที่เหมาะสม
4. ต้องระลึกเสมอว่าเด็กปฐมวัย ยังไม่สามารถอ่านหนังสือได้เด็กจะเล่านิทานตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกอย่างอิสระตามจินตนาการ ดังนั้นขณะเด็กเล่านิทานเนื้อเรื่องที่เด็กเล่าอาจจะไม่ตรงกับเนื้อเรื่องในหนังสือทั้งหมดก็ได้
5. ครูควรเปิดโอกาสให้เด็กปฏิบัติกิจกรรมอย่างอิสระได้ใช้ภาษาในการสื่อสารระหว่างเด็กด้วยกันเองให้มากที่สุด ไม่ควรควบคุมเด็กตลอดเวลาคอยให้ความช่วยเหลือเมื่อเด็กต้องการเท่านั้น

6. พยายามจัดกิจกรรมให้อยู่ในช่วงเวลาที่กำหนด เป็นช่วงที่อยู่ในความสนใจของเด็กวัยนี้
7. จัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ สถานที่ประกอบกิจกรรมให้พร้อม
8. สังเกตและเชิดชวนเด็กให้ร่วมกิจกรรมอย่างทั่วถึง ให้ความสำคัญและความสนใจกับเด็กทุก ๆ คน ถ้าพบว่าเด็กส่วนหนึ่งไม่สนใจในกิจกรรม ครูควรใช้วิธีการพูดชักชวนให้เข้าร่วมกิจกรรมกับเพื่อนต่อไป

บทบาทเด็ก

1. ปฏิบัติกิจกรรมที่ตกลงกันไว้ ในเรื่องของข้อปฏิบัติในการออกมาเป็นผู้เล่านิทาน และการเป็นผู้ฟังนิทาน
2. เล่านิทานตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือก เล่านิทานตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือก ต่อกับเพื่อน และเล่านิทานตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อจากครู ได้ด้วยคำพูดของตนเอง

หมายเหตุ ลักษณะของการจัดประสบการณ์การเล่านิทานจะเป็นแบบเดียวกันทุกครั้ง เพราะครูผู้จัดกิจกรรมไม่สามารถกำหนดเนื้อเรื่องของนิทานได้ เนื่องจากเด็กจะเป็นผู้เลือกนิทานเอง ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้แนวทางการจัดประสบการณ์ในการเล่านิทานในรูปแบบเดียวกันทั้ง 8 สัปดาห์ โดยผู้วิจัยจะทบทวนแบบฟอร์มบันทึกลักษณะการเล่านิทานของเด็กในแต่ละวัน โดยการถอดความจากเทปบันทึกเสียง แล้วบันทึกไว้ในแบบฟอร์มที่จัดทำขึ้น

แนวทางการจัดประสบการณ์เล่านิทาน

กลุ่มทดลอง 1 การจัดประสบการณ์เล่านิทาน ที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจาก หนังสือที่เด็กเลือก	กลุ่มทดลอง 2 การจัดประสบการณ์เล่านิทาน ที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจาก หนังสือที่เด็กเลือก<u>ต่อกับเพื่อน</u>	กลุ่มควบคุม การจัดประสบการณ์เล่านิทาน ที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจาก หนังสือที่เด็กเลือก<u>ต่อจากครู</u>
ขั้นนำ เตรียมเด็กให้พร้อมก่อน เริ่มกิจกรรมเล่านิทาน โดย ชี้แจงให้เข้าใจถึงจุดประสงค์ และวิธีการในการดำเนิน กิจกรรม ตกลงกับเด็กเรื่อง สัญญาณเวลา ขั้นดำเนินการ - นำหนังสือนิทานมาให้ เด็กเลือกตามความสนใจ - ให้เด็กอาสาสมัครออก มาเล่านิทานให้เพื่อนฟังตามรูป ในหนังสือนิทานตามจินตนาการ ของตน จนจบเรื่องครึ่งละ 1 คน คนละ 3 นาที จำนวน 3 คน ขั้นสรุป เมื่อจบนิทานแต่ละเรื่อง ครูและเด็ก ช่วยกันสรุป เนื้อเรื่องของนิทาน ว่ามีใคร ทำอะไร อยู่ที่ไหน และ ผลที่เกิดขึ้นอย่างไร	ขั้นนำ เตรียมเด็กให้พร้อมก่อน เริ่มกิจกรรมเล่านิทาน โดย ชี้แจงให้เข้าใจถึงจุดประสงค์ และวิธีการในการดำเนิน กิจกรรม ตกลงกับเด็กเรื่อง สัญญาณเวลา ขั้นดำเนินการ - นำหนังสือนิทานมาให้ เด็กเลือกตามความสนใจ - ให้เด็กอาสาสมัครออก มาเล่านิทานให้เพื่อนฟังตามรูป ในหนังสือนิทานต่อ ๆ กัน ตาม จินตนาการของตนจนจบเรื่อง ครึ่งละ 1 กลุ่ม กลุ่มละ 3 คน คนละ 3 นาที ขั้นสรุป เมื่อจบนิทานแต่ละเรื่อง ครูและเด็ก ช่วยกันสรุป เนื้อเรื่องของนิทาน ว่ามีใคร ทำอะไร อยู่ที่ไหน และ ผลที่เกิดขึ้นอย่างไร	ขั้นนำ เตรียมเด็กให้พร้อมก่อน เริ่มกิจกรรมเล่านิทาน โดย ชี้แจงให้เข้าใจถึงจุดประสงค์ และวิธีการในการดำเนิน กิจกรรม ตกลงกับเด็กเรื่อง สัญญาณเวลา ขั้นดำเนินการ - นำหนังสือนิทานมาให้ เด็กเลือกตามความสนใจ - ครูเริ่มต้นเล่านิทานจาก หนังสือที่เด็กเลือก 2 หน้า จาก นั้นเด็กจะเล่านิทานต่อจากครู ตามรูปในหนังสือจนจบเรื่องตาม จินตนาการ ครึ่งละ 1 คน คนละ 3 นาที จำนวน 3 คน ขั้นสรุป เมื่อจบนิทานแต่ละเรื่อง ครูและเด็ก ช่วยกันสรุป เนื้อเรื่องของนิทาน ว่ามีใคร ทำอะไร อยู่ที่ไหน และ ผลที่เกิดขึ้นอย่างไร

ภาคผนวก ข

คู่มือดำเนินการทดสอบความสามารถทางภาษา
ตัวอย่างแบบทดสอบความสามารถทางภาษา

ตอนที่ 1 ความสามารถทางภาษาด้านการพูด

แบบทดสอบที่ 1.1 การบอกชื่อสิ่งของ

แบบทดสอบที่ 1.2 การสร้างประโยคสมบูรณ์

แบบทดสอบที่ 1.3 การเล่าเรื่องตามลำดับเหตุการณ์

ตอนที่ 2 ความสามารถทางภาษาด้านการฟัง

แบบทดสอบที่ 2.1 การจับแก่นเสียง

แบบทดสอบที่ 2.2 การบอกประเด็นของเรื่องราวที่ได้ฟัง

แบบทดสอบที่ 2.3 การปฏิบัติตามคำสั่ง

คู่มือดำเนินการทดสอบ
วัดความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย
(อายุ 5 – 6 ปี)

คู่มือดำเนินการทดสอบความสามารถทางภาษา ของเด็กปฐมวัย (อายุ 5 - 6 ปี)

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบชุดนี้ใช้เพื่อทดสอบความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาล 2 (อายุ 5 - 6 ปี) ที่ได้รับการจัดประสบการณ์เล่านิทาน
2. ในการดำเนินการทดสอบให้ผู้ดำเนินการทดสอบ 1 คน และผู้ช่วยดำเนินการทดสอบ จำนวน 1 คน สัมภาษณ์และอำนวยความสะดวกให้ผู้รับการทดสอบสามารถปฏิบัติได้ถูกต้องตามคำอธิบายของผู้ดำเนินการทดสอบ
3. แบบทดสอบทั้งหมดจำนวน 2 ตอน ๆ ละ 3 หัวข้อดังนี้
 - ตอนที่ 1 ความสามารถทางภาษาด้านการพูด
 - แบบทดสอบที่ 1.1 การบอกชื่อสิ่งของ จำนวน 5 ข้อ
 - แบบทดสอบที่ 1.2 การสร้างประโยคสมบูรณ์ จำนวน 5 ข้อ
 - แบบทดสอบที่ 1.3 การเล่าเรื่องตามลำดับเหตุการณ์ จำนวน 5 ข้อ
 - ตอนที่ 2 ความสามารถทางภาษาด้านการฟัง
 - แบบทดสอบที่ 2.1 การจำแนกเสียง จำนวน 5 ข้อ
 - แบบทดสอบที่ 2.2 การบอกประเด็นของเรื่องราวที่ได้ฟัง จำนวน 5 ข้อ
 - แบบทดสอบที่ 2.3 การปฏิบัติตามคำสั่ง จำนวน 5 ข้อ
4. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดสอบกำหนดเวลาข้อละ 1 นาที
5. เกณฑ์ในการให้คะแนน

ตอนที่ 1 ความสามารถทางภาษาด้านการพูด

แบบทดสอบที่ 1.1 การบอกชื่อสิ่งของให้ข้อละ 5 คะแนน โดยเด็กต้องสามารถบอกชื่อสิ่งของในภาพได้ทุกภาพ

แบบทดสอบที่ 1.2 การสร้างประโยคสมบูรณ์ให้ข้อละ 3 คะแนน โดยเด็กต้องตอบให้ตรงพฤติกรรมในรูปภาพและเล่าเรื่องราวที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับภาพเป็นประโยคที่มีข้อความว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน

แบบทดสอบที่ 1.3 การเล่าเรื่องตามลำดับเหตุการณ์ให้ข้อละ 1 คะแนน โดยเด็กต้องตอบให้ตรงกับพฤติกรรมในรูปภาพและเล่าเรื่องราวที่เกิดขึ้นตามลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนหรือหลังพฤติกรรมในรูปภาพได้

ตอนที่ 2 ความสามารถทางภาษาด้านการฟัง

แบบทดสอบที่ 2.1 การจำแนกเสียงให้ข้อละ 1 คะแนน โดยเด็กกากบาทตรงกับรูปภาพที่ถูกต้องเพียงข้อเดียว

แบบทดสอบที่ 2.2 การบอกประเด็นของเรื่องราวที่ได้ฟังให้ข้อละ 1 คะแนน โดยเด็กกากบาทตรงกับรูปภาพที่ถูกต้องเพียงข้อเดียว

แบบทดสอบที่ 2.3 การฟังและปฏิบัติตามคำสั่งให้ข้อละ 1 คะแนน โดยเด็กสามารถฟังและปฏิบัติตามคำสั่งของครูได้ถูกต้อง

วิธีดำเนินการทดสอบ

1. ผู้ดำเนินการทดสอบเตรียมการก่อนทดสอบดังนี้

1.1 ตรวจจำแนกแบบทดสอบให้ครบถ้วนและเขียนชื่อของผู้รับการทดสอบเตรียมไว้ให้พร้อม

1.2 ศึกษาแบบทดสอบและคู่มือ จนเข้าใจกระบวนการทั้งหมดจนสามารถใช้คำอธิบายได้คล่องแคล่ว

1.3 จัดสถานที่สอบให้อยู่ในสภาพที่สะดวกสบายจัดโต๊ะเก้าอี้ให้เหมาะสมกับผู้รับการทดสอบ

1.4 เตรียมอุปกรณ์ในการทดสอบดังนี้

1.4.1 แบบทดสอบและคู่มือทดสอบอย่างละ 1 ฉบับ

1.4.2 นาฬิกาเที่ยงตรง 1 เรือน

1.4.3 ดินสอที่มีคุณภาพดี สีเข้มเห็นชัดเจน

1.5 ก่อนทำการทดสอบจัดให้ผู้รับการทดสอบคั่นน้ำและ เข้าห้องน้ำให้เรียบร้อย

1.6 ผู้ดำเนินการทดสอบต้องแสดงความเป็นกันเองทำให้ผู้ได้รับการทดสอบ

ไม่กังวล มีความมั่นใจและร่วมมือทำแบบทดสอบเป็นอย่างดี

1.7 ครูและนำการเขียนเครื่องหมาย (X) ให้เด็กเขียนอย่างชัดเจนบน

กระดานดำ

2. ดำเนินการทดสอบตามขั้นตอนดังนี้

2.1 ดำเนินการทดสอบทีละ 1 แบบทดสอบ

2.2 ให้เด็กเปิดทีละหน้า และทำทีละ 1 ข้อ โดยใช้กระดาษปิดข้ออื่นไว้

2.3 ผู้ดำเนินการทดสอบอ่านคำสั่งข้อละ 2 ครั้ง

2.4 ผู้ดำเนินการทดสอบและผู้ช่วยสังเกตให้นักเรียนทำทุกคน

2.5 เมื่อจบ 1 แบบทดสอบให้เด็กพักประมาณ 5 นาที

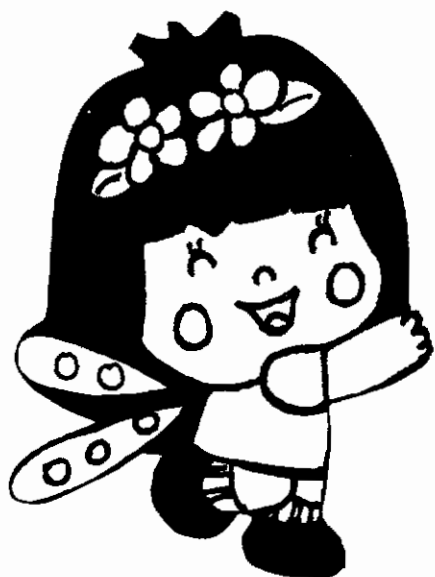
2.6 ให้เขียน ชื่อ นามสกุล ที่หน้าปกแบบทดสอบของผู้รับการทดสอบทุกคนให้

เรียบร้อยก่อนดำเนินการทดสอบทุกครั้ง

คู่มือแบบทดสอบ

ความสามารถทางภาษาของ เด็กปฐมวัย

คู่มือ

แบบทดสอบความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย

ตอนที่ 1	ความสามารถทางภาษาด้านการพูด
แบบทดสอบที่ 1.1	การบอกชื่อสิ่งของ
จุดมุ่งหมาย	เพื่อทดสอบความสามารถในการบอกชื่อสิ่งของที่รู้จักได้ถูกต้อง
การให้คะแนน	บอกชื่อสิ่งของในภาพได้ 1 คะแนน บอกไม่ได้ 0 คะแนน
เวลาในการทำทดสอบ	ข้อละ 1 นาที
ลักษณะแบบทดสอบ	การบอกชื่อสิ่งของในภาพที่กำหนดให้
จำนวนข้อสอบ	จำนวน 5 ข้อ ข้อละ 5 ภาพ
คำชี้แจง	1. ให้นักเรียนบอกชื่อสิ่งของในภาพทีละคน 2. ให้นักเรียนดูภาพทีละข้อ และชี้บอกว่ามีภาพอะไรบ้าง
คำสั่ง	ให้นักเรียนดูรูปภาพสิ่งของแล้วชี้บอกว่ามีภาพอะไรบ้างทีละข้อ

หน้า	ข้อ	ภาพ
แมลงปอ	ดอกไม้	ที่ตัดขยะ ไม้กวาด ถังขยะ ไม้ถูพื้น ถังน้ำ
	ใบไม้	นาฬิกาปลุก โคมไฟ เตียง ตู้ ผ้าม่าน
แมว	นก	ขัน สบู่ โถง แปรงสีพื้น ยาสีฟัน
	หมาจิ้งจอก	จาน ตะหลิว ถ้วย เตว กาน้ำ
ไก่	ผีเสื้อ	หัวแครอท มะเขือเทศ ผักกาด หัวปลี พักทอง

แบบทดสอบที่ 1.2	การสร้างประโยคสมบูรณ์
จุดมุ่งหมาย	เพื่อทดสอบการอ่านภาพและการแปลความหมายเป็นคำพูดที่เป็นประโยคสมบูรณ์โดยมีเนื้อหา 3 ประเด็น คือ ใคร ทำอะไร ที่ไหน
การให้คะแนน	ถ้าเรื่องราวได้ครบทั้ง 3 ประเด็น คือ ใคร ทำอะไร ที่ไหน ได้อย่างถูกต้อง ได้คะแนนประเด็นละ 1 คะแนน บวกไม่ได้ 0 คะแนน
เวลาในการทำทดสอบ	ข้อละ 1 นาที
ลักษณะแบบทดสอบ	เล่าเรื่องจากภาพที่กำหนดให้
จำนวนข้อสอบ	จำนวน 5 ข้อ ข้อละ 1 ภาพ
คำชี้แจง	1. ให้นักเรียนเล่าเรื่องจากภาพทีละ 1 ภาพ ภาพละ 1 คน 2. ก่อนที่นักเรียนจะเล่าเรื่องครูให้นักเรียนสังเกตรูปภาพก่อน และให้นักเรียนเล่าเรื่องจากภาพที่เห็นว่าใครกำลังทำอะไร อยู่ที่ไหน
คำสั่ง	ให้นักเรียนดูภาพแล้วเล่าเรื่องราวให้เกี่ยวข้องสอดคล้องกับภาพ (ใครทำอะไรที่ไหน)
หมายเหตุ	1. ในกรณีที่เด็กเล่าเรื่องราว นอกเหนือไปจากคำตอบที่เฉลยไว้ให้ในแต่ละข้อ แต่เล่าเรื่องราวได้เป็นประโยคที่สมบูรณ์ คือ ใคร ทำอะไรที่ไหน และมีความเกี่ยวข้องสอดคล้องกับภาพก็ถือว่าถูกต้อง และได้คะแนนประเด็นละ 1 คะแนนเช่นกัน 2. ในขณะที่ทำการทดสอบถ้าเห็นภาพแล้วไม่ยอมตอบคำถาม ครูใช้คำถามกระตุ้นให้เด็กคิด แล้วรอให้เด็กตอบสักครู่ เมื่อเด็กไม่ยอมตอบจึงเลื่อนทำข้อต่อไป

หน้า	ข้อ	ภาพ
ชุดกระโปรง	ตัวอย่าง (ข้อรองเท้า)	- เด็กผู้ชายกำลังนอนหลับอยู่ในห้องนอน - เด็กผู้ชายนอนหลับอยู่บนเตียง - เด็กผู้ชายกำลังนอนหลับอยู่ในบ้าน
	หมวก	- เด็กนักเรียนกำลังสวมหมวกให้พระองค์เจ้าเสาชิง - เด็กนักเรียนกำลังเข้าแถวอยู่หน้าเสาชิง
เสื้อ	กางเกง	- เด็กผู้ชายกับเด็กผู้หญิงกำลังเล่นของเล่นที่สนามเด็กเล่น - เด็กผู้ชายกับเด็กผู้หญิงกำลังเล่นของเล่นที่โรงเรียน
	ถุงเท้า	แม่ค้ากำลังขายของที่ตลาด (กำลังขายขนม กำลังขายผลไม้ที่ตลาด)
กระเป๋	สมุด	- เด็กนักเรียนกำลังรับประทานอาหารที่โรงเรียน - เด็กนักเรียนกำลังรับประทานอาหารที่โรงอาหารที่โต๊ะอาหาร
	ดินสอ	เด็กผู้ชายกับเด็กผู้หญิงไปเที่ยวสวนสัตว์ เด็กผู้ชายกับเด็กผู้หญิงให้อาหารสัตว์ที่สวนสัตว์

แบบทดสอบที่ 1.3

จุดมุ่งหมาย

การเล่าเรื่องตามลำดับเหตุการณ์

เพื่อทดสอบความสามารถด้านการพูดตามลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น
ก่อนหรือหลังตามลำดับขั้นตอนที่ควรจะเป็น

การให้คะแนน

ให้ 1 คะแนน ถ้าเรียงลำดับเหตุการณ์ได้ตามลำดับขั้นตอนที่ควร
จะเป็น และ 0 คะแนน ถ้าเรียงไม่เป็นไปตามลำดับ

เวลาในการทดสอบ

ข้อละ 1 นาที

ลักษณะแบบทดสอบ

เล่าเรื่องจากภาพ

จำนวนข้อทดสอบ

จำนวน 5 ข้อ ข้อละ 1 ภาพ

คำชี้แจง

1. ให้นักเรียนเล่าเรื่อง จากภาพทีละภาพ ทีละ 1 คน
2. ก่อนที่นักเรียนจะเล่าเรื่อง ครูให้นักเรียนสังเกตรูปภาพก่อน
และให้นักเรียนเล่าเรื่องตามลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนหรือ
หลังตามทีควรจะเป็น

คำสั่ง

ให้นักเรียนดูภาพและเล่าเรียนเรื่องราวให้เกี่ยวข้องสอดคล้องกับ
ภาพตามลำดับเหตุการณ์ก่อนหรือหลังที่ควรจะเป็น

หมายเหตุ

1. ในกรณีที่เด็กเล่าเรื่องราว นอกเหนือไปจากคำตอบที่เฉลย
ไว้ให้ในแต่ละข้อ แต่เล่าเรื่องราวได้ตามลำดับเหตุการณ์
ก่อนหรือหลังที่ควรจะเป็น และมีความเกี่ยวข้องสอดคล้องกับ
ภาพก็ถือว่าถูกต้อง และได้คะแนน 1 คะแนนเช่นกัน
2. ในขณะที่ทำการทดสอบถ้าเด็กดูภาพแล้วไม่ยอมตอบคำถาม ครู
ใช้คำถามกระตุ้นให้เด็กคิด แล้วรอให้เด็กตอบสักครู่ เมื่อเด็ก
ไม่ยอมตอบจึงเลื่อนทำข้ออื่นต่อไป

หน้า	ชื่อ	ภาพ
หัวแครง	ซื้อตัวอย่าง (ซื้อรองเท้า)	- เด็กผู้หญิงอาบน้ำแล้วเช็ดตัว - เด็กผู้หญิงอาบน้ำแล้วแต่งตัว
	พักทอง	- เด็กผู้ชายกับเด็กผู้หญิงปลูกต้นไม้ แล้วรดน้ำต้นไม้ - เด็กผู้ชายกับเด็กผู้หญิงพรวนดินแล้วรดน้ำต้นไม้
รถยนต์	เรือ	- เด็กผู้หญิงกวาดขยะแล้วเอาขยะไปเททิ้ง - เด็กผู้หญิงกวาดขยะ เทใส่ถังขยะ - เด็กผู้หญิงกวาดบ้าน แล้วถูบ้าน
	เครื่องบิน	เด็กผู้หญิงหั่นปลา แล้วทอดปลา (ต้มปลา, ทากับข้าวหรือทำอาหาร เด็กทอดเกล็ดปลา แล้วทอดปลา
ส้ม	กล้วย	- เด็กกวาดภาพแล้วระบายสีภาพ - เด็กกวาดภาพแล้วเก็บสีใส่กล่อง
	มะละกอ	- เด็กผู้หญิงซื้อไอติมแล้วกินไอติม - เด็กผู้หญิงจ่ายดั่งซื้อไอติมแล้วกินไอติม

ตอนที่ 2	ความสามารถทางภาษาด้านการฟัง
แบบทดสอบที่ 2.1	การจำแนกเสียง
จุดมุ่งหมาย	สามารถบอกชนิดของเสียงที่ได้ยินได้
การให้คะแนน	ตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน
เวลาในการทดสอบ	ข้อละ 1 นาที
จำนวนข้อสอบ	5 ข้อ
ลักษณะแบบทดสอบ	เป็นข้อสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก
คำชี้แจง	1. ให้นักเรียนดูภาพและช่วยกันตอบว่ามีภาพอะไรบ้าง 2. ครูพูดซ้ำอีกครั้งและให้นักเรียนพูดตาม
คำสั่ง	ให้นักเรียนกากบาทกับภาพตามเสียงที่ได้ยินจากเทป

หน้า	ข้อ	เสียงจากเทพ
กล้วย	ตัวอย่าง เงาะ	เสียงหมูร้อง (อืด อืด)
	ทุเรียน	เสียงนกร้อง (จ๊ับ จ๊ับ)
มะละกอ	สับปะรด	เสียงปรนมือ (แปะ แปะ)
	ส้ม	เสียงคนจาม (ฮัดแซย ฮัดแซย)
แอปเปิล	มะม่วง	เสียงขยี้กระดาส (กรอบแกบ กรอบแกรบ)
	องุ่น	เสียงฝนตก (ซ่า ซ่า)

แบบทดสอบที่ 2.2	การบอกประเด็นของเรื่องราวที่ได้ฟัง
จุดมุ่งหมาย	ฟังและสามารถจับประเด็นของเรื่องที่ฟังได้
การให้คะแนน	ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน
เวลาในการทดสอบ	ข้อละ 1 นาที
จำนวนข้อสอบ	5 ข้อ
ลักษณะแบบทดสอบ	เป็นข้อสอบปรนัย เลือกตอบ 3 ตัวเลือก
คำชี้แจง	1. ให้นักเรียนดูภาพและช่วยกันตอบว่ามีภาพอะไรบ้าง 2. ครูอ่านเรื่องราวให้เด็กฟังซ้ำ ๆ ชัด ๆ (2 ครั้ง)
คำสั่ง	ให้นักเรียนกากบาทกับภาพที่คิดว่าถูก

หน้า	ข้อ	ภาพ
ฮิปโป	ตัวอย่าง งู	ไก่ออกลูกเป็นไข่ เบ็ดก็ออกลูกเป็นไข่ แต่หมูออกลูกเป็นตัว สัตว์ตัวโตที่ออกลูกแตกต่างไปจากเพื่อนให้นักเรียนกากบาททับภาพ ที่คิดว่าถูก (ภาพหมู)
	จิงโจ้	นิตไปเที่ยวสวนสัตว์ที่สวนสัตว์มีเสือ มีสิงโต สัตว์ตัวโตที่คิดไม่พบ ในสวนสัตว์ให้นักเรียนกากบาททับภาพที่คิดว่าถูก (ภาพหมา)
เสือ	หมู	แต้วชอบทานผลไม้ แต่แต้วไม่ชอบทานผัก สิ่งใดที่แต้วไม่ชอบทาน ให้นักเรียนกากบาททับภาพที่คิดว่าถูก (ภาพผักทอง)
	หมา	ปลาและกิ้งก่าอาศัยอยู่ในน้ำ นกอาศัยอยู่บนบก สัตว์ตัวโตที่ไม่ได้ อาศัยอยู่ในน้ำให้นักเรียนกากบาททับภาพที่คิดว่าถูก (ภาพนก)
สิงโต	แมว	เดชชอบทานผลไม้ไทย เช่น ส้ม และมะละกอ แต่เดชชอบทาน ผลไม้จากต่างประเทศ ภาพใดคือผลไม้ที่เดชชอบทานให้นักเรียน กากบาททับภาพที่คิดว่าถูกต้อง (แอปเปิล)
	กระต่าย	ตอนเช้าแพงอาบน้ำ ทานข้าว และไปโรงเรียน ภาพใดที่แพงทำ เป็นครั้งแรก (ภาพคนอาบน้ำ)

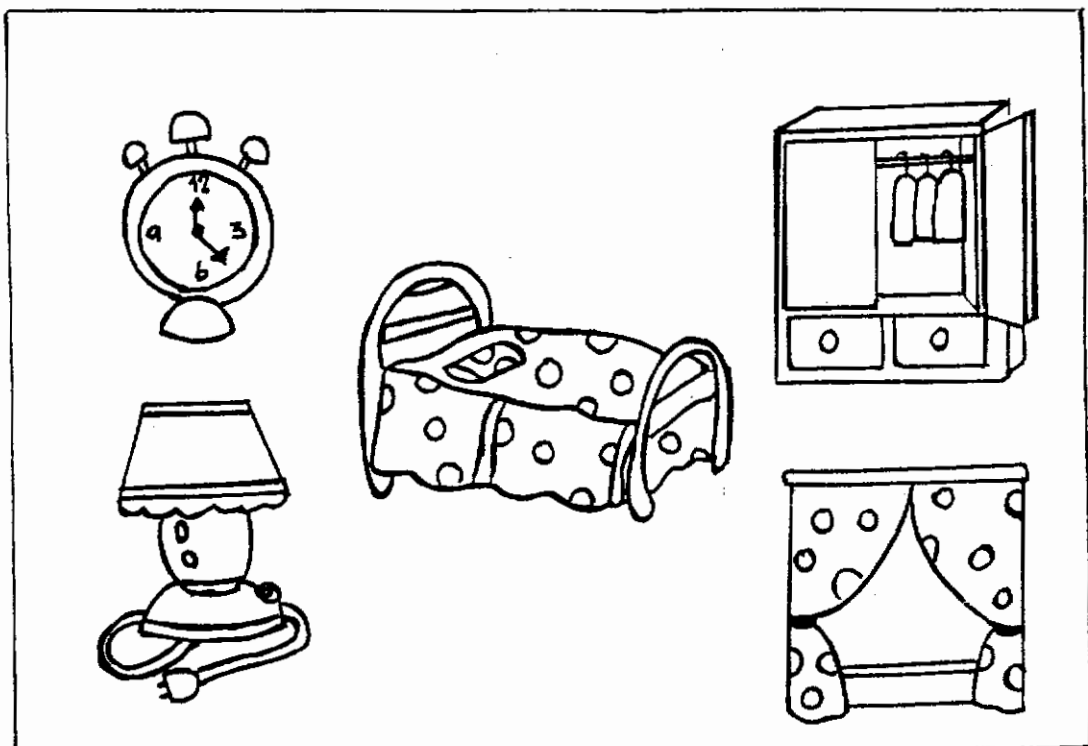
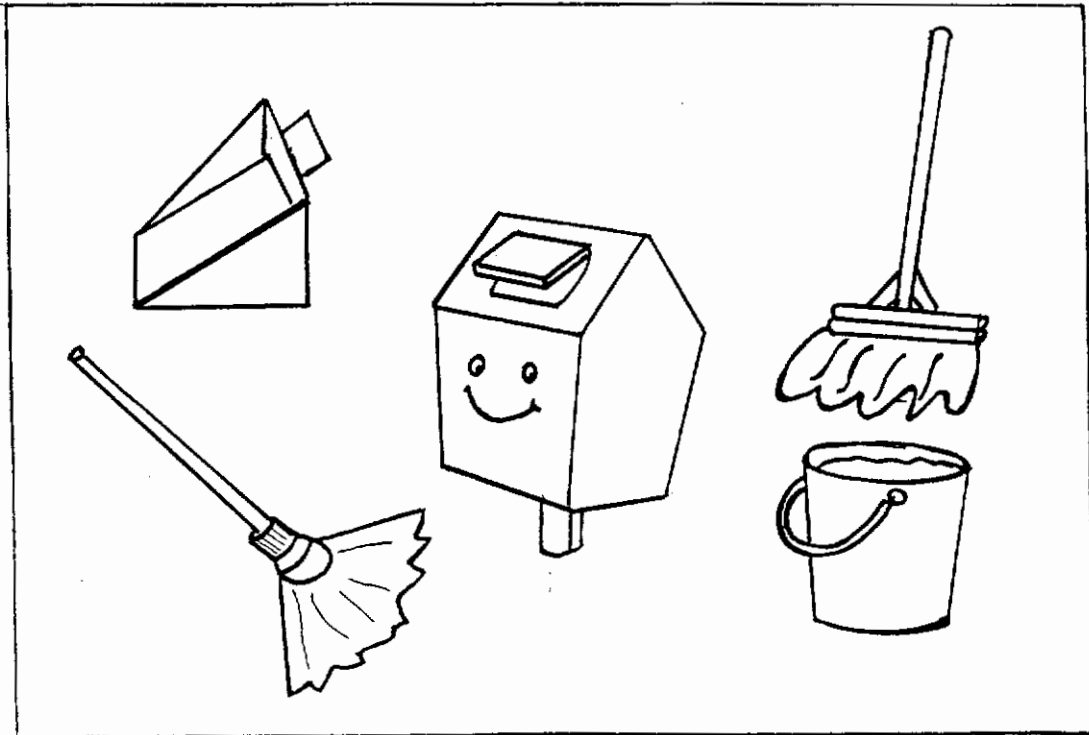
แบบทดสอบที่ 2.3	การปฏิบัติตามคำสั่ง
จุดมุ่งหมาย	นักเรียนสามารถฟังและปฏิบัติตามคำสั่งได้
การให้คะแนน	ปฏิบัติตามคำสั่งได้ถูกต้องได้ 1 คะแนน และปฏิบัติไม่ถูกต้องได้ 0 คะแนน
เวลาในการทำทดสอบ	ข้อละ 1 นาที
จำนวนข้อทดสอบ	5 ข้อ
ลักษณะแบบทดสอบ	เป็นการทดสอบเชิงปฏิบัติให้นักเรียนฟังและปฏิบัติตามคำสั่งที่ครูสั่ง
คำชี้แจง	- เตรียมเด็กให้มีสมาธิที่จะฟังคำสั่งของครู - ออกคำสั่งช้า ๆ ชัด ๆ ให้นักเรียนฟังและปฏิบัติตาม (พูดซ้ำ 2 ครั้ง)
คำสั่ง	ให้นักเรียนฟังและปฏิบัติตามคำสั่งของครู

ข้อ	คำสั่ง
ตัวอย่าง	ให้นักเรียนปรบมือ 3 ครั้ง และนั่งลง แล้วทำตัวให้เล็กที่สุด
1	ให้นักเรียนเดินไปที่ประตู และปรบมือ 2 ครั้ง แล้วกระโดดให้สูงที่สุด
2	ให้นักเรียนทำท่าเป็นนก บินช้า ๆ ไปเกาะที่ประตูหน้าต่าง
3	ให้นักเรียนเดินไปข้างหน้า 5 ก้าว และนั่งลง แล้วเอามือแตะผม
4	ให้นักเรียนหยิบดินสอมา 2 แท่ง แท่งแรกวางไว้ให้ใกล้ประตูที่สุด แท่งที่ 2 วางไว้ให้ไกลจากประตูที่สุด
5	ให้นักเรียนหยิบดินสอวางไว้บนโต๊ะ หยิบสีวางไว้บนเก้าอี้ และหยิบหนังสือวางไว้บนพื้น

แบบทดสอบที่ 1.1 การบอกชื่อสิ่งของ

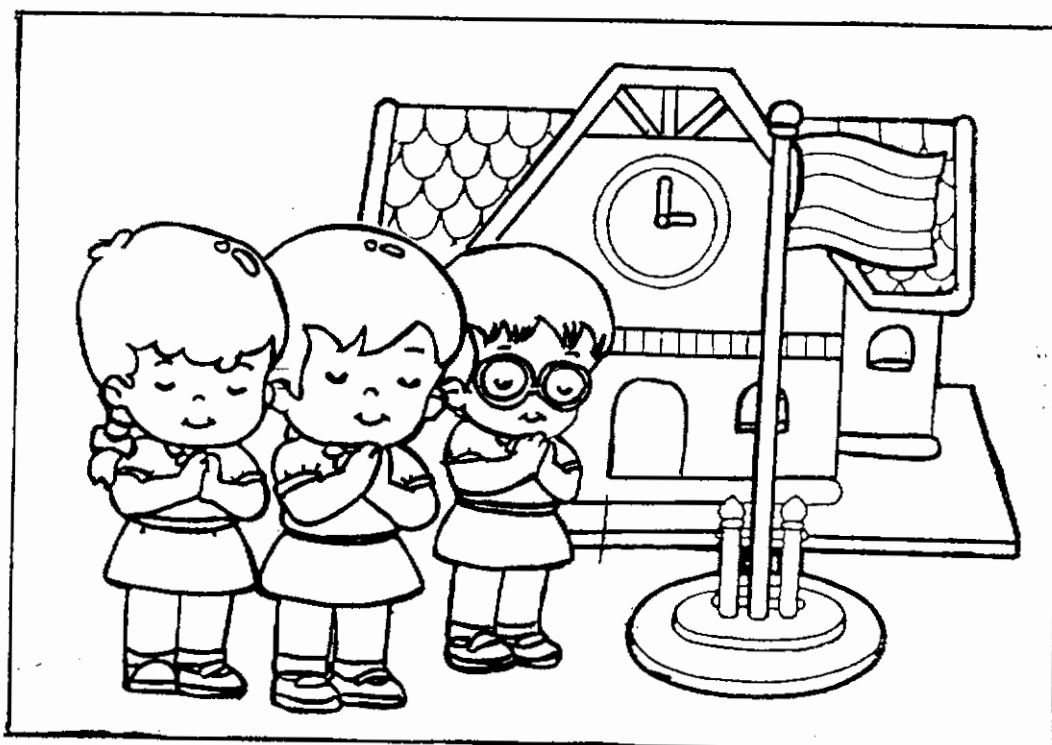
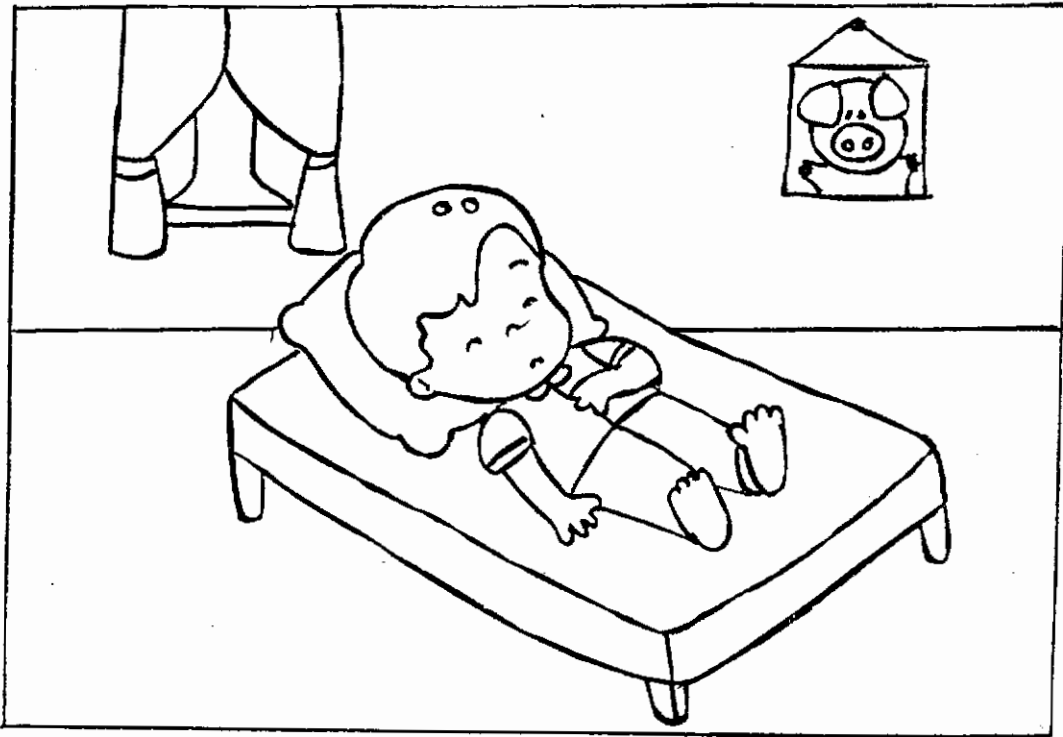
คำสั่ง ให้นักเรียนดูรูปภาพและขึ้นชื่อว่ามีภาพอะไรบ้าง

แบบทดสอบที่ 1.2 การสร้างประโยชน์

คำสั่ง ให้นักเรียนดูภาพและเล่าเรื่องราวให้เกี่ยข้องสอดคล้องกับภาพ ว่าใคร ทำอะไร
อยู่ที่ไหน

แบบทดสอบที่ 1.3 การเล่าเรื่องตามลำดับเหตุการณ์

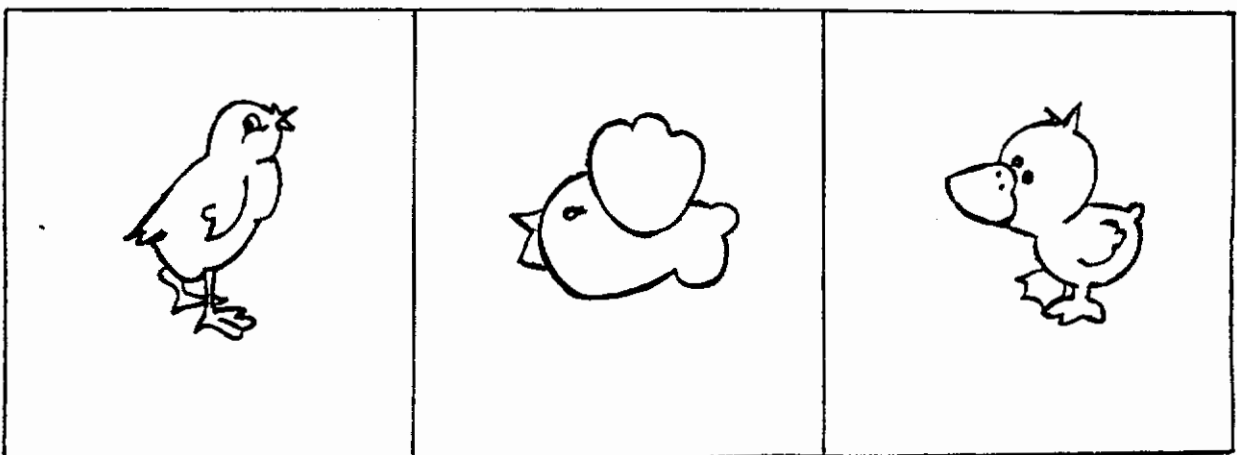
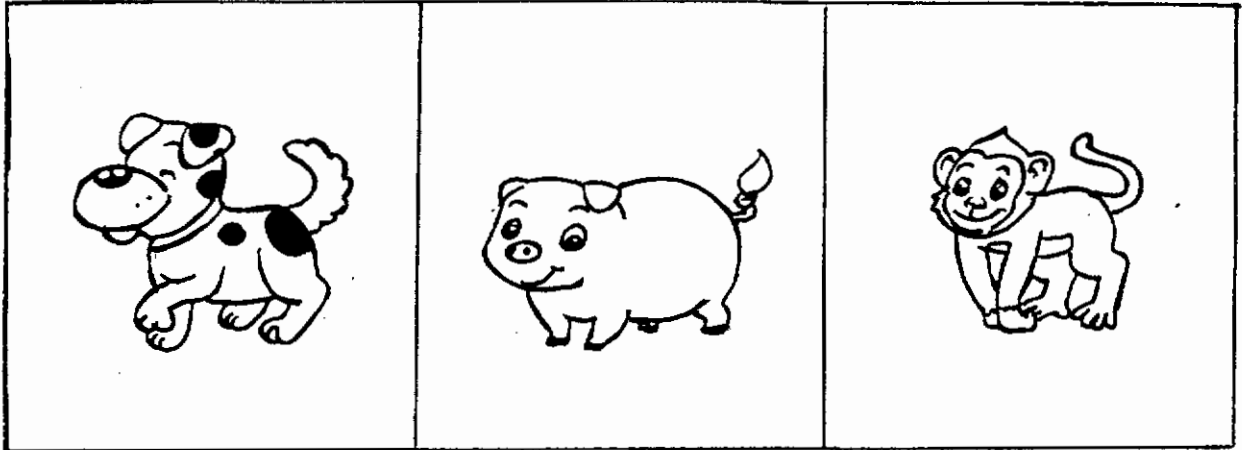
คำสั่ง ให้นักเรียนดูรูปภาพและเล่าเรื่องราวให้เกี่ยวข้องสอดคล้องกับภาพตามลำดับเหตุการณ์ก่อนหรือหลังที่ควรจะเป็น

แบบทดสอบที่ 2.1 การจำแนกเสียง

คำสั่ง ให้นักเรียนกากบาทภาพตามเสียงที่ได้ยินจากเทป

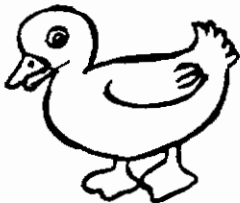
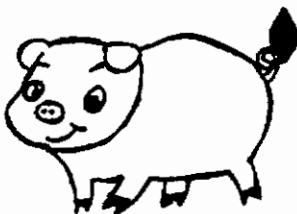
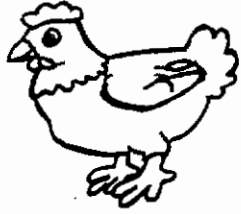

แบบทดสอบที่ 2.2 การบอกประเด็นของ
เรื่องราวที่ได้ฟัง

คำสั่ง ให้นักเรียนกากบาทหน้าภาพที่คิดว่าถูก

		
---	---	---

		
---	---	---

แบบทดสอบที่ 2.3 การปฏิบัติตามคำสั่ง

ข้อ	คำสั่ง
<u>ตัวอย่าง</u>	ให้นักเรียนปรบมือ 3 ครั้ง และนั่งลง แล้วทำตัวให้เล็กที่สุด
1	ให้นักเรียนเดินไปที่ประตู และปรบมือ 2 ครั้ง แล้วกระโดดให้สูงที่สุด
2	ให้นักเรียนทำท่าเป็นนกบินช้า ๆ ไปเกาะที่ประตูหน้าต่าง
3	ให้นักเรียนเดินไปข้างหน้า 5 ก้าว และนั่งลง แล้วเอามือแตะผม
4	ให้นักเรียนหยิบดินสอมา 2 แท่ง แท่งแรกวางไว้ให้ไกลประตูที่สุด แท่งที่ 2 วางไว้ให้ไกลจากประตูที่สุด
5	ให้นักเรียนหยิบดินสอวางไว้บนโต๊ะ หยิบสีวางไว้บนเก้าอี้ และหยิบหนังสือวางไว้บนพื้น

ภาคผนวก ค

บัญชีรายชื่อหนังสือในทาน จำนวน 75 เล่ม

รายชื่อหนังสือนิทานที่ใช้ในการจัดประสบการณ์เล่านิทาน

1. แดงน้อยเดินเล่น	26. หนูอ้อกวาดบ้าน
2. ขนเม็กกับของหนูจิ๊ด	27. เกี่ยวกับยักษ์
3. ออมออยสองพี่น้อง	28. นกฮูกฉลาด
4. เด็กหญิงตุ๊กตา	29. ลิงจอมกวน
5. หนูจี๊ดกินจุ	30. ช้างน้อยหาเพื่อน
6. ลูกแมวปวดฟัน	31. น้องปิ่นแก้ว
7. ความประมาทของเจ้าหนูยาว	32. พ้าจ๋าอย่าร้อง
8. ช้างคืนเพา	33. เจ้าขุนทองกับวันฟ้าใส
9. หนูอ้วนจอมขม	34. บุญมันเกี่ยวสวน
10. ช่วยหนูด้วย	35. สีนวล
11. โป่งนุ้ย	36. โคลงเคลง
12. ก๊าบ ก๊าบ เห็นลูกฉันทใหม่	37. บนเส้นทางของกระรอก
13. ว้าวจะเป็นนก	38. นางฟ้าพาเที่ยว
14. เจ้าตูบผู้มีความสุข	39. ความร่าเริงของแม่เนก
15. ครอบครัวสุขสันต์	40. เขียนชะระความ
16. ความฝันของกระต่ายน้อย	41. แดงน้อยเดินเล่น
17. ลูกเจี๊ยบยอดกตัญญู	42. ใบตองตึงหายไปไหน
18. น้ำหวานเด็กดี	43. นกพิราบกับนกกา
19. เจ้าหมีผู้นำสงสาร	44. กระรอกเก่งกระต่ายดี
20. หนูแหวนไหว้ครู	45. ลูกนางฟ้ากับเด็กหญิงน้ำอ้อย
21. สายน้ำแห่งความสุข	46. ลูกโป่งสีแดง
22. ตุ๊กตากรักพ่อ	47. หมีสามตัว
23. ลิงฉลาดกับหมีแข็งแรง	48. น้องตัวสุดท้าย
24. เชอเห็นอะไรไหม	49. เต่าทองบุกดวงจันทร์
25. ความดีของยีราฟ	50. อย่ายืมสิริ้ง

51. ลูกหนีช่วยเพื่อน
52. เราคอยได้
53. บ้านในโพรงไม้
54. ภาพวาดของแก้ว
55. นายอัปลักษณ์
56. ส่องสหายกับฝูงกบ
57. แมวกับปลาทอง
58. ลูกหมูสามตัว
59. แข็งกับจัมโบ้
60. เมืองคุณยาย
61. หมินน้อยจอมขยัน
62. ชายชรา กับนกนางนวล
63. จดหมายถึงคุณหมิ
64. เจ้าชายน้อย
65. แมวน้อยตกปลา
66. กุริกับกระ
67. กระตู่กระตักกระตักกระตัก
68. คู่หูผู้พิทักษ์
69. คุณพ่อนักแปร่งพัน
70. หมู่บ้านไม่เป็นไร
71. เราสร้างโลก
72. ลูกหนีช่วยเพื่อน
73. น้ำตานางฟ้า
74. กระต่ายป่ากระต่ายบ้าน
75. คุณดาหนวดยาว

ภาคผนวก ง

บัญชีรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

บัญชีรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแบบทดสอบและแผนการจัดประสบการณ์เล่มานิทานประกอบด้วย

1. อาจารย์ ดร.วิลาศลักษณ์ ชั่ววัลลี อาจารย์ประจำสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วัฒนา บุญฤทธิ์ รองคณบดี คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ
พระนคร
3. อาจารย์บำเพ็ญ การพาณิชย์ อาจารย์ประจำชั้นอนุบาลโรงเรียนอนุบาล
ระยอง

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวเนื่อน้อง ชื้อสกุล สันบุญ
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	43 หมู่ 12 ตำบลโพธิ์งาม อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี 25130 โทร 037 - 410307
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนชุมชนบ้านทุ่งโพธิ์ ตำบลทุ่งโพธิ์ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี 25220
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2526	ประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนวัดอินทร์ไตรย์ จังหวัดปราจีนบุรี
พ.ศ. 2532	มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประจันตราษฎ์บำรุง จังหวัดปราจีนบุรี
พ.ศ. 2536	คณะครุศาสตร์ วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย สถาบันราชภัฏสวนดุสิต
พ.ศ. 2541	การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย จากมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์เล่านิทาน

บทคัดย่อ

ของ

เนื่อน้อง สันบุญ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย

พฤษภาคม 2541

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์เล่านิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือก เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อกับเพื่อน และเด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อจากครู

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้เป็นนักเรียนชาย - หญิง อายุระหว่าง 5 - 6 ปี ชั้นอนุบาล 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 โรงเรียนอนุบาลปราจีนบุรี โดยการสุ่มแบบเจาะจง แล้วสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีการจับฉลากห้องเรียนมา 1 ห้องเรียน เพื่อกำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นจับฉลากอีกครั้ง เพื่อกำหนดเป็นกลุ่มทดลอง 1 กลุ่มทดลอง 2 และกลุ่มควบคุม ใช้เวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 20 นาที

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษานี้ คือ แผนการจัดประสบการณ์เล่านิทานทั้ง 3 รูปแบบ และแบบทดสอบวัดความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS-PC+

ผลการตรวจสอบพบว่า

1. คะแนนความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองและหลังการทดลองกับวิธีการจัดประสบการณ์เล่านิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือก เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกและเด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อจากครูมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

2. ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์เล่านิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือก เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อกับเพื่อนและเด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อจากครู แยกตามการสอบก่อนและหลังการทดลอง

2.1 ก่อนการทดลองเด็กปฐมวัยทั้ง 3 กลุ่ม มีพื้นฐานเดิมต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 หลังการทดลองเด็กปฐมวัยทั้ง 3 กลุ่ม มีคะแนนความสามารถทางภาษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .000 โดยกลุ่มทดลอง 1 กับกลุ่มทดลอง 2 ไม่แตกต่างกัน แต่ทั้งกลุ่มทดลอง 1 และกลุ่มทดลอง 2 แตกต่างจากกลุ่มควบคุม

3. ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถทางภาษาก่อนและหลังการทดลองของ เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์เล่านิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือก เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อกับเพื่อนและ เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อจากครู แยกตามกลุ่มดังนี้

3.1 เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์เล่านิทานตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกมีคะแนนความสามารถทางภาษาหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

3.2 เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์เล่านิทานตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อกับเพื่อน มีคะแนนความสามารถทางภาษาหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

3.3 เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์เล่านิทานตามรูปจากหนังสือเด็กเลือกต่อจากครู มีคะแนนความสามารถทางภาษาหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

LANGUAGE ABILITY OF PRESCHOOL CHILDREN THROUGH STORY TELLING

AN ABSTRACT

BY

NUENONG SANUBBOON

Presented in partial fulfillment of the requirement for the
Master of Education degree in Early Childhood Education
at Srinakharinwirot University

November 1998

The purpose of this study was to compare language ability of preschool children through story telling.

The sample was 45 preschool children, 5 - 6 years old, in academic year 1998 of Anubarn Prachinburee School, divided into three groups. The first experimental group was designed to have experience in story telling by children. The second experimental group was designed to have experience in story telling by children and friends. The control group was designed to have experience in story telling by teacher and children. The experiment was carried out for 8 weeks, 5 days a week and 20 minutes a day.

The instruments used in this study developed by the researcher included a lesson plan and language ability test. Pretest and Posttest language ability test were administered. The data were then analyzed using SPSS-PC⁺.

The findings of the study were as follows.

1. Pretest and Posttest scores on language ability of preschool children with the story telling methods which children have experienced in story telling by children, by children and friends and by teacher and children indicated an interaction significantly different at .001 level.

2. The comparative of Pretest and Posttest scores on language ability of those three preschool children groups were as follows.

- 2.1 Pretest score of three preschool children groups were not significant differences.

- 2.2 Posttest score of three preschool children groups were significantly different at .000. The first and the second indicated no significant differences but both the first and the second indicated higher than the control group with the significantly.

3. The comparative of Pretest and Posttest scores on language ability of each groups were as follows.

3.1 Posttest score on language ability of preschool children experienced in story telling by children indicated higher effectiveness than the Pretest score.

3.2 Posttest score on language ability of preschool children experienced in story telling by children and friends indicated higher effectiveness than the Pretest score.

3.3 Posttest score on language ability of preschool children experienced in story telling by teacher and children indicated higher effectiveness than the Pretest score.